

COMORILE PUSTIEI 19

**SFANTUL
IOAN GURA DE AUR**

**OMILIILE
LA
POSTUL MARE**

**Versiune româneasca îmbunătățită
pornind de la ediția tradusă și îngrijită
de Episcopul Roman Melchisedec (1893)**

**Colectia COMORILE PUSTIEI,
alcătuită la inițiativa unor monahi români de la
Sfântul Munte Athos,
apare cu binecuvântarea
IPS NICOLAE
Mitropolitul Banatului**

Colecție îngrijită de Ignatie monahul

**Editura Anastasia
1997**

Cuvânt la Duminica Vameşului si a Fariseului

Ideea și vrednicia smereniei

Smerenia nu înseamnă ca un păcătos să se socotească pe sine cu adevărat păcătos, ci aceea este smerenie, când cineva se știe pe sine că a făcut multe și mari fapte bune, și totuși nu cugetă lucruri înalte despre sine, ci zice ca Pavel: „Cu nimica pe mine nu mă știu vinovat, însă aceasta nu mă îndreptează pe mine" (/ *Cor. 4, 4*). Și iarăși: „Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu" (/ *Tim, 1, 15*).

Acea este smerenie, când cineva cu faptele cele bune ale sale este mai presus de toți, și totuși se înjosește înlăuntrul său. Iară pentru ca să cunoașteți cât de bine este a nu gândi cineva lucruri înalte despre sine, închipuiți-vă două trăsuri care se întrec între ele. Trăgătorii uneia să fie dreptatea cu mândria, iar trăgătorii alteia - păcatul cu smerenia; și veți vedea că trăsura păcatului învinge pe cea a dreptății; nu pentru că păcatul ar fi având așa de multă putere proprie, ci prin tăria smereniei celei legate cu dânsul. Și trăsura dreptății rămâne în urmă, nu pentru că dreptatea ar fi foarte slabă, ci pentru greutatea și povara mândriei. Adică, precum smerenia, prin puterea ei cea însemnată, covârșește puterea păcatului și ne ridică până la cer, așa pe de altă parte, mândria, prin greutatea și povara ei cea mare, pune stăpânire pe dreptate și o doboară la pământ.

Si ca să vezi că un păcătos smerit întrece pe un drept mândru, adu-ți aminte ele fariseul și ele vameșul din Evanghelie. „Mulțumesc ție, Dumnezeule, că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, desfrânați, sau ca și acest vameș" (*Lc. 18, 11*). O, ce nebunie! Mândria acestui fariseu nu numai că îl făcea să se înalțe pe sine mai presus de tot neamul omenesc, ci într-un chip nebunesc batjocorea pe vameșul, care sta nu departe de dânsul. Dar acesta ce a făcut? El nu a răsplătit ocară cu ocară, nu s-a aprins prin batjocorire, ci a suferit totul cu îngăduință, însă săgeata vrăjmașului a fost pentru el leac de vindecare, ocară i-a adus lui mărire, pâra - cununa de cinste.

Astfel de bine este smerenia, astfel de câștig urmează, când cineva nu se tulbură de batjocoriri și nu se iuțește ele semeția altora. Căci noi și ele la cei ce ne batjocoresc putem să tragem mare folos, precum aceasta s-a întâmplat cu vameșul. Adică, pe când el primea batjocura, s-a dezbrăcat de păcate, și după ce a strigat: „Milostiv fii mie, păcătosului", el s-a întors miluit la casa sa, iară acela nu. De această dată cuvintele au biruit faptele.

Fariseul, adică, a numărat înaintea lui Dumnezeu dreptatea sa, postul său și plata zeciu-ielilor, celălalt însă a grăit cuvintele smereniei, și păcatele sale i s-au iertat. Cu toate acestea, Dumnezeu n-a ascultat numai cuvintele acelea, ci s-a uitat în inima elin care ieșeau, și aflându-l smerit și înfrânt, s-a îndurat de dânsul, în a Sa iubire de oameni.

Totuși, în toate acestea nu se zice că noi am putea păcătui ca vameșul, ci numai că noi trebuie să fim smeriți ca dânsul. Căci dacă vameșul, acest mare

păcătos, a dobândit harul lui Dumnezeu, pentru că a fost smerit, în ce treaptă înaltă trebuie să eiobânească bunăvoința lui Dumnezeu aceia care totodată cu smerenia lor unesc fapte mari și îmbunătățite ? De aceea, vă rog, vă îndemn și vă conjur să mărturisiți totdeauna cu smerenie păcatele voastre înaintea Domnului!

Așa, deschide conștiința ta înaintea lui Dumnezeu, arată-I lui rănilile tale, și cere ele la Dânsul doctoria cea vindecătoare. El nu te va pedepsi pentru acestea, ci le va vindeca; și dacă tu ai vrea să le taci către Dânsul, El totuși știe totul. Spune-le dar pentru ca aceasta să-ți folosească; spune-I Lui păcatele tale, pentru ca tu să te eliberezi ele ele, să te duci de acolo curățit și să scapi de scaunul cel înfricoșat al Judecății.

Noi am și cunoscut în cele zise până acum vrednicia cea înaltă a smereniei, însă ea ni se arată mai mărită în cele următoare.

Căci cu adevărat **smerenia stă mai sus chiar decât mucenicia**. Când fiii lui Zevedeu s-au rugat Domnului, ca să le dea locurile cele mai dintâi întru împărăția Sa, după povestirea Evanghelistului Marcu, Domnul le-a zis așa: „Deși veți bea paharul Meu și vă veți boteza cu botezul Meu [adică veți fi muncii ca și Mine], însă a ședea de-a dreapta Mea și de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor ce s-au gătit" (Mc. 10, 39-40).

Din acest răspuns noi învățăm taina că chiar **moartea mucenicească nu este de ajuns pentru cinstirea cea mai înaltă și pentru locul cel mai de sus în cer**. Căci vedeți, Domnul a zis către dânșii, că măcar de ar suferi ei moartea cea mucenicească, prin aceasta totuși nu vor dobândi locurile cele dintâi.

Așadar, trebuie să fie alții, care vor putea să arate încă și mai mare vrednicie. Aceasta a însemnat și Hristos prin cuvintele: „Puteți să beți paharul pe care Eu îl beau, și cu botezul, cu care Eu mă botez, să vă botezați; iară a ședea de-a dreapta Mea și de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor ce s-au gătit”¹. El nu vorbește numai de ședere, ci ele ședere de-a dreapta și de-a stânga, spre a rosti îndulcirea de cea mai înaltă cinste, de posedarea locurilor celor mai de sus. El vrea să zică prin aceasta: „Preoția ele a fi mai cinstiți decât alții și ele a fi ridicați peste toți, nu o puteți dobândi numai prin mucenicie. Deși voi veți rabda acestea, nu sta în puterea Mea de a vă da vouă cea mai înaltă cinste, ci ea se cuvine acelorora cărora li s-a gătit”.

Dar care sunt aceștia ? Voim să vedem cine sunt acei fericiți și ele trei ori fericiți, care vor dobândi aceste mărite cununi. Cine sunt ei oare, și ce au făcut ei oare ca să se încununeze atât ele mărit? Ascultă ce zice Domnul! Cand ceilalți Apostoli s-au supărat pe cei doi fii ai lui Zevedeu, pentru că aceștia ar fi vrut să aibă numai pentru dânșii locurile cele dintâi, iată cum Hristos aduce orânduială patimii acelor și acestora. El a strigat către dânșii și a zis: „Căpeteniile neamurilor le stăpânesc pe ele, și cei mai mari ai lor peste ele domnesc. Iară între voi nu va fi așa; ci care va vrea să fie mai mare între veri, să fie vouă slugă; și care va vrea să fie mai întâi, să fie cel mai ele pe urmă decât toți" (Mc. 10, 42-43).

Vezi, ei voiau să fie cei dintâi, cei mai mari, cei mai însemnați, asemenea principilor. Pentru aceasta a zis Iisus: „Care vrea să fie cel mai mare, acela trebuie tuturor slugă să fie. Dacă voi voiți să dobândiți locul cel dintâi și cinstea cea mai înaltă, sârguiți-vă a fi cei mai de jos, cei mai smeriți, cei mai mici și mai ascultători”.

Așadar, *fapta bună a smereniei dă cinstea cea mai înaltă*, precum și Fiul lui Dumnezeu S-a smerit pe Sine, spre a întemeia împărăția Sa cea mare și a dobândi milioane și milioane de slujitori. Iar tu, creștine, te vei teme oare ca nu cumva să te înjosești prin smerenie ? Atunci vei fi tu mai mare și mai înalt decât alții, mai strălucit și mai mărit, când te vei înjosi pe tine însuși, când nu vei umbla după rangul cel dintâi, când vei răbda de bună voie umilința, jertfirea de sine și primejdia, când tu te vei sârgui a fi sluga tuturor, gata a face și a suferi toate pentru aceasta.

Să cumpănim acestea, iubiților, și cu toată râvna să ne sârguim la smerenie. De am fi tratați de alții cu semeție, de am fi batjocoriți, luați în râs și disprețuiți, să le suferim toate cu răbdare! Căci nimica nu ne poate așa înălța, nici face așa de cinstiți și mari, ca fapta bună a smereniei. Dacă noi vom întipări-o în viața noastră, atunci vom fi părtași tuturor bunătăților, prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, mărirea și închinăciunea, acum și în vecii vecilor ! Amin.

Cuvant la Duminica Fiului Risipitor

*„Asa va fi bucurie in cer
pentru un pacatos ce se pocaieste”
(Lc. 15. 7)*

Omul nu trebuie sa deznadajduiasca pentru pacatele sale, dar nici sa nu fie lenes si usuratic la minte

Cand noi stim ca suntem pacatosi, nu trebuie nici sa deznadajduim, nici sa fim usuratici la minte si lenesi, caci amandoua acestea ne-ar duce la pieire. Adica deznadajduirea ne impiedica de a ne scula din caderea in pacate, iara usuratatea mintii face, ca si cei ce stau, sa se poticneasca si sa cada. Aceasta, asadar, ne rapeste binele pe care il posedam, iara aceea, adica deznadajduirea, nu ne lasa a ne elibera de relele sub care noi suspinam.

Usuratatea mintii ne impinge iarasi afara din cer, unde noi ne aflam, iara deznadajduirea ne arunca in bezna rautatii. Daca noi insa nu deznadajduim, putem curand sa scapam de aceasta bezna. Socoteste acum puterea amandurora, atat a usuratatiei de minte, cat si a deznadajduirii!

Satana a fost la inceput un inger bun, clar fiindca din capul locului a fost usuratic la minte si apoi a deznadajduit, de aceea a cazut asa de adanc, incat niciodata nu se va mai scula. Cum ca el la inceput a fost un inger bun, invatam din cuvintele Sfintei Scripturi, unde se zice: „Vazut-am pe Satana ca un fulger din cer cazand” (Lc. 10, 18). Aceasta asemanare cu fulgerul ne arata atat stralucirea cea dinainte a Satanei, cat si repeziciunea caderii sale.

Pavel a fost la inceput un hulitor al lui Iisus Hristos, prigonitor si vrajmas al credinciosilor. Dar pentru ca nu a deznadajduit dupa ce a cunoscut ratacirea sa cea grozava, de aceea el s-a facut asemenea ingerilor.

Iuda dimpotriva, dintai inceput a fost Apostol, dar pentru ca era usuratic la minte, s-a lasat smintit de pacat, si s-a facut vanzator al Dumnului. insa talharul cel de pe cruce, macar ca savarsise asa de multe pacate, nu a deznadajduit si de aceea a intrat in rai.

Fariseul, usuratic fiind la minte, s-a bizuit prea mult pe faptele sale cele bune, si de aceea a cazut in pieire; vamesul, dimpotriva, nu a deznadajduit, si de aceea s-a inaltat asa, intrecandu-i pe altii.

Trebuie oare sa va mai arat ca aceasta s-a intamplat si unei cetati intregi? Toata cetatea cea mare Ninive s-a mantuit, pentru ca nu a deznadajduit, macar ca hotararea cea dumnezeiasca ii luase toata nadejdea. Adica proorocul nu zisese: „Daca va veti pocai, va veti mantui”; ci el zisese de-a dreptul: „inca 40 de zile si Ninive se va prapadi” (Iona 3, 4). insa cu toate ca Dumnezeu ii amenintase, cu toate ca proorocul le vestise aceasta, iar cuvintele lui nu cuprindeau nici amanare, nici conditii, ei totusi nu au deznadajduit, nu au parasit increderea. Dumnezeu nu le pusese conditii, iar proorocul nu le zisese: „Daca va veti pocai,

va veti mantui"; si el n-a facut aceasta pentru ca si noi, cand auzim asemenea hotarare a lui Dumnezeu, sa nu ne indoim si sa nu parasim nadejdea, ci sa privim la exemplul Ninivei. Nici o sageata a Satanei nu este asa de tare si primejdioasa ca deznadajduirea, si cand noi deznadajduim, ii facem chiar mai multa bucurie decat cand pacatuim.

Dumnezeu, inasa, totdeauna este gata a ierta si pe cel mai mare pacatos, daca ei da prilej de a fi crutat, adica daca vine la pocainta. Voiesc sa va arat cum insusi Domnul ne asigura si ne fagaduieste aceasta, printr-o pilda.

Au fost doi frati care erau mostenitori ai tatalui lor. Unul dintre dansii a ramas in casa, iar celalalt, care a cheltuit toata mostenirea sa, s-a dus in strainatate, pentru ca nu putea suferi ocară saraciei. Eu va amintesc aceasta pilda, ca sa vedeti ca ***pacatele noastre se iarta numai daca deschidem ochii asupra starii noastre***. Eu inasa zic aceasta, nu spre a face pe cineva usuratic la minte, ci mai vartos pentru a feri pe oricine de deznadajduire, caci deznadajduirea este inca si mai rea decat usuratatea mintii. Fiul cel pierdut este icoana pacatosului. Dar ce a grait acest fiu, cand se afla in cea mai mare ticalosie?

„Intoarce-ma-voi la tatal meu", a zis el (*Lc. 15, 18*). Tatal nu-l oprise de a se duce in strainatate, pentru ca el sa invete, din incercare, cat de norocit era fiul care ramasese acasa. Adica adeseori Dumnezeu oranduieste asa, ca noi, cand nu ne folosesc cuvintele, sa ne invatam si sa ne facem mai cu minte printr-o incercare amara. Aceasta a spus-o insusi Dumnezeu iudeilor, prin profetul Ieremia. Cand profetii de mii de ori sfatuisera si indemnasera pe acest popor, iar el nu urma si nu asculta, Dumnezeu le-a trimis certari si profetul le-a zis: „Cerceta-te-va viclenia ta, si rautatea ta te va pedepsi" (*Ier. 2, 19*). Adica fiindca ei erau atat de nebuni, incat nu ascultau sfaturile si mustrarile lui Dumnezeu si petreceau in pacatele lor, de aceea El i-a predat nenorocirii, pentru ca sa se certe si iarasi sa se invredniceasca de Dansul.

Deci, in acelasi chip, fiul cel trecut prin o amara incercare, a invatat sa cunoasca cat de rau este a pierde casa parinteasca, drept care el acum s-a intors indarat. Iara tatal n-a pomenit ratacirea lui, ci l-a primit cu bratele deschise. Pentru ce a facut el aceasta ? Pentru ca el era tata al lui, iara nu judecator. De aceea, el a poruncit sa se faca sarbatoare de bucurie si ospat, si toata casa sa serbeze si sa se veseleasca.

Ce gandesti tu ? Pacatul oare se rasplateste asa? Nu, nu pacatul, ci reintoarcerea; nu calcarea de lege, ci indreptarea.

Iara cand fratele cel mare s-a suparat ele toate acestea, tatal l-a linistit cu cuvintele: „Tu in toata vremea esti cu mine, acesta inasa era pierdut si s-a aflat, era mort si a inviat" (*Lc. 15, 31-32*).

Cu acestea el vrea sa zica: cand este vorba de a mantui pe un pierdut, nu este locul de a-i face judecata si a porni aspra cercetare asupra lui, ci trebuie cineva sa fie milostiv si sa ierte. Aceasta este ca la doctor. Cand cineva s-a imbolnavit din pricina unei vietii fara randuiala, doctorul nu-i face mustrarile in

loc de a-i da doctorii, nici nu-l pedepseste in loc de a-l tamadui. Cata vreme a fost departat de la noi, gandeste parintele, el a fost lasat foamei, rusinii si celor mai infricosate ticalosii de tot felul. De aceea zice el: „A fost pierdut si s-a aflat, mort si a inviat". El prin aceasta voieste sa zica celui alt fiu: „Uita-te nu la cele de fata, ci cumpaneste marimea ticalosiei lui celei de dinainte. Tu ai acum inaintea ta un frate, nu un strain"! El s-a intors la tatal, si acesta nu-si mai poate aminti cele de dinainte, ci isi mai aminteste numai de acele ce il misca la compatimire, la indurare, la pogoramant si crutare. De aceea el si vorbeste numai ele cele ce patimise fiul sau, nu insa si de cele ce facuse el. Nu pomeneste ca acela cheltuisese in destrabalarile toata averea sa, ci numai ticalosia cea inmiita cu care avusese a se lupta.

Cu aceeasi ravna, ba chiar cu mai mare, pastorul cel bun a cautat oaia cea pierduta, in pilda cea dinainte, fiul cel ratacit s-a intors singur; insa pastorul a alergat dupa oaia cea ratacita, iar cand a aflat-o, a luat-o pe umerii sai si s-a bucurat pentru dansa mai mult decat pentru celelalte, care nici cand nu se pierdusera (*Lc. 15, 5*). Dar socoteste cum a adus el indarat oaia cea pierduta. El n-a certat-o, nici n-a pedepsit-o, ci a luat-o pe umerii sai si a adus-o el insusi la turma indarat.

Deci, stiind noi ca Dumnezeu pe pacatosii ce se intorc la El nu numai ca nu-i respinge, ci ii primeste tot asa de prietenos ca si pe cei drepti, si nu numai ca nu-i pedepseste, ci El insusi umbla dupa dansii si-i cauta, si aflandu-i se bucura de ei mai mult decat de cei drepti; stiind noi acestea, de suntem pacatosi, sa nu deznadajduim, iara, pe de alta parte, nici de faptele cele bune ale noastre sa nu ne inchipuim nimica.

Sa tremuram pentru noi, ca nu cumva prin bizuinta sa cadem in pacat; iar daca am cazut, sa aducem pocainta. Precum am zis de la inceput, doua lucruri ne arunca in pierzare, adica bizuirea noastra cea falsa, cand ne semetim, si deznadajduirea, cand am cazut. De aceea, Pavel, spre a-i face atenti pe cei ce cred a sta neclintiti, zice: „Celui ce i se pare ca sta neclintit, sa ia aminte sa nu cada" (*I Cor. 10, 12*). Iara pentru a scula iarasi pe cei cazuti, si spre a destepta in ei o ravna noua mai mare, scrie el catre Corinteni: „Voi plange pe multi [dintre voi], care au pacatuit si nu s-au pocait" (*II Cor. 12, 21*).

El socoteste prin aceasta ca ***acea care nu s-au pocait sunt mult mai de jelit decat cei ce au pacatuit***. Iara profetul Ieremia a zis: „Au doara cel ce cade nu se scoala; sau cel ce se abate nu se intoarce?" (*Ier. 8, 4*). La fel ne sfatuieste David, cand zice: „O de I-ati auzi glasul care zice: „Sa nu va invartosati inimile voastre..." (*Ps. 104, 8*).

Asadar, sa nu deznadajduitii, ci sa avem nadejde tare la Dumnezeu, sa gandim la noianul cel nemasurat al harului Sau si al iubirii de oameni, sa ne scapam de constiinta cea rea si, cu toata ravna si osardia, sa ne sarguim la fapta cea buna, facand pocainta sincera si serioasa; pentru ca noi inca de aici sa lepadam toate pacatele cele savarsite, ca sa ne putem infatisa la scaunul judecatii lui Hristos si sa dobandim imparatia cea cereasca, careia fie ca noi toti sa-i fim

partasi prin harul si iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, caruia impreuna cu Tatal si cu Duhul Sfant se cuvine cinstea si marirea, acum si in vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Duminica Lăsatului sec de carne

*"Atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori,
cu putere si cu slavă multă" (Lc. 21, 27)*

Gândirea la iad și la împărăția cerului trebuie să ne ferească de păcat

"Noi toți trebuie să ne arătăm înaintea scaunului Judecării lui Hristos, ca să ia fiecare după cele săvârșite prin trup, ori bine ori rău" (II Cor. 5, 10).

Să ne înfățișăm, rogu-vă, înaintea scaunului Judecării lui Dumnezeu, ca și cum El ar sta înaintea noastră, ca și cum Judecătorul ar fi așezat pe dânsul și ca și cum toate faptele noastre ar fi descoperite. Așa, noi trebuie nu numai să ne arătăm înaintea acestui scaun de judecată, ci vom fi înaintea lui cu totul dezveliți. Nu roșiți oare ? Adeseori am voit noi mai bucuroși să murim decât unele fapte de rușine ale noastre să fie cunoscute prietenilor noștri celor vrednici de cinste. Dar ce vom simți noi atunci când păcatele noastre vor fi descoperite îngerilor și oamenilor, si nouă înșine ne vor fi ținute înaintea ochilor?

Dumnezeu chiar zice, prin Psalmistul: „Mustra-te-voi și voi pune înaintea feței tale păcatele tale" (Ps. 49, 22). Deci noi chiar acum, când Ziua Judecării este încă departe și numai se vestește, murim de groaza conștiinței, ce va fi cu noi atunci când toată lumea va fi adunată, când toți îngerii și oștile cerești vor fi de față, când trâmbițele vor suna, când dreptii se vor răpi în nori și se va înălța un grozav țipăt de tânguire al păcătoșilor ? Ce groază ne va cuprinde atunci ? „Unul - zice Domnul - se va lua, altul se va lăsa" (Mt. 24, 40). Ce vor simți ei, când vor vedea că unii s-au luat cu cinste mare, iar ei, dimpotrivă, au fost respinși cu multă rușine ? Această durere, eu zic și mă jur, că nu este cu puțință a se descrie prin cuvinte. Văzut-ați pe cineva care se duce la moarte ? Ce socotiți voi că trebuie să simtă un astfel de biet păcătos când face această tristă cale de pe urmă ? Ce n-ar face și n-ar suferi el bucuros, numai să scape de această înfricoșată pedeapsă de moarte ?

Dar ce vorbesc eu despre cel osândit la moarte ? La o execuție se adună mulțime de popor, dintre care aproape nici unul nu cunoaște bine pe nenorocitul acela, însă dacă ar putea cineva să se uite în inimile acelor mii, ce stau împrejur, cu greu s-ar putea afla unul care să fie așa de vârtos la inimă sau așa de crud și nesimțitor, încât duhul lui să nu fie cuprins de frică, mâhnit și zdrobit. Iară dacă noi ne tulburăm si ne mișcăm atâta când se duc la moarte alții, care nu sunt aproape de noi, ce vom simți oare noi atunci când ne va ajunge pe noi înșine o

soartă cu mult mai înfricoșată, când noi vom fi încuiați afară de bucuria cea negrăită și osândiți la munca cea veșnică ?

Chiar dacă n-ar fi iad, totuși ar fi o pedeapsă grozavă de a fi scos afară din mărirea aceea negrăită. Sau credeți voi că ar fi un chin mic aceste de a nu fi cineva în partea acelor fericiți și a nu se învrednici de acea mărire negrăită, a fi scos din acea ceată mărită și din acele bucurii nesfârșite ? Dar dacă la acestea se mai adaugă încă întunericul, încă scrâșnirea dinților, încă lanțurile cele nedezlegate, viermele care nu moare niciodată, focul cel nestins, spaima și chinurile de tot felul; dacă limba arde ca la îmbuibatul cel bogat, de pildă; dacă noi țipăm fără a fi auziți de cineva și suspinăm de durere fără a fi băgați în seamă, nefiind nimeni care să ne mângâie — nu suntem noi oare atunci cei mai nenorociți și cei mai vrednici de plâns dintre toate făpturile ?

Când noi vizităm o temniță și vedem pe cei nenorociți, pe unii legați cu lanțuri de fier, pe alții zăcând în camere întunecoase, ne înfiorăm și ne străduim să facem totul ca să nu ajungem și noi într-o asemenea ticăloșie. Dacă la o astfel de privire noi ne cutremurăm, ce se va întâmpla oare cu noi atunci când, încătușați, ne vom arunca în prăpastia iadului? Lanțurile de acolo nu sunt de fier, ci de foc, care niciodată nu se stinge, iar căpeteniile temniței nu sunt din neamul nostru, că poate li s-ar insufla compătimire și milă de noi, ci sunt duhurile cele rele, înfricoșate și nemilostive, care ne muncesc și ne chinuiesc pentru păcatele noastre.

La ele nu folosesc cu nimic banii și darurile și toate mituirile; încă sunt zadarnice și toate rugămintele și vorbele cele prietenești, neputând aduce nici o ușurare. Aici nu este iertare, nici pogorământ.

Chiar dacă Noe, Iov și Daniil ar vedea pe rudele lor în acest loc de pedeapsă, nu ar cuteza să mijlocească pentru dânșii, nici n-ar putea să le întindă vreo mână de ajutor (Iez. 14, 14).

De aceea, nimeni, care nu este bun, nu poate nădăjdui după moarte o soartă bună, chiar de ar număra mii de sfinți între strămoșii săi, căci fiecare, zice Apostolul, „va lua după cum a lucrat în viața cea trupească, ori bine, ori rău" (II Cor. 5, 10).

Aceste cuvinte, iubiților, trebuie să străbată în auzul nostru și să ne facă mintoși.

De arde în tine focul poftelor celor păcătoase, gândește la focul acelei pedepse, și focul cel dintâi se va stinge în tine.

Gândești tu să spui vreun neadevăr ? Adu-ți aminte de scrâșnirea dinților cea din iad, și frica de dânsa va fi frâu pentru gura ta.

Plănuiești tu să săvârșești o răpire ? Ascultă glasul Judecătorului, care zice: „Legăți-i mâinile și picioarele și-l aruncați întru întunericul cel mai dinafară" (Mt. 25, 40); dacă gândești la aceasta, îndată vei goni de la tine pofta cea rea.

De ești împietrit și nemilostiv, adu-ți aminte de cele cinci fete nebune, care nu aveau untdelemnul faptelor celor bune și milostive, iar pentru aceea au

fost încuiate în afara cămării mirelui; numai gândește la aceasta, și tu îndată te vei face blând și milostiv.

Sau dacă tu ești dat la beție și la îmbuibare, o, atunci gândește numai la îmbuibatul cel bogat, cum zicea el: „Trimite pe Lazăr, să-și întindă vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba mea cea învâpăiată" (Lc. 16, 24). Gândește cum el nu și-a ajuns dorința, și curând te vei lăsa de această patimă, în același chip vei putea tu să împlinești și toate celelalte porunci ale lui Dumnezeu, căci Dumnezeu n-a poruncit nimica ce ar fi prea greu.

Pentru ce însă poruncile Lui par a fi așa grele ?

Aceasta provine de la lenevirea noastră și de la ușurătatea minții, adică, precum cele mai grele și ostenitoare sunt ușoare când noi avem râvnă, așa pe de altă parte, când noi ne lenevim, până și cele ușoare ni se par de tot grele și de neîndurat.

Dacă noi vom cumpăni toate acestea, nu-i vom ferici pe cei ce duc o viață desfătă, ținând masă scumpă, ci vom privi numai spre sfârșit. Aici ei își ung trupul cu mirodenii, dar acolo îi așteaptă viermele și focul.

Tot așa de nenorociți sunt și aceia care se îmbogățesc prin răpire. Căci care este sfârșitul lor ? Aici ei au truda și primejdia, iar dincolo îi așteaptă închisoarea cea veșnică și întunericul cel mai dinafară.

Dar nici cei ce caută mărirea nu sunt norociți. Aici ei trăiesc în prefăcătorie și în zgârcenie, căci pururea caută la judecata altora, iară dincolo îi ajunge pedeapsa cea mare și nenorocirea cea veșnică.

Dacă noi vom gândi și vom judeca așa, de-a pururea punând astfel de cugetări împotriva patimilor noastre celor rele, atunci noi degrabă vom săvârși fapta cea bună, vom înăbuși dragostea către cele pământești și simțitoare și vom aprinde dorința de cele viitoare și veșnice.

Sau oare viața cea de acum are ea ceva așa de statornic, așa de minunat, așa de rar, încât noi să întoarcem spre ea toată râvna noastră ? Nu vedem noi oare cum toate în lume se învârtesc, vin și se duc, schimbându-se ca ziua și noaptea, ca vara și iarna ? De aceea noi totdeauna să ațâțăm în noi mai mult dorința bunurilor celor viitoare și veșnice, căci pe cei drepti îi așteaptă o mare mărire, care nu se poate spune prin cuvânt. Adică noi, la înviere, vom primi trupuri ce nu putrezesc și vom fi soți ai împărăției și măririi lui Iisus Hristos.

Ce va să zică aceasta puteți vedea din cele următoare. Negreșit, noi nu putem cunoaște cu desăvârșire mărirea ce ne așteaptă la înviere; eu însă mă voi încumeta, pe cât este cu putință, a lămuri aceasta printr-un exemplu luat din viața cea pământească, închipuiește-ți că tu ai fi bătrân și foarte sărac, și că cineva ți-ar făgădui deodată a-ți da iarăși tinerețea, a te face iarăși înfloritor și puternic, ca oricine, ba încă a-ți da pe o mie de ani o împărăție mare și întinsă, care se va îndulci de cea mai mărită pace; ce nu ai face și ce nu ai suferi tu oare pentru ca să dobândești cu adevărat o asemenea făgăduință ?

Dar, iată, Hristos îți făgăduiește nu numai atâta, ci încă cu mult mai mult. Căci deosebirea între tinerețe și bătrânețe nu este așa de mare, ca între

putreziciune și neputreziciune, iar depărtarea dintre împărăție și sărăcie nu este așa de mare ca între viața cea de acum și mărirea cea viitoare. Asemănă-le una cu alta și vei vedea că ele stau una către alta ca umbra și adevărul. Dar eu nicidecum n-am zis îndeajuns, căci marea deosebire între viața cea viitoare și aceasta de acum nu se poate rosti prin cuvinte.

Dacă se uită cineva la deosebirea duratei timpului, deosebirea între amândouă viețile este atât de mare că nici o gândire nu o poate cuprinde; sau cum ar putea cineva să pună în alăturare viața noastră cea scurtă de acum cu cealaltă, care nu are margine și care durează veșnic? Ba încă orice ar voi cineva să aducă, deosebirea între amândouă viețile nu se poate descrie după cuviință. Dacă strălucirea trupului celui înviat așa seamănă-o cu razele soarelui, cu lumina fulgerului, totuși așa zice prea puțin. Și pentru o astfel de mărire nu trebuie noi să jertfim și bani, și viață și totul? Dacă un împărat pământesc te-ar primi în palatul său și te-ar face mai însemnat decât toți ceilalți, te-ar cinste și te-ar dăruia, nu te-ai crede tu oare cel mai norocit?

Iară când Dumnezeu voiește a te primi în palatul Său cel împărătesc din cer, când împăratul împăraților voiește a te cinste și a te face însemnat, când tu ai să strălucești între îngeri și ai să te îndulcești de mărirea cea negrăită, tu te stânjenești, pe când ar trebui cu bucurie și săltând să jertfești însăși viața ta pentru aceasta.

Tu faci toate numai ca să dobândești o dregătorie, un post de cinste pe pământ; iară când ți se făgăduiește împărăția cerului, o împărăție veșnică, atunci tu te lenevești și te retragi.

O, închipuie-ți în duhul tău cerul, această înălțime nesfârșită, această lumină strălucitoare, cetele îngerilor și ale arhanghelilor, și toate puterile cerești și stăpânirile, și totodată gândește la Ziua Judecății; atunci vei socoti mică toată mărirea cea pământească și vei vedea o priveliște care te va umple de fiori și de groază! Tu vei vedea, cu duhul, cum cerul se deschide și Unul Născut Fiul lui Dumnezeu, întru mărirea Sa pogoară la Judecată, înconjurat nu de sute, ci de multe mii de îngeri. Toate se vor umple de groază și de frică, pământul se va despica și toți oamenii, de la Adam, vor ieși și vor învia. Iar Hristos Însuși se va arăta cu o mărire care, prin strălucirea Sa, va întuneca lumina soarelui și a lunii. Ah, ce nepricepere ar fi, când pe noi ne așteaptă astfel de bucurii și măriri, să nu ne lipsim cu totul de acestea de acum și să nu gândim la amăgirea Satanei, care ne abate de la niște lucruri așa ele mari, dându-ne pulbere și noroi pentru ca să răpească cerul, arătându-ne chipuri de umbre pentru ca să ne smulgă bunurile cele adevărate! Iar chipuri de umbră sunt bucuriile și bogățiile cele pământești. Când va veni atunci lumina, se va arăta că cei ce adeseori păreau cei mai bogați, sunt într-adevăr cei mai săraci. Acum noi, iubitorilor, știind toate acestea, să fugim de înșelăciunea Satanei, ca să nu ne osândim împreună cu dânsul și să nu ne zică Judecătorul: „Duceți-vă de la mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui” (Mt. 25, 41).

Așa, Însuși Domnul ne îngrozește cu iadul. De aceea să nu ne îndoim de existența iadului, ca să nu ajungem într-însul. Căci cine nu crede că este iad, pururea va fi ușuratic la minte și leneș, iară cel ce va fi așa, desigur va ajunge în iad. De aceea să nu ne îndoim de iad, ci foarte mult să vorbim despre dânsul, ca astfel cu atât mai puțin să păcătuim.

Amintirea acestor conversații și grăiri, dacă ele sunt vii între noi, ne vor putea curăți de toată răutatea, ca o doctorie amară. Să întrebuițăm cu sârguință această doctorie, ca să ne putem curăți de păcate și învrednici să vedem pe Dumnezeu, împărtășindu-ne de fericirea cea cerească, prin harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.

Cuvant la Duminica Lasatului sec de branza

Omilia despre profetul Iona si despre post

Fost-a cuvantul Domnului catre Iona: „Scoala-te si mergi la Ninive, cetatea cea mare" (*Iona* 1, 1-2). Dar ce trebuia el sa vesteasca acolo? El trebuia sa strige: „inca trei zile si Ninive se va prapadi" (*Iona* 3, 4). Dar pentru ce, o Dumnezeule, poruncesti sa se vesteasca mai inainte nenorocirea pe care voiesti sa o trimiti ? Raspunsul lui Dumnezeu este: „Tocmai ca sa nu fac ceea ce am poruncit sa se vesteasca". Pentru aceea Dumnezeu ne-a amenintat si cu iadul, pentru ca sa nu ne arunce in iad. El zice catre noi cam asa: „***Teme-te de cuvintde Mde, si nu vei tremura de faptde Mde***".

Insa pentru ce oare hotaraste El un termen asa de scurt de iertare ? Pentru ca tu sa cunosti fapta cea buna a ninivitenilor, care in asa de putine zile s-au pocait de asa de multe pacate si le-au starpit. Totodata, trebuie sa te minunezi de indurarea lui Dumnezeu, careia i-a fost de ajuns o pocainta atat de scurta pentru atat de multe pacate; de aceea tu nu trebuie sa cazi in deznadejduire, macar de ai fi savarsit mii de pacate. Precum un om lenes si delasator, care, desi are timp de pocainta, totusi nu savarseste nimic insemnat, ci din usuratarea mintii, intarzie de a se impaca cu Dumnezeu; pe cand dimpotriva, cel ravnitor si dispus la pocainta, in timp scurt poate face indestulare pentru pacatde multor ani.

Nu s-a lepadat oare Petru de Domnul de trei ori ? Si a treia oara n-a facut el oare aceasta cu juramant ? Nu s-a temut el oare de vorbde unei slujnice nebagate in seama ? Si ce ? Avut-a el oare trebuinta de multi ani spre a se pocai ? Nicidecum, ci intr-o noapte a cazut si iarasi s-a ridicat, intr-o noapte s-a imbolnavit si iarasi s-a insanatosit. Dar cum s-a facut aceasta ? El a plans si s-a vaitat, si nu in chip obisnuit, ci plin de ravna si de seriozitate. De aceea Evanghelistul nu zice numai: „a plans", ci: „a plans cu amar" (*Mt.* 26, 75).

Insa cat de mare a fost puterea acestor lacrimi, cuvintde nu o pot spune; dar urmarea lucrului arata aceasta. Adica, dupa acea cadere grea - si ce cadere in pacat putea fi mai cumplita decat lepadarea de Domnul ? -Hristos iarasi a asezat pe Petru in vrednicia sa cea de mai inainte si iarasi i-a dat dregatoria intaietatii in Biserica, si, ceea ce este mai mult, el ne spune ca ***dragostea lui Petru este mai mare decat a tuturor celorlalti*** Apostoli, cand il intreaba: „Petre, Ma iubesti tu mai mult decat acestia?" (*In.* 21, 15).

Poate tu vei zice ca pe niniveteni de aceea i-a iertat Dumnezeu asa de usor, caci ei nu erau invatati in religia cea adevarata, dupa cum zice Sfanta Scriptura: „Sluga care nu a stiut voia Domnului sau, si a facut cde vrednice de

batai, se va bate putin" (Lc. 12, 48). Pentru ca tu sa nu pui aceasta impotriva, ti-am adus caderea Sfantului Petru, care, desigur, cunostea cu desavarsire voia Domnului, insa iata ca el, macar ca a pacatuit, ba inca a savarsit cel mai mare pacat, totusi a dobandit din nou cea mai mare incredere. De aceea, nu deznadajdui nici tu pentru pacatde tale.

Mai rau decat insusi pacatul este impietrirea in pacat; si inca si mai rau este, la cadere, cand cineva nu se scoala iarasi. Aceasta o deplange Pavel mai mult si o socoteste mai vrednica de tanguit, cand scrie Corintenilor: „Ma tem ca nu cumva, venind iarasi, sa ma smereasca Dumnezeuul meu la voi si sa plang pe multi care au pacatuit mai inainte si nu s-au pocait de necuratia, de desfranarea si de necumpatarea pe care le-au facut" (II Cor. 12, 21).

Dar care timp ar putea fi mai potrivit pentru pocainta decat tocmai timpul postului ?

Dar sa ne intoarcem la istoria profetului Iona. Dupa ce a auzit el aceste cuvinte ale Domnului, s-a sculat si s-a dus la Iopi, „spre a fugi de la fata Domnului la Tharsis" (Iona 1, 3). O, omule, unde voiesti sa fugi ?

Nu stii tu oare, ce zice Psalmistul: „Unde ma voi duce de la duhul Tau, si de la fata Ta unde voi fugi?" (Ps. 138, "7). Poate undeva pe pamant ? Insa „al Domnului este pamantul si plinirea lui" (Ps. 23, 1). Sau in lumea cea de desubt ? Dar ”de ma voi pogori si acolo - zice Psalmistul -Tu de fata esti" (Ps. 138, 8). Sau in cer? Insa „de ma voi sui in cer, Tu acolo esti" (*loc. cit.*).

Sau poate cumva in mare ? „Dar si acolo mana ta ma va apuca", zice Sfanta Scriptura (*biidem*, 10), precum tocmai s-a intamplat lui Iona. Cu toate acestea, pacatul are acea insusire ca umple sufletul nostru de multa nebunie. Adica, precum cei ametiti si beti nebuneste si fara prevedere sovaiesc in toate partile, chiar si cand in apropierea lor ar fi o bezna sau o prapastie adanca, sau altceva asemanator, in care ar putea sa se rostogoleasca, tot asa se li intampla si pacatosilor, imbatati, ca de vin, de pofta de a savarsi pacatul, ei sovaiesc in toate partile, nu stiu ce fac si nu vad nici primejdia cea de fata, nici pe cea viitoare.

Pentru ce, spune-mi, Iona, pentru ce vrei tu sa fugi de Domnul ? Rabda putin si cu fapta te vei incredinta ca nu poti sa fugi la mare, care si ea este o sluga a lui Dumnezeu. Deci, abia s-a suit Iona in corabie, ca marea a inaltat valurile sale si a aruncat undele sale pana la cer. Marea a facut ca robul cel credincios, care intalnind pe un alt rob care a pradat pe stapanul sau, nu-l pierde din vedere si impiedica pe oricine ar voi sa-l ia, pana ce robul cel necredincios nu s-a intors indarat, indata ce ea a intampinat si a cunoscut un alt rob necredincios, pricinuieste mii de greutati corabierilor care l-au primit, mugeste si, macar ca nu face chiar judecata, totusi ameninta a inghiti corabia impreuna cu oamenii, daca nu se va preda robul cel necredincios.

Deci, ce au facut corabierii in acea furtuna ? Au aruncat proviziile din corabie (Iona 1, 5). Corabia insa nu s-a usurat, caci povara cea mai grea ramasese in ea, adica profetul cel pacatos; atat de greu nu prin trupul sau. ci prin pacat.

Caci ***nimica nu este asa de greu si apasator ca pacatul***; de aceea, profetul Zaharia l-a infatisat sub icoana unui bulgare de plumb (*Zah. 5, 7*); iar David descrie firea pacatului prin cuvintde: „Pacatele mele au covarsit-capul meu, ca o sarcina grea s-au ingreuiat peste mine” (*Ps.37, 5*)

Si Hristos a strigat catre cei ce au trait cu multe pacate: „Veniti catre Mine toti cei osteniti si impovarati, si Eu va voi odihni” (*Mt. 11, 28*).

Asadar, pacatul lui Iona a ingreunat corabia si o ameninta cu pieirea. Intre acestea, Iona zacea dedesubt in corabie si dormea. Somnul, desi era greu, nu era placut, ci trist; era un somn in care el cazuse nu din nepasarea de primejdie, ci din melancolie.

Adica, robii care nu s-au inrautatit, pricep indata ca au gresit. Asa a fost si cu Iona. Dupa ce a savarsit pacatul, el indata a cunoscut marimea greselii sale. Asa este firea pacatului. Odata pacatul nascut, el pricinuieste sufletului, ce l-a nascut, nenumarate dureri. Se intampla cu totul altfel decat la nasterea cea fireasca.

Odata ce femeia a nascut, vaietele ei inceteaza. Dimpotriva, pacatul tocmai dupa nasterea sa chinuieste mai mult sufletul din care s-a nascut.

Deci, ce face carmaciul corabiei ? „A venit la Iona si i-a zis: „Scoala-te si roaga pe Dumnezeuul tau” (*Iona 1,6*). Asadar, el stia din experienta ca aceea nu era o furtuna obisnuita, ci era trimisa de Dumnezeu, impotriva careia nu ajunge mestesugul oamenilor si mana carmaciului nimica nu ispraveste. El a vazut ca in cazul de fata avea trebuinta de un alt carmaci mai puternic, adica de acela care carmuiește toata lumea, de ajutorul cel ceresc. De aceea, corabierii au parasit carma si odgoanele si toate celelalte, si au ridicat mainile lor la cer, spre a chema pe Dumnezeu in ajutor.

Si cand aceasta n-a folosit la nimic, atunci ei, zice Sfanta Scriptura au aruncat sorti, iar sortii au descoperit pe cel vinovat (*Iona 1, 7*). Insa ei nu l-au aruncat indata in mare, ci l-au tinut in mijlocul furtunii si al freamatului, ca si cum ar fi fost liniste, au format judecata in corabie, ca el sa vorbeasca pentru sine si sa se apere, si totul s-a cercetat cu asa amanuntime ca si cum ei ar fi trebuit sa dea cuiva socoteala despre hotararea lor de judecata.

Asculta numai cum totul seamana a fi cercetat judecatoreste: „Spune noua ce este lucrul tau si de unde vii si incotro mergi, si din ce tara si din ce popor esti tu ?” (*Iona 1, 8*)!

Marea cea mugitoare l-a parat, soarta l-a aflat si a marturisit contra lui, ei totusi nu au rostit indata hotararea de osanda asupra lui, ci au urmat ca la o curte de judecata, unde, cu toate ca sunt de fata paratii, martorii si dovezile, totusi osanda mortii nu se rosteste, pana ce paratul insusi nu marturisesti nelegiuirea sa. Asa au facut si corabierii aceia. Macar ca erau oameni neinvatati si nestiutori, ei totusi au urmat obiceiul judecatoriei, si inca intr-o astfel de mugire si invaluire a mării, incat ei abia puteau rasufla. De unde oare, iubitorilor, venea aceasta putere atat de prevazatoare impotriva profetului ?

Ea venea de la pronia si de la intdepciunea lui Dumnezeu.

Adica Dumnezeu a ingaduit acestea, ca sa aduca aminte profetului ca el trebuie sa fie bland si iubitor de oameni. Aceasta era ca si cum ar fi strigat catre dansul si i-ar fi zis: „Urmeaza acestor corabieri, acestor oameni altminteri neinvatati. Ei nu socotesc lucru mic o singura viata, se poarta nu fara crutare chiar si cu o singura persoana; tu, dimpotriva, ai expus la primejdia pieirii o cetate intreaga, cu atat de multe mii de locuitori. Ei, macar ca au descoperit pe pricinuitorul rautatii izbucnite asupra lor, totusi, nu s-au napustit asupra lui cu judecata osandirii; tu insa, macar ca nu ai parat pe nimeni dintre ninivetenii, totusi ii arunci in nenorocire si in pierdere.

Eu ti-am poruncit sa te duci la dansii si, prin predicarea ta sa-i chemi la mantuire; tu insa n-ai ascultat; dimpotriva, acesti corabieri, fara a le cere cineva, fac totul ca sa te scape ; de pedeapsa pe tine, cel vinovat. Adica, cu toate ca marea s-a infatisat ca paras al profetului si sortii au marturisit contra lui, si el insusi a recunoscut si a marturisit fuga sa, cu toate acestea ei nu s-au grabit a-l pierde, ci s-au oprit, au cercat si au facut totul ca, la o asemenea vadita vinovatie, de va fi cu putinta, sa nu-l predea marii, insa marea, sau mai bine Dumnezeu, n-a ingaduit aceasta, voind, atat prin corabieri, cat si printr-un monstru din mare, sa aduca pe profet la o cale mai buna. Deci, cand ei au auzit pe Iona zicand: „Luati-ma si ma aruncati in mare, si se va alina marea asupra voastra" (Iona 1, 12), ei n- u voit sa faca aceasta, ci au carmit spre tarm; valurile insa i-au impiedicat.

Tu pana acum ai judecat pe profet pentru fuga lui; asculta-l acum cum graieste in pantecele chitului de mare si cum marturisesti nedreptatea sa. Acolo, adica in fuga, el a gresit ca un om de rand, iar aici s-a aratat ca un profet. Asadar, marea l-a luat si l-a inchis in pantecele unui monstru, ca intr-o temnita. El nu s-a nimicit nici de valurile cele infricosate, nici de monstrul cel inca si mai infricosat care l-a inghitit; ba mai mult, acesta din urma l-a mantuit si l-a dus la Ninive; iara el s-a dus apoi acolo si a vestit hotararea Domnului pentru pierderea cetatii. Ninivetenii au auzit aceasta, au crezut cuvintele lui, nu le-au nesocotit, ci s-au grabit indata la post, barbati si femei, si robi si stapani, capetenii si supusi, copii si batrani; ba chiar nici animalele cele fara de minte n-au fost scutite de pazirea acestei datorii.

Pretutindeni se vedeau haine de pocainta, pretutindeni cenusa, pretutindeni lacrimi si suspine, insusi imparatul s-a pogorat de pe tron, a depus coroana sa si s-a imbracat in vestmant de pocainta; si cu chipul acesta ei au mantuit cetatea de pieire. Aici s-a putut vedea ceva rar, adica porfira stand indarat, in dosul hainei celei de pocainta.

Ceea ce n-a putut porfira, a ispravit vestmantul cel de pocainta, iar ce n-a putut coroana, a putut cenusa.

Asadar, vezi cat de adevarat este ceea ce zic eu, ca cineva nu trebuie sa se teama de post, ci sa se teama de viata cea desfatata, de lacomie si de imbuibare, indoparea si imbuibarea au zguduit cetatea Ninivei si au dus-o aproape de pieire. Postul insa iarasi a intarit cetatea.

Cu postul a intrat Daniil in groapa leilor, umblând printre fiarde acelea grozave ca printre niste oi. Cu postul au intrat cei trei tineri in cuptorul cel infocat din Babilon, mult timp petrecând in flacara. Iata rodirile cele marite ale postului!

Dar vei zice, poate: postul slabeste trupul. Dar asculta ce invata Sfanta Scriptura: „Chiar daca omul nostru cel din afara se trece, cel dinlauntru insa se innoieste din zi in zi" (*II Cor. 4, 16*).

Afara de aceasta, daca vei cumpani lucrul mai cu de-amanuntul, vei afla ca postul este chiar folositor sanatatii, intreaba pe doctori, si ei cumpatara si infranarea o vor numi mama a sanatatii, pe cand din imbuibare si din viata cea desfatata provin mii de boli. Acestea sunt niste lucruri otravite, care ies dintr-un izvor otravit, si vatama atat sanatatea trupului, cat si a sufletului.

Asadar, sa nu ne infricosam de post, care ne libereaza de nenumarate rautati. Eu zic aceasta nu fara temei, ci pentru ca stiu ca unii se tem de post, ca de un tiran cumplit, astfel ca ei insisi se vatama pe sine, prin imbuibare si necumpatare. Eu, deci, va indemn sa nu pierdeti prin desfatara si betie folosul adus de post. Cand cineva, pentru stricarea de stomac, trebuie sa ia doctorie, dar mai intai isi incarca stomacul cu mancari nesanatoase, atunci el, desi simte amaraciunea doctoriei, nu are de la ea nici un folos. Tocmai asa se intampla cu tine, cand inainte de a incepe postul, mai intai te umpli cu mancare si cu bautura, ca apoi a doua zi sa primesti doctoria postului. Tu simti atunci numai neplacerea, dar n-ai nici un folos de la dansa, fiind luata toata puterea doctoriei, prin necumpatarea cea savarsita de tine. Cand tu insa vei lua doctoria postului cu cumpatare trupeasca si cu trezvie sufleteasca, ea va putea curati multe din pacatde tale cele vechi.

Asadar, sa nu intram in post beti si ametiti, nici sa nu trecem de la post iarasi la betie, ca sa nu se intample cu noi ceea ce se intampla cu un trup slab, care, impins fiind mai tare, cade. Acelasi lucru se intampla sufletului nostru, daca el la inceputul si la sfarsitul postului se inveleste de norul necumpatariei si al betiei. Aceia care se lupta cu fiarele cele salbatice pazesc si invellesc in tot chipul cu putinta membrele cele de capetenie. Asemenea fac acum multi oameni in fata postului.

Ei privesc postul ca pe o fiara salbatica, cu care trebuie sa se lupte, si deci se inarmeaza cu imbuibarea, se invellesc cu lacomia si cu imbuibarea si asa asteapta venirea postului, care totusi nu este salbatic si infricosat, ci infatisarea lui este blanda si lina. Daca intreb pe vreunul: „De ce te imbeti tu astazi ?", el zice: „Pentru ca maine am sa incep postul", insa spuneti, nu este aceasta oare o nebunie infricosata, de a voi sa inceapa cu suflet necurat aceasta marita indeletnicire cu fapta cea buna ?

Am mai avea multe de zis, dar pentru cei intelegatori este destul aceasta, de vor voi sa faca indreptare vietii lor. Fie ca noi, prin postul nostru, sa ne facem vrednici de imparatia cerului, pe care sa ne-o dea harul si iubirea de oameni a

Domnului nostru Iisus Hristos, caruia impreuna cu Tatal si cu Duhul Sfânt se cuvine marirea, acum si-n vecii vecilor ! Amin

Cuvânt la Duminica întâi a Sfântului și Marelui Post

*„Atunci dus a fost Iisus în pustie de duhul,
ca să se ispitească de diavolul”
(Mt. 4, 1)*

Nu arunca vinovăția păcatelor tale asupra Satanei

Astăzi vom vedea că, deși Satana ne ispitește, el totuși nu este vinovat în nenorocirea noastră numai dacă noi înșine vom lua seama bine asupra noastră. Cine însă este ușuratic la minte și nu are un îndemn tare spre bine, acela cade în păcat și se aruncă pe sine în pierzare, chiar de nu ar fi diavolul. Satana negreșit voiește să ne piardă; eu știu aceasta, și nimeni nu o tăgăduiește. Dar să luați aminte la cele pe care am să le zic acum.

1. Spre a arăta că nu Satana, ci propria noastră neîngrijire este pricina păcatelor noastre, voi vorbi mai întâi despre plăsmuirea lumii. Oricât de bună și aleasă este ea, totuși celor neîngrijitori le slujește spre pietre. Ce să zicem noi despre plăsmuirea cea mărită și vrednică de mirare ? Este ea oare rea și îndreptată spre pierderea noastră ? **Cine ar putea să fie așa de nebun și nepriceput încât să hulească plăsmuirea și să o învinovățească ? Așadar, ce să zicem despre dânsa ? Nu este rea, ci mărită, fiind o dovadă despre înțelepciunea, puterea și bunătatea lui Dumnezeu. Ascultă cum Psalmistul se minunează de plăsmuire zicând: „Cât de mari sunt lucrurile tale, Doamne, toate într-o înțelepciune le-ai făcut” (Ps. 103, 24).**

Psalmistul însă nu înșiră aceste lucruri cu de-amănuntul, ci numai se închină adâncului celui necuprins al înțelepciunii dumnezeiești.

Iară cum că Dumnezeu a făcut spre folosul nostru plăsmuirea cea atât de mărită și de faimoasă, de asemenea ne-o spune Sfânta Scriptură, în cartea înțelepciunii, unde se zice: „Din mărimea și frumusețea făpturilor se cunoaște însuși făcătorul lor” (Sir. 13, 5). Ascultă încă și pe Apostolul Pavel, când scrie: „Ființa cea nevăzută a lui Dumnezeu de la zidirea lumii, din făpturi socotindu-se, se vede” (Rom. 1, 20).

Fiecare din aceste graiuri biblice ne dau a înțelege prin cuprinderea lor că **făptura ne duce la cunoștința Făcătorului ei, care este Dumnezeu.** Deci, când vedem că această făptură, mărită și vrednică de mirare pentru mulți, s-a făcut pricină de necucernicie - putem noi oare să învinovățim făptura ? Nu, desigur nu, ci pe aceia care așa de rău s-au slujit de dânsa.

Dar poate veți întreba: cum poate făptura, care duce la cunoștința lui Dumnezeu, să fie pricina necucerniciei ? Apostolul răspunde la aceasta așa: „Ei s-au întunecat în cugetele lor și s-au închinat făpturii în locul Făcătorului" (Rom. 1, 21 - 25). El aici cu nici un cuvânt nu pomenește de Satana, sau de vreun duh rău, ci vorbește numai despre făptură, care altminteri duce la cunoștința lui Dumnezeu.

Dar cum oare s-a făcut ea pricina necucerniciei ? Nu prin ea însăși, nici prin propria ei însușire, ci prin lenevirea și ușurătatea oamenilor care nu au socotit deosebirea între făptură și Făcătorul. Vom dori oare nimicirea făpturii, când ea pentru mintea cea ușuratică a multora s-a făcut pricina răului?

Dar ce vorbesc eu despre făptură ? Să vorbim despre membrele noastre proprii, încă și acestea se fac pricină a pierderii noastre, când noi suntem nebăgători de seamă și ușuratică. Nu din sine și prin propria lor însușire membrele trupului nostru se fac pricină a pieirii noastre, ci prin vinovăția noastră.

Iată, **ochiul** ți s-a dat pentru ca să privești făptura lui Dumnezeu și să lauzi pe Făcătorul și Domnul. Însă dacă tu întrebuițezi rău ochiul, atunci el se face pentru tine îndemn spre necurăție și desfrânare.

Limba ți s-a dat ca să lauzi și să preamărești pe Domnul Dumnezeu. Iar dacă o vei întrebuița rău, atunci ea se face ajutoare la hulirea lui Dumnezeu.

Mâinile ți s-au dat ca să le întinzi către Dumnezeu întru rugăciune. Iar dacă tu nu vei fi cu priveghere asupra ta, le vei întinde și la lăcomia averii și la răpire.

Picioarele ți s-au dat ca să alergi cu dânsule la lucrurile cele bune. Însă dacă tu ești leneș și ușuratic la minte, vei alerga cu dânsule și la răutăți.

Așadar, vezi că celui leneș și ușuratic la minte toate îi sunt vătămatoare. Ceea ce pentru alții este doctoria cea mai vindecătoare, lui îi aduce moarte. Aceasta însă nu vine de la doctorie, ci de la om și de la slăbiciunea lui.

Dumnezeu a făcut cerul cel înstelat pentru ca tu să admiri pe Făcătorul și să te închini Lui. Însă unii au lăsat pe Făcătorul și s-au închinat stelelor. Aceasta iarăși provine de la ușurătatea minții și de la nebunia lor. Dar ce vorbesc eu despre făptură ? Poate oare să fie ceva mai mântuitor decât Sfânta Cruce ? Și însăși crucea s-a făcut sminteală celor slabi. „Cuvântul crucii este celor pieritori nebunie, iară celor ce se mântuiesc, puterea lui Dumnezeu este", precum zice Apostolul (I Cor. 1, 18). Și iarăși: „Noi predicăm pe Hristos cel răstignit, iudeilor sminteală, iară păgânilor nebunie" (I Cor. 1, 23).

Și cine a fost mai iscusit în predicarea Evangheliei decât Pavel și Apostolii ? Și totuși Apostolii au fost multora „miros de moarte" (adică pricină

de pierzare veșnică). Pavel zice așa: „Unora suntem mireasmă a morții, spre moarte, iar altora mireasmă a vieții, spre viață” (II Cor. 2, 16). Așadar, vezi că unui slab chiar Pavel poate să-i aducă vătămare, pe când pe cel tare nici Satana nu poate să-l vatăme vreodată.

Trebuie oare să vorbim și de Hristos ? Ce se poate asemăna cu mântuirea ce vine de la Dânsul ? Ce este mai binecuvântat decât venirea Lui pe pământ ? Însă tocmai această arătare mântuitoare și binefăcătoare a Domnului, pentru mulți s-a făcut pricină de o mai mare pedeapsă. Însuși Domnul adverește aceasta: „Spre judecată am venit Eu în lumea aceasta - zice El - ca cei ce nu vad să vadă, și cei ce văd să fie orbi” (In. 9, 39). Ce va să zică aceasta ? S-a făcut oare lumina pricină a întunericului ? Negreșit nu, nu lumina, ci slăbiciunea ochilor, adică a ochilor celor duhovnicești, care nu puteau primi lumina, aceea a fost pricina orbirii. Deci vezi că celui slab toate i se fac spre pagubă, celui tare toate spre folos, iar în păcatele noastre și în pierderea noastră nu Satana, ci propria noastră voință este vinovată. Toate vin de la voie.

Noi admitem că la foarte multe păcate Satana ne ademenește; însă la cele mai multe noi înșine ne dedăm, prin trândăvia și lenevirea noastră. Nicăieri nu zice Sfânta Scriptură că, la fratricidul lui Cain Satana ar fi fost în joc. Dar să presupunem că Satana a șoptit lui Cain gândul cel rău, totuși vinovăția păcatului rămâne asupra aceluia care a primit șoptirea, a urmat ei și i-a dat cel dintâi prilej de a se apropia de sufletul său.

De asemenea, nici amăgirea Evei nu se poate în totul prescrie Satanei, ci femeia a fost înșelată și de propria ei poftă. Aceasta o arată însăși Sfânta Scriptură prin cuvintele: „Și a văzut femeia că bun este pomul la mâncare, și plăcut ochilor la vedere, și luând din rodul lui, a mâncat” (Fac. 3, 6).

Însă zicând eu acestea, nu voiesc să eliberez pe Satana de ocară, că el pândește pe fiii omenești, ci voiesc să zic numai că, dacă noi n-am păcătui cu propria noastră voință, nimeni n-ar putea să ne arunce în pierzare. Iară cel ce se lasă amăgit așa lesne ca Eva, sau precum Cain, acela de dinainte trebuie să fi fost ușuratic la minte și nu cu destulă pază asupra sa, căci Satana n-ar fi avut atâta putere dacă sufletul ar fi fost priveghetor și cu îngrijire de mântuirea sa.

2. Însă dacă vrei să știi, diavolul poate să ne fie nouă chiar folositor. Dacă noi vom ști să ne servim bine de dânsul, el ne folosește și noi câștigăm prin-tr-însul nu puțin.

Dar cum putem noi trage folos de la diavol ?

a) El ne ține în priveghere și ne înspăimântă de păcat. Diavolul ne folosește când noi ne temem de turbarea lui, de pândirile lui cele de-a pururea și de răutățile lui, care totdeauna se repetă, când nu lăsăm sufletul nostru să dormiteze, ci suntem deștepți și totdeauna gândim la Dumnezeu. Dar ca să vedeți că această învățătură nu este numai a mea, ci și a Apostolului Pavel, ascultați-l pe dânsul cum, aproape cu aceleași cuvinte deșteaptă pe credincioșii

care dormitează. Așa, în Epistola sa către Efeseni, el zice: „Lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor și a domniilor și a stăpânilor întinericului veacului acestuia, împotriva duhurilor răutății” (Efes. 6, 12). Zicând el acestea, n-a avut scopul de a descuraja duhurile ascultătorilor săi, ci a voit a le deștepta, încă și Sfântul Petru zice: „Fiți treji, privegheați, pentru că potrivnicul vostru diavolul, ca un leu răcnind umblă, căutând pe cine să înghită; căruia stați-i împotriva, întăriți fiind în credință” (Ptr. 5, 8). Aceasta a zis el, spre a ne aduce mai aproape de Dumnezeu. Căci cel ce vede pe vrăjmaș venind, aleargă mai tare la acela care poate să-l ajute și se lipește de dânsul. Așa fac și copiii. De văd ceva, de care se tem, aleargă în brațele mamei, se apucă de hainele ei, și cu aceasta se apără. Și adeseori se țin așa de tare, încât cineva nu poate să-i desprindă. Dimpotrivă, dacă ei nu se sperie de nimica, adeseori nu se duc la mama lor, chiar când îi strigă și voiește ca ei să vină la dânsa. Tocmai așa se întâmplă și cu noi. Când Satana ne înfricoșează și ne înspăimântă, ne facem cumiți, năzuim la Dumnezeu cu mai multă râvnă.

b) Dumnezeu n-a nimicit pe Satana pentru ca să te facă pe tine mai tare, pentru ca mai mult să preamărească pe luptător și să-i dea mai multe prilejuri de a arăta vitejia sa. Așadar, când cineva întreabă pentru ce n-a stârpit Dumnezeu pe diavolul, răspunde-i că celor priveghetori și păzitori de sine, Satana nu numai că nu le face vătămare, dar le folosește; nu pentru că aceasta ar fi propria lui voință, căci el este rău, ci folosul acesta decurge din vitejia celor priveghetori, care răutatea lui o întorc în folosul lor. Așa s-a luptat el cu cucernicul Iov, deși nu pentru a-l face mai mărit, ci pentru a-l răsturna. Acest scop și acest plan l-a avut el, pentru că este rău și voiește a pierde pe oameni. Cu toate acestea el n-a putut să vatăme pe cel drept; mai vartos acesta a tras folos din luptă. Diavolul a arătat numai răutatea sa, iară cel cucernic vitejia sa. Dar totuși Satana biruiește pe mulți, vei zice tu. Negreșit, însă nu tăria lui, ci slăbiciunea aceloră este vinovată de aceasta.

c) În sfârșit, Satana trebuie să ne chinuiască pentru ca să ne facem mai buni. Cum că Satana poate să folosească oamenilor, putem încă să învățăm de la Apostolul Pavel, când el scrie așa despre amestecătorul de sânge de la Corint: „Dați-l pre unul ca acela Satanei, spre chinuirea trupului, pentru ca duhul să se mântuiască” (I Cor. 5, 5). Iată, aici Satana este pricină de mântuire, negreșit nu după voia lui, ci prin înțelepciunea Apostolului. Precum adeseori doctorii fac leacuri din lucrurile cele vătămatoare, plante otrăvitoare, așa a făcut și Apostolul. El a de la Satana ceea ce este la el folositor, adică îndemânarea lui de a pedepsi pe cineva. El adeseori s-a slujit cu Satana ca un călău sau slugă la schingiuire. Însă călăii schingiuiesc pe făcătorii de rele cum voiesc ei, sau după propria lor părere, ci și după cum poruncesc judecătorii. Căci călăul la îndeplinirea pedepsei trebuie să se conducă după voia celui ce a rostit hotărârea. Vezi cât de mare este vrednicia și însemnătatea Apostolului ? El, o ființă

trupească, se slujea de alta fără de trup ca de un rob. Și precum Domnul Dumnezeu a poruncit diavolului pentru Iov: „Atinge-te de trupul lui, iară de sufletul lui să te ferești" (Iov 2, 6), ca să-i pună margine și hoctar, pe care Satana, această fiară sălbatică, să nu le poată trece, așa urmează și Apostolul. Când a dat Satanei pe amestecătorul de sânge, a zis: „Spre pieirea trupului" (I Cor. 5, 5), adică sufletul lui nu trebuie să-l piardă Satana. Vezi câtă putere are robul lui Dumnezeu ? Așadar, nu te teme de Satana, căci el este căzut și slab. Dimpotrivă, **nimeni nu este mai tare decât omul care are o îmbucurătoare încredere în Dumnezeu.**

Toate acestea le zic eu nu pentru a scăpa pe Satana de toată ocară, ci pentru a ne scăpa pe noi ele neîngrijire și ele ușurătatea minții. Satana dorește foarte ca noi să aruncăm asupra lui vinovăția păcatelor noastre, și prin aceasta să ne amăgim și să ne adormim pe noi înșine, să săvârșim tot felul de păcate și necurmat să înmulțim și să mărim pedeapsa noastră, pierzând toată iertarea.

Noi, însă, să nu facem una ca aceasta, ci să ne venim întâi cunoștința de noi înșine. Să învățăm a cunoaște rănilor noastre, și atunci vom nimeri și leacul cel cuvenit; dimpotrivă, când cineva nu-și cunoaște boala sa, nu se îngrijește nici de vindecarea ei. Noi am săvârșit multe păcate, știu aceasta; noi toți ne numărăm între cei vinovați, însă noi totdeauna trebuie să nădăjduim iertarea și totdeauna putem să ne pocăim. Tu ești bătrân și stai la capătul vieții. Să nu crezi că pentru tine n-ar mai fi timp de pocăință, nici să te deznădăjduiești de mântuirea ta, ci gândește la tâlharul care chiar pe cruce s-a mântuit.

Ce este mai scurt decât un minut, și totuși el a fost de ajuns spre a-i face mântuirea ? De ești tânăr, nu te bizui pe tinerețea ta și nu-ți închipui că ai să trăiești îndelung. „Ziua Domnului vine ca furul noaptea" (Tes. 5, 2) și Dumnezeu a ascuns ceasul morții noastre pentru ca noi să arătăm râvna și îngrijirea noastră pentru mântuire. Nu vezi tu, oare, cum în toate zilele mulți sunt răpiți de moarte înainte de vreme. De aceea Sirah ne sfătuiește: " Nu întârzia a te întoarce la Domnul și nu lăsa din zi în zi" (Sirr. 5, 8), ca nu cumva, în întârzierea ta, să fi smuls. Sfătuirea cea de mai sus trebuie să o bage de seamă bătrânul, pe aceasta din urmă tânărul.

Dar poate că tu trăiești în siguranță, ești bogat, ai toate cu prisosință și nu te apasă nici o nenorocire. Dar ascultă pe Apostolul Pavel, care scrie: „Când vor zice: pace și liniște, atunci fără de veste va veni peste dâșii pieirea" (I Tes. 5, 3).

Soarta omenească totdeauna este supusă schimbării, iar ceasul morții noastre nu stă în voia noastră. Dimpotrivă, în voia noastră este orice faptă bună , și unde ea se află, diavolul nu poate avea nici o putere, nici moartea nu ne va găsi nepregătiți. Fie ca Hristos să ne dăruiască aceasta, căci El, Domnul nostru, este bun și plin de iubirea de oameni. Amin.

Cuvant

la Duminica a doua a Sfântului si Marelui Post

*"Cine ești tu?"
(In. 1, 19)*

Folosul mărturisirii si al cercetării conștiinței în toate zilele

De vreme ce noi, ori aici, ori în viața cea viitoare, neapărat trebuie să ne întristăm pentru păcatele noastre, apoi este mai bine ca noi să facem aceasta aici decât în acea lume. De unde reiese aceasta ? Din cuvintele Psalmistului, precum și din Evanghelie. Adică Psalmistul zice: „Cine în iad se va mărturisi ție ?” (Ps. 6, 6). El cu aceasta voiește să spună că cineva nu se va putea mărturisi Domnului în iad, ci că această mărturisire acolo nu va putea ajuta la nimic. Același lucru ne-a învățat Hristos într-o pildă (Lc. 16, 19 și urm.). Era un sărac, cu numele Lazăr, peste tot plin ele bube și ele umflături, și cuprins de o boală nevindecată. Și era un bogat, care nu da nimica săracului, măcar din firimiturile sale. Dar ce trebuie să povestesc eu toată pilda? Voi o cunoașteți cu desăvârșire: nemilostivirea bogatului, cum el nu hrănea pe sărac, dar și nevoia și foamea acestuia, cu care el de-a pururea avea a se lupta. Așa s-a petrecut cu dâșii în viața aceasta. Iară după ce amândoi au murit, bogatul acela a văzut pe cel sărac în sânul lui Avraam. Si ce a zis ? „Părinte Avraame”, a zis el, "trimite pe Lazar să-și întingă vârful degetului său în apă, și să-mi răcorească limba mea, că mă chinuiesc în văpaia aceasta" (Lc. 16, 24). Vezi răsplătire ? El nu dăduse aceluia nici măcar firimiturile și ele aceea acum nu primește nici o picătură ele apă; „căci cu ce măsură veți măsură, zice Hristos, cu aceeași vi se va măsură și vouă” (Mc. 4, 24). Și ce a răspuns Avraam la rugămintea bogatului ? „Fiule! i-a zis el, tu ai primit cele bune în viața ta, iară Lazăr cele rele. Iară acum acesta se mângâie, iară tu te chinuiești (Lc. 16, 25).

Dar să ne întoarcem iarăși la propunerea noastră, că cineva trebuie să se pocăiască de păcatele sale încă în viața aceasta. Așa că vă poftesc, vă rog și vă conjur, ca aici să plângem pentru păcatele noastre, aici să suferim pentru dâșele. Aici trebuie să ne arunce în întristare cuvintele cele de pedeapsă ale preotului, ca să nu ne înspăimânte în acea lume adevăratele pedepse ale lui Dumnezeu. Aici trebuie să ne rănească predicarea, pentru ca să nu ne roadă în acea lume viermele cel neadormit. Aici arde-ne dojana și mustrarea, pentru ca să nu ne ardă acolo focul iadului. Este drept ca aceia care suferă aici, acolo să se mângâie, iară aceia care aici trăiesc în desfătari și cu ușurătatea minții, și nu le pasă nicidecum de păcatele lor, este drept ca acolo, neapărat, să plângă și să se vaiete și să scrâșnească din dinți.

Aceste cuvinte nu sunt ale mele, ci sunt tocmai cuvintele Aceluia care are să ne judece în acea lume. El zice: „Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia; dar vai vouă, care râdeți acum, că veți plânge și vă veți tângui" (*Lc. 6, 25*). Așadar, este mult mai bine a schimba un necaz scurt și o durere scurtă pe niște bunuri și bucurii veșnice și nepieritoare, decât a se desfăta cineva și a fi ușuratic la minte în această viață scurtă și trecătoare, iar apoi a cădea într-o pedeapsă veșnică.

Dar poate că te rușinezi a-ți mărturisi păcatele tale ?

O, ce nebunie ! Mai vârtos trebuie să te rușinezi de a săvârși păcatele ! Noi însă facem dimpotrivă. Noi săvârșim păcatul fără nici o rușine și fără groază, dar când trebuie să ne mărturisim, atunci ne rușinăm și stăm pe gânduri, pe când ar trebui să fim voioși și gata la aceasta. Căci nu este rușine a se pârî cineva pe sine pentru păcat, ci este o faptă dreaptă și îmbunătățită. Dacă aceasta nu ar fi o faptă dreaptă și bună, Dumnezeu n-ar fi îngăduit răsplătire pentru dânsa. Iară, cum că mărturisirea păcatelor se răsplătește ele Dumnezeu, poți a te încredința de la Profet, cand zice: „Spune tu faradelegile tale întâi, ca să te îndreptezi" (*Is. 43, 26*).

Și cine poate să se rușineze de mărturisirea păcatelor sale, prin care tocmai are să se libereze de păcate ? Sau nu cumva Dumnezeu ne poruncește a mărturisi păcatele noastre, pentru ca să ne poată pedepsi ? Nici vorbă că El nu ne poruncește aceasta pentru ca să ne poată pedepsi, ci pentru _ca să ne poată ierta.

La judecătoriile lumești, într-adevăr, se întâmplă că după mărturisirea vinovăției, urmează pedeapsa. Pentru ca cineva să nu tăgăduiască de frica pedepsei păcatele sale și înaintea lui Dumnezeu, de aceea Psalmistul a zis: "Mărturișiți-vă Domnului, că este bun, iar mila Lui este veșnică" (*Ps. 106, 1*). Nu cumva El nu știe păcatele tale, dacă tu nu I le mărturisești ? Iară dacă El le știe, atunci ce-ți folosește tăcerea ? Sau poți tu oare să te ascunzi cumva ele ochii Lui ? Chiar de n-ai mărturisi tu păcatele tale, El totuși le știe. Iară dacă le mărturisești, El le uita.

„Iată, zice El, Eu sunt Dumnezeu, Cel ce șterg fărădelegile tale și păcatele tale nu le voi mai pomeni" (*Is. 43, 25*). Vezi ? El zice: „Nu le voi mai pomeni". Prin aceasta arată El iertarea. Tu însă trebuie să pomenești păcatele tale pentru ca să ai prilej de a te îndrepta. Sfântul Pavel, știind aceasta, totdeauna amintea păcatele sale deși Dumnezeu nu le mai pomenea, și zicea: „Nu sunt vrednic a mă chema apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu." (*I Cor. 15, 9*); și: „Hristos a venit în lume pentru ca să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu." (*I Tim. 1, 15*). El nu zice „am fost cel dintâi", ci „sunt cel dintâi": deși Dumnezeu îi iertase păcatele sale, totuși la Pavel niciodată nu s-a stins pomenirea păcatelor sale celor iertate. Cele pe care Dumnezeu le ștersese, el însuși le făcea cunoscute. Dumnezeu l-a numit pe Sfântul Pavel „vas ales", (*F. A. 9, 15*). Iară el se numea pe sine „cel dintâi între păcătoși". Deci, fiindcă el însuși neconținut pomenea păcatele sale, poți tu să judeci cât de mult a pomenit Dumnezeu faptele cele îmbunătățite.

Dar ce zic eu, că nu este rușine a-și mărturisi cineva păcatele sale pomenirea păcatelor noastre este cu mult mai mărită decât pomenirea faptelor noastre celor bune.

Pomenirea faptelor noastre celor bune nu numai că nu ne dă vreo strălucire, ba chiar aduce asupra noastră rușine și osândire; pe când pomenirea păcatelor noastre ne umple de o veselă asigurare și îndreptare la Dumnezeu. Cine ne spune aceasta ? Fariseul și vameșul. Acesta din urmă și-a mărturisit păcatele sale și s-a dus îndreptat de dânsule; iară celălalt și-a numărat faptele sale cele bune și s-a pogorât mai jos decât vameșul. Vezi câtă vătămare se aduce cand cineva pomenește faptele sale cele bune și cât folos se pricinuieste cand cineva nu uită păcatele sale ? Si aceasta nu este de mirare.

Căci cine pomenește faptele sale cele bune, cade în mândrie și semeție, disprețuindu-i pe ceilalți oameni, ca fariseul acela. El n-ar fi ajuns la o fală așa de mare și n-ar fi zis: "nu ca ceilalți oameni" (*Lc. 17, 11*) dacă n-ar fi pomenit postul și zeciuielile sale. Dimpotrivă, pomenirea păcatelor noastre smerește duhul nostru, ne învață a fi cumpătați, si prin cumpătare ne dobândește bunăvoința lui Dumnezeu. Ascultă numai, cum ne poruncește Hristos să nu pomenim faptele noastre cele bune: "Când ați făcut toate, ziceți: robi netrebnicii suntem" (*Lc. 17, 10*). El vrea să zică: mărturisește tu numai că ești un rob netrebnic, iar Eu nu te voi face așa, dacă tu vei mărturisi înjosirea ta, ci te voi mări și te voi încununa.

Ai văzut tu oare dovezile cele multe ce ți-am înfățișat, că pomenirea păcatelor noastre ne este ele folos, că pomenirea faptelor noastre celor bune ne este foarte păgubitoare; pe de altă parte, că noi vom fi pedepsiți dacă nu vom pomeni păcatele noastre și că, dimpotrivă, vom primi răsplătire dacă vom pierde din pomenire faptele noastre cele bune ? Trebuie oare să vă mai arăt și în alt chip că tocmai pomenirea păcatelor este cea mai mărită faptă bună ? Ascultă pe cucernicul Iov ! Cum el, printre altele, a fost mărit și strălucit cu deosebire prin mărturisirea păcatelor sale, când zicea: „Nu m-am rușinat de mulțimea gloatei ca să nu mărturisesc păcatele mele" (*Iov 31, 33-34*). El cu aceasta voiește să zică: nici când mulțimea oamenilor celor asemenea mie nu m-a adus la aceea, ca să mă rușinez de mărturisirea păcatelor. Si ce ar folosi a ascunde păcatele înaintea oamenilor, când Judecătorul știe toate ? Si ce poate vătămă, când oamenii știu păcatele mele, dar Judecătorul mă liberează de pedeapsă ?

Chiar de m-ar osândi toți, iară Judecătorul mă iartă, nu-mi pasă de toate osândirile lor! Și iarăși, de m-ar lăuda și m-ar admira oricine, iară Acela, Judecătorul, m-ar osândi, nu mi-ar fi de nici un folos hotărârea cea priitoare a tuturor celorlalți. La El, la Judecătorul cel dumnezeiesc, trebuie să ne uităm pretutindeni și de-a pururea, făcând cu păcatul tocmai așa cum facem cu averea noastră, în toate zilele ne chemăm slugile înaintea noastră și le cerem socoteală de ceea ce au cheltuit, și noi putem vedea ce ne-a mai rămas. Si dacă vedem că ne-a rămas prea puțin, ne silim în tot chipul a spori veniturile noastre, ca să nu ajungem la lipsă și nevoi. Așa sa facem și în privința faptelor noastre. Să che-

măm conștiința noastră, ca să ne dea socoteală de-spre vorbele și faptele, despre gândurile și poftetele noastre. Să ispitim dacă aici toate sunt curate și dacă nu s-a făcut ceva spre vătămarea noastră, să cercetăm ce cuvânt rău s-a rostit spre hulă, spre *rușine* și spre batjocură; să cercetăm ce gând a ademenit ochiul nostru la o privire necurată și ce plan am făcut noi spre vătămarea noastră, fie cu mâinile, fie cu limba, fie cu ochii. Să ne lăsăm de risipele cele netrebnice, iar ce am cheltuit cu fără socotință, să împlinim în alt chip.

In locul cuvintelor celor nefolositoare, în viitor să facem rugăciune, în locul privirii celei necurate să punem postul și milostenia.

Dacă noi nu *vom* aduna comoară în chipul acesta și nu *vom* depune în această comoară fapte bune, vom cădea în cea mai mare sărăcie a sufletului și ne vom arunca în osânda focului celui veșnic. Când e vorba de averea noastră, noi adeseori dimineața facem socoteală, când suntem singuri și nimeni nu ne împiedică, nici nu ne tulbură. Atunci să dăm noi înșine socoteală de toate cele ce am făcut și am vorbit ziua. Dacă vedem că am păcătuit, să înfrânăm sufletele noastre, să pedepsim inima noastră, iar duhul nostru să-l umplem cu chinul pocăinței, pentru ca după ce ne vom scula iarăși, niciodată să nu mai cutezăm a ne arunca în aceeași prăpastie a păcatului, căci se vor simți încă urmele pedepsei din ziua trecută.

Pe lângă aceea, nici un timp nu este mai potrivit pentru această îndeletnicire cu cercetarea conștiinței ca timpul serii. Ascultă ce zice Psalmistul: "Cele ce ziceți întru inimile voastre, întru așternuturile voastre vă umiliți" (*Ps. 4, 5*).

Multe se întâmplă cu noi în curgerea zilei, care noi am dori să nu se fi întâmplat; prietenii noștri ne jignesc, slugile ne duc la mânie, femeia ne supără, fiul ne necăjește, vuietul grijilor și al treburilor vremelnice și lumești ne înconjoară din toate părțile. Dar când noi suntem liberi de toate acestea, seara, când suntem singuri și în liniște, atunci să ne judecăm pe noi înșine, pentru ca prin aceasta să facem pe Dumnezeu milostiv către noi. Căci precum focul repede mistuie și stârpește spinii, așa de ușor sufletul stârpește păcatele sale, când cu osârdie gândește la dânșele.

Iară Dumnezeu, al cărui har este mai mare decât păcatele noastre, El, care șterge fărădelegile noastre, să ierte și greșalele noastre și să ne facă părtași împărăției cerurilor, prin harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia, împreună cu Tatăl și Sfântul Duh, se cuvine cinstea, acum și în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Ziua Sfinților Patruzeci de Mucenici

*" Venind cei dintâi, socoteau că vor lua mai mult,
și au luat și ei câte un dinar" (Mt. 20, 10)*

Contra lăcomiei de avere

Cine este pricina atâtor rele din lume ?

Iubirea de bani, pofta cea fără de minte a bogăției, această boală nelecuită, acest foc ce nu se stinge niciodată, acest despot care asuprește pe toată lumea. De aceea, eu de multe ori v-am sfătuit să vă feriți de lăcomia averii, și nu voi înceta de la aceasta, deși poate mulți mă ocărăsc și zic: nu va mai conțeni el oare a se lupta cu limba sa împotriva celor bogați și a da război asupra lor? În adevăr, însă, nu eu tăbărăsc asupra bogaților, nu eu sunt vrăjmașul lor, ci, din contra, eu fac și vorbesc toate numai spre binele lor; pe când ei înșiși ascult sabia asupra-le, fiindu-și sieși vrăjmași.

Bogăția este un rob necredincios, care fuge de la domnul său. Totuși ar fi bine dacă ea numai ar fugi de la stăpânul său, dacă nu l-ar duce și pe dânsul la pieire! În faptă însă, ea nu numai că fuge de la stăpânul său, ci adeseori și pe dânsul îl aruncă în nenorocire, făcându-se vânzătorul lui și vătămându-i mai mult tocmai pe acel stăpân care mai tare a iubit-o.

Așa **bogăția** este un rob necredincios, un ucigaș, un vrăjmaș- neîmpăcat, o fiară sălbatică, o beznă înfricoșată, prăpăstioasă, o stâncă ascuțită acoperită de valuri, o mare plină de furtuni, un stăpân aspru și despotic, mai nesilnic decât un barbar, un dușman, un protivnic neîmpăcat, care niciodată nu curmă ura sa.

Cu totul altminteri este **sărăcia**. Ea este un loc sigur de scăpare, un liman liniștit, o siguranță nedezmințită, o bucurie fără primejdie, o plăcere curată, o viață fără neliniște, muma înțelepciunii, frâu contra semeției, mijloc de mântuire de pedeapsă și rădăcină a smereniei. Dar spune-mi, pentru ce tocmai de dânsa fugiți voi așa de tare și pentru ce o socotiți voi inferioară bogăției, acestui dușman, acestui ucigaș de oameni, acestei fiare răpitoare ? Căci așa trebuie cineva să numească lăcomia de avere și pofta cea fără de minte după comori ! Dar pentru ce oare voiești a-ți face casnic al tău pe un vrăjmaș neîmpăcat? Pentru ce întărâți o fiară, pe care ar trebui să o domolești ?

Dar vei întreba poate, în ce chip ea s-ar putea îmblânzi? Eu pot să vă spun aceasta, dacă veți lua seamă la cuvintele mele. Cum se poate ea îmblânzi? Înainte de toate trebuie să știm cât este ea de sălbatică. Dar cât de sălbatică este ea? După chipul leilor, al pardoșilor și al urșilor. Dacă ei se închid într-un loc întunecat și deosebit, ei se fac mai cumpliți și mai furioși. Tocmai așa se întâmplă și cu bogăția. Dacă se închide, atunci ea face zgomot și se înfurie mai rău decât leul. Iară dacă o scoți din închisoarea cea întunecoasă și o împărți la săraci, atunci această fiară sălbatică se face blândă ca o oaie, vânzătorul se face acum apărătorul și mijlocitorul tău, stânca cea primejdioasă se preface într-un liman sigur și furtuna într-o **drăgălașă liniște**.

Ceva asemenea poți să vezi la corăbii. Dacă ele sunt prea încărcate cu mărfuri, se scufundă, iară dacă povara lor este măsurată, atunci ele aleargă cu ușurință peste valuri.

Așa ni se întâmplă și nouă. De ai grămădit prea multă bogăție, se cere numai o mică furtună, sau o neizbutire neașteptată, și corabia ta se prăpădește împreună cu oamenii săi (adică împreună cu sufletul tău).

Iară dacă tu strângi numai atâta avere pe cât îți este de trebuință, poate să vie și o furtună puternică, tu vei trece valurile cu ușurință. Așadar, nu dori mai mult decât ai trebuință, ca să nu pierzi totul, aduna mai mult decât este neapărat, ca să nu ți se ia și cele neapărate, și să nu pășești peste marginile cele convenite, ca să nu te lipsești de toate.

Descotorosește-te mai ales de prisosință, pentru ca, cel puțin, să ai de ajuns cele de nevoie. Nu vezi tu că și vierii taie vița, pentru ca puterea ei să nu iasă prin frunze și prin curpeni, ci să rămână în rădăcină, aducând cu atâta mai bune roduri. Fă și tu asemenea. Taie frunzele și curpenii ce sunt de prisos și întoarce toată puterea la aducerea de roade. Dacă tu nu faci aceasta câtă vreme ești norocit, negreșit ai să te aștepti ca nenorocirea să vie asupra ta. Deși este încă liniște, totuși tu trebuie să te temi de furtună.

Măcar că ești sănătos, trebuie să gândești la boală, măcar că ești bogat și întărit, totuși trebuie să gândești la sărăcie.

Sfânta Scriptura zice lămurit: “Adu-ți aminte de foamete în vremea saturării, și de sărăcie și lipsă în zilele avuției” (Sir. 18, 25).

Dacă tu vei cugeta așa, atunci te vei folosi de bogăție cu cumpătare și înfrânare, și vei suporta sărăcia cu mare statornicie. Când vine o nenorocire neașteptată, ne aruncă în confuzie, iară când vine una așteptată mai dinainte, nu ne poate zgudui și mâhni în așa mare grad. De aceea, totdeauna când vei aștepta sărăcia și nenorocirea, vei avea două foloase deodată: nu te vei sumeți în norocire și în nenorocire nu te vei tulbura, nici nu te vei arunca la pământ.

O nenorocire așteptată este ca și când ai fi încercat-o. Eu socotesc așa: de ești bogat, așteaptă în toate zilele să fii sărac. Pentru ce? O astfel de așteptare poate să-ți aducă cele mai mari foloase. Adică cel ce așteaptă sărăcia, nu se va îngâmfa întru bogăție, nu va fi molatic, nici dezmiertat, nici nu va pofti avere străină. Căci așteptarea unită cu frica îi slujește în loc ele pedagog, îl face dibaci

și cuminte, înfrânează simțirea lui, nu lasă să-i crească plantele cele rele ale lăcomiei de avere, ci le taie cu frica de nenorocire, ca și cu o secure.

Acesta este un folos neobișnuit de mare pe care îl câștigi prin așteptarea sărăciei. Nu mai mic este încă și al doilea folos, ce urmează din acesta, adică, când cu adevărat se ivește sărăcia, tu nu deznădăjduiești. Așadar noi totdeauna să ne temem de a ajunge la sărăcie, pentru ca să nu simțim amărăciunea sărăciei.

Adesea tocmai de aceea vine sărăcia asupra noastră, căci noi n-am așteptat-o; căci chiar așteptarea nenorocirii ar fi îndreptat pe om, și nenorocirea însăși n-ar fi venit asupra lui.

Dovadă de aceasta dau locuitorii Ninivei, fiindcă ei așteptau nenorocirea cea grozavă pe care le-o prevestise profetul Iona, și tocmai prin această așteptare a piericiunii ce-i amenința, au împlânzit mânia lui Dumnezeu.

Dimpotrivă, iudeii, care n-au crezut profetului care a predicat pieirea Ierusalimului, au încercat într-adevăr această înfricoșată nenorocire. Solomon zice așa: „înțeleptul, temându-se, se ferește de rău; iară cel fără de minte, nădăjduindu-se în sine, se amestecă cu fărădelegea" (Pild. 14, 16).

Cel ce având bogăție gândește la sărăcie, acela nu va sărăci lesne.

Când însă frica de sărăcie nu te cumintește, atunci trebuie să vină asupra-ți sărăcia însăși, pentru ca să te aducă la dreapta socotință.

Așadar, de ești bogat, așteaptă sărăcia; de te afli într-o norocire și prisosință, teme-te de foamea cea viitoare; de ești cinstit, gândește că poate și necinstea să vină asupra ta; de ești sănătos, să ai totdeauna boala înaintea ochilor.

Cumpănește de-a pururea firea lucrurilor omenești, care sunt schimbătoare și trecătoare ca undele unui pârau ce curge repede sunt iuți ca fumul ce se pierde în aer, sunt nimicuri ca umbra ce piere degrabă. Dacă tu totdeauna vei fi plin de astfel de gândiri înțelepte, nici norocirea nu te va îngâmfă, nici nenorocirea nu te va putea dărâma.

Dacă tu nu te vei lipi de bunurile cele de față, atunci nici pierderea lor nu-ți va pricinui durere nemăsurată. Dacă vei obișnui duhul tău cu așteptarea nenorocirii, tocmai prin aceasta vei scăpa de multe nenorociri, iară care te va ajunge, nu te va zgudui prea tare?

Ca dovadă a celor zise de mine, am să vă povestesc o istorie din Vechiul Testament.

Fericitul Iov era un bărbat vrednic de mirare, mare și vestit pretutindeni, un luptător pentru cucernicie, un biruitor a toată lumea. El a suportat tot felul de lupte și a ridicat mii de monumente ale biruinței sale asupra Satanei. Si acest bărbat a fost bogat și sărac, însemnat și nesocotit, binecuvântat cu mulți copii și iarăși lipsit de dânșii. El a locuit în palaturi împărătești, dar a șezut și pe gunoi; a fost îmbrăcat cu haine strălucite, dar a fost și acoperit peste tot cu lepră; a fost odinioară slujit de mulți robi și roabe, iar mai târziu atacat de multe batjocuri, când casnicii și prietenii îi făceau multe imputări, iar femeia sa îl defăima.

La început îi curgeau toate bunătățile cu prisosință, bogăție mare, putere și considerație, cinste, pace și siguranță, numeroase slugi, sănătate și bucurie

pentru copiii cei mulți și bine formați. Norocirea lui nu era tulburată de nimic. Bogăția sa părea sigură, starea lui cea bună - trainică, și drept, căci Dumnezeu din toate părțile îl păzea și îl apăra. Dar mai pe urmă el a pierdut toate norocirile acestea. Mii de furtuni s-au înfuriat împotriva casei lui, lovire peste lovire și cu o putere grozavă.

Toată avuția i s-a răpit. Robii și fiii lui au murit năprasnic, pierzându-și viața în timpul prânzului, nu prin sabie, ci prin Satana, care a răsturnat casa peste dânșii. Curând s-a înarmat contra dreptului femeia sa, casnicii și prietenii lui l-au defăimat și ocărât; el a trebuit să părăsească casa și să locuiască pe gunoi, plin peste tot de bube și de răni, acoperit de sânge și de puroi, acest bărbat tare ca oțelul și ca fierul.

O durere venea peste alta, ispitirile erau nesuferite, noaptea mai grea decât ziua, iar ziua încă mai grozavă decât noaptea. El spunea așa: „De mă culc, zic: cand va fi ziuă ? Și dacă mă scol, iarăși: cand va fi seară ? Si sunt plin de dureri de seara până dimineața" (Iov 7, 4). Pretutindeni nu erau decât bezne, nimeni care să-l mângâie; din contră - mii de defăimători.

Dar și în aceste furtuni, și în mijlocul acestor grozave valuri, Iov a stat tare și nemișcat, și pricina era, cum am zis, aceea că el, pe când a fost bogat a gândit la sărăcie, pe când era sănătos aștepta boala, iar pe când era tată a mulți copii se credea a fi fără copii. De aceasta el se temea întotdeauna și această grijă niciodată nu a ieșit din inima sa, căci el cunoștea firea lucrurilor omenești și gândea la nestatornicia lor. De aceea zicea el: „Frica de care m-am temut, mi-a venit mie, și de ce m-am speriat, aceea m-a întâmpinat" (Iov 3, 25).

Așadar, el de-a pururea aștepta nenorocirea, și de aceea nu s-a tulburat, când ea a izbucnit. Pentru că el mai dinainte cumpănise în duhul său astfel de întâmplări rele și de aceea când ele au năvălit în faptă, el le-a suportat cu **noblete** și cu statornicie, iar fiindcă aceste lupte el mai dinainte le-a socotit și le-a așteptat, de aceea ele, când au sosit în faptă, n-au mai putut să-l zdruncine. Iară cum că, pe câtă vreme a posedat el norocirea, inima lui n-a fost stăpânită de ea, poți să te încredințezi de la el însuși, cand zice: „Pus-am eu puterea mea în aur? Sau nădăjduit-am eu în pietrele cele scumpe ? (Iov 31, 24-25). Ce zici tu, omule ? Nu te-ai bucurat de bogăția care îți curgea din toate părțile ? Negreșit nu, răspunde el. Și pentru ce ? Pentru că cunoșteam deșertăciunea și nestatornicia ei, știam că stăpânirea ei nu este trainică. De aceea el nu se bucura de bunurile pământești peste cuviință, iar la pierderea lor n-a fost cu totul zdrobit, căci el cunoștea firea și însușirea lor.

Auzind acestea, iubiților, să nu ne lăsăm înfrânți de sărăcie, dar nici de bogăție să nu ne mândrim și să nu ne arătăm! Mai vârtos să rămânem neschimbați la schimbarea norocului și să secerăm roadă înțelepciunii celei creștinești, pentru ca chiar aici, pe pământ să fim într-adevăr norociți și să ne împărtășim de bunurile cele viitoare, prin harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos ! Amin.

Cuvant

la Duminica a treia a Sfântului si Marelui Post

*Zis-a Domnul către iudei:
„Cine dintre voi Mă vedește pre Mine pentru păcat ?”
(In. 8, 46)*

Conștiința noastră ne pârăste pe noi

Dumnezeu a pus în sufletul nostru un judecător neobosit și priveghetor neconținut - conștiința. Într-adevăr printre oameni nu este nici un judecător care să fie așa de treaz, precum conștiința noastră. Dintre judecătorii omenești, unii se mituiesc, alții se câștigă prin măguliri, alții se intimidează prin frică, și încă multe altele îi împiedică de la judecata cea dreaptă, însă tribunalul conștiinței nu se biruiește prin toate acestea, ci poți să măgulești, să dai daruri, să ameninți sau să faci orice, această judecătorie pururea va rosti hotărârea cea dreaptă, chiar și asupra gândurilor tale celor păcătoase. Si tocmai cel ce a săvârșit păcatul se osândește pe sine, chiar când nu-l părăsesc alții. Si aceasta nu se întâmplă o dată sau de două ori, ci foarte adeseori, în toată viața. De ar fi trecut oricât de mult timp, conștiința niciodată nu uită cele petrecute, atât în timpul când se săvârșește păcatul, cât și înainte și după săvârșirea lui, se ridică asupra noastră ca un pârâș complet, iară mai cu seamă după isprăvirea păcatului, în timpul săvârșirii păcatului, suntem beți și nu băgăm seama la conștiință așa de bine, dar după ce păcatul s-a săvârșit și s-a isprăvit, iar pofta s-a împăcat, atunci vine boldul cel amarnic al căinței. Aici se întâmplă cu totul împotriva celor ce zice Sfânta Scriptură despre femeile născătoare, înainte de naștere pătimesc dureri multe și nesuferite, iară după ce au născut, ele simt ușurare și durerile trec (*In. 16, 21*). La păcat, dimpotrivă. Câtă vreme purtăm în noi voința cea păcătoasă, ne bucurăm și suntem veseli, iar după ce am născut în lume copilul cel rău, adică păcatul, atunci cunoaștem urâciunea lui, atunci simțim durerile, atunci pățim chinuri mai mari decât femeile ce se află în durerile nașterii. De aceea vă îndemn, păziți-vă chiar de la început, să nu zămisliți în voi o poftă rea; iară dacă am zămislit-o atunci să înăbușim în noi sămânța cea rea. Dacă însă și la aceasta am fost leneși, atunci, îndată ce păcatul s-a arătat în faptă, să-l omoram prin mărturisire și lacrimi și prin paza asupra noastră înșine. Căci nimic nu este pentru păcat așa de omorător ca pâra asupra noastră înșine și osândirea de noi înșine, unită cu pocăința și cu lacrimile. De aceea osândește păcatul tău, și te vei libera de o grea povară.

După ce un părinte a pedepsit de multe ori pe fiul său, dar cunoaște că acela rămâne neîndreptat, atunci el public se leapadă de dânsul, îl gonește din

casa sa și-l desparte de familie. Dar conștiința nu urmează așa. După ce a grăit o dată, și de două ori, și de trei ori, și de zece mii de ori, fără ca tu s-o fi ascultat, ea totuși vorbește din nou și nu încetează până la răsufarea cea mai de pe urmă. Acasă, pe uliță, la masă, la târg, pe cale, ba adeseori și în visuri, pune înaintea ochilor noștri icoanele păcatelor noastre.

Și socotește înțelepciunea lui Dumnezeu ! Conștiința n-are trebuință să ne pârască neconținut, căci noi n-am putea purta povara cand ea ar vorbi contra noastră neîncetat. Dar Dumnezeu n-a făcut conștiința așa de slabă, încât să slăbească după întâia și a doua amintire. Dacă ea în toate zilele și în toate ceasurile ne-ar chinui cu boldul său, noi am fi înăbușiți de descurajare. Dacă din contră, după întâia sau a doua amintire ar înceta cu pâra sa, foarte puțin folos ne-ar aduce. De aceea Dumnezeu a rânduit așa, ca să ne mustre conștiința de multe ori și cu sârguință, dar totuși nu neîncetat; de multe ori, pentru ca să nu cădem în ușurătatea minții, ci până la moarte să rămânem treji; nu neîncetat și fără răgaz, ca să nu ne descurajăm, ci câteodată să ne liniștim, să ne mângâiem și să putem iarăși răsufli. Pe cât de pierzător și aducător de grosolană nesimțire ar fi daca păcatele nu ne-ar pricinui nici o durere, tot așa de vătămător ar fi dacă ar trebui ca noi să suferim această muncă de-a pururea și peste măsură. Căci covârșirea necazului poate lipsi pe om de minte, copleșindu-i sufletul și făcându-l incapabil de orice bine. De aceea conștiința ne mustră numai din timp în timp, căci ea este destul de aspră, chinuindu-l pe păcătos mai cumplit decât strămutarea.

Pe lângă aceasta, conștiința se deșteaptă și strigă cu multă putere asupra noastră, nu numai când noi înșine păcătuim, ci și când vedem pe alții păcătuind. Când desfrânatul, tâlharul ș. a., măcar că nu se pârăște pe sine, dar aude pâra asupra altora care au săvârșit aceleași păcate, se crede pe sine însuși pedepsit, căci imputând altuia păcatele sale, iarăși se înfățișează cu vioiciune și aceluia aducându-i aminte păcatele sale proprii. Acela se pârăște, iar acesta, care a săvârșit aceleași păcate, nepârât de nimeni simte durerile pedepsei.

Dar tot așa se întâmplă și cu faptele cele mărite. Când alții se laudă si se încununază, se bucură toți cei ce au făcut aceleași fapte nobile, ca și cum lauda aceea i-ar privi pe dânșii.

Deci cine poate fi mai nenorocit decât păcătosul care se doboară singur pe sine, când alții se parase? Dimpotrivă, cine poate fi mai norocit, decât cel îmbunătățit care se poate bucura împreună și atunci când alții se laudă, căci lauda altora îi aduce aminte de faptele sale cele mărite. Aceasta este cu adevărat o întocmire care mărturisește înțelepciunea cea dumnezeiască, cu adevărat un semn al proniei lui Dumnezeu! Mustrarea conștiinței, iubitelor, este o ancoră sfântă a sufletului, care nu ne lasă să ne cufundăm cu totul în cursa păcatului. Căci nu numai când săvârșim păcatul, ci adeseori mulți ani după aceea, conștiința iarăși ne amintește nelegiuirile noastre cele vechi.

Așa s-a întâmplat feciorilor lui Iacov. Când Iosif a zis către dânșii: „Lăsați pe unul dintre voi aici, și aduceți pe fratele vostru, iară dacă nu, veți muri". Ce ziceau ei atunci între dânșii ? „Noi suntem vinovați pentru fratele nostru, că nu

ne-a fost milă, când se ruga de noi" (*Fac. 42, 16-21*). Așadar, iată, după cât de multă vreme ei iarăși și-au adus aminte de păcatul acela. Ei spuseră tatălui lor: „O fiară sălbatică a mâncat pe Iosif" (*Fac. 37, 33*), și acum, când Iosif era de față și-i asculta, se înfățișează păcatul lor. Ce poate fi mai minunat decât acesta ? Aici vedem noi o judecată fără jeluire, o apărare fără pâră, o dovedire fără martori, fiindcă făptuitorii singuri s-au pârât, iar cele făcute în taină le-au vădit la lumină. Cine i-a convins, cine i-a silit să atingă iarăși ceea ce săvârșiseră de un timp atât de îndelungat ? Nu este oare limpede că conștiința acest judecător nemituit și neamăgit de-a pururea, zguduia sufletele lor, umplându-și inimile lor de neliniște ? Așa ni se întâmplă și nouă adeseori cu păcatele noastre cele de mai înainte. Când suntem în nenorocire, iarăși ne aducem aminte de vechile noastre călcări de lege.

Până aici am văzut că conștiința este judecătorul cel mai nemituit și neobosit; să cumpănim acum în scurt adevărul: **conștiința bună este cea mai mare mângâiere în nenorocire.**

Pentru ce ne temem noi de moarte ? Pentru că nu avem o conștiință bună. Dacă noi am avea aceasta, nu ne-ar înspăimânta nici moartea, nici foametea, nici pierderea averii, nici orice alta. Căci pe cei îmbunătățiți nu-i poate vătăma nimic din toate acestea, nici nu le poate răpi norocirea lor cea lăuntrică.

Cine se nutrește cu nădejdele cele mai mărite, nimic nu-l poate întrista.

Sau cine poate face ceva care să poată neliniști pe un asemenea om nobil? Presupuneri că cineva îi răpește averea. Dar el are o comoară în cer! Cineva îl izgonește din patrie. Dar el are patria sa în cer ! Poate că cineva îl ferecă cu lanțuri. Dar el are o conștiință liberă, și nu bagă în seamă închisoarea cea din afară ! Însă poate că cineva ucide trupul lui. Totuși el iarăși va învia.

Precum cel ce se lupta cu umbra si bate aerul nu poate rani pe nimeni, asa si cel ce se lupta impotriva celui drept, se lupta numai cu umbra, cheltuieste zadarnic puterea sa, si nu poate sa aduca aceluia nici o lovire.

Daca poti tu să-mi asiguri dobândirea cerului, atunci poți să mă omori astăzi, și eu încă îți voi mulțumi pentru aceasta, că tu așa de repede m-ai pus în stăpânirea acelor bunuri mărite. Dar, va răspunde cineva, tocmai de aceea suntem noi îngrijiți de moarte, căci din pricina mulțimii păcatelor noastre, avem puțină nădejde la împărăția cerului. Dacă este așa atunci încetează a te tângui împotriva morții, tânguește-te mai vârtos asupra păcatelor tale, spre a te curati de dansele. Grozăvia morții, așadar, nu este însăși moartea, ci conștiința cea rea; căci conștiința cea bună ridică chiar morții groaza ei. Și așa este și cu orice nenorocire.

In sfârșit, să gândim ce dragoste mare ne-a arătat Dumnezeu prin aceea că ne-a dat conștiință! Fiindcă el cândva are să ne tragă la răspundere pentru păcatele noastre, de aceea a pus în inima noastră acest judecător nemituit, pentru

ca el chiar aici pe pământ, să ne judece pentru păcatele noastre, să ne facă mai înțelepți și să ne mântuiască de înfricoșata judecată viitoare. Pentru aceasta zice și Pavel: „De ne-am fi judecat pe noi singuri, nu ne-am fi osândit” (*I Cor. 11, 31*). Deci, pentru ca să nu ne osândim acolo, ca să nu fim acolo trași la răspundere, să între fiecare în conștiința sa, să deschidă viața sa ca pe o carte, să urmărească cu amănuntul toate păcatele sale, să spună hotărârea cea de judecată a sufletului care le-a săvârșit, să pedepsească gândurile sale, să muncească și să necăjească inima sa, iar pentru nelegiuirile sale singur să se supună la pedeapsă, osândindu-se pe sine, făcând pocăință aspră cu lacrimi, mărturisind păcatele sale, postind și dând milostenie, săvârșind înfrânare și fapte de dragoste, pentru ca noi încă de aicea să lepădăm păcatele noastre; și să ne putem duce în acea lume cu o veselă siguranță, prin harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.

Cuvant

la Duminica a patra a Sfântului si Marelui Post

*„Iară fariseii grăiau:
cu domnul dracilor scoate pe draci”
(Mt.. 9. 34; Lc. 11, 15)*

Despre post și despre patima defăimării

Precum după sfârșitul iernii, când începe vara corăbierul duce în mare vasul său, ostașul curăță armele sale și își pregătește calul său de război, lucrătorul de pământ își ascute seceră, călătorul începe cu curaj călătoria sa cea îndelungată și luptătorul se gătește pentru arena, așa și noi, când a sosit timpul postului, ca o vară a sufletului, precum ostașii să curățim armele noastre, precum lucrătorii de pământ să ascuțim secerile noastre, precum corăbierii împotriva valurilor, poftelor celor fără de rânduială să opunem cugetările cele sfinte, precum călătorii să începem călătoria la cer și precum luptătorii să ne gătim pentru luptă. Căci creștinul este un lucrător de pământ, un corăbier; un ostaș, un luptător și un călător. De aceea zice și Apostolul Pavel: „îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu" (*Efes. 6, 11-13*).

Dacă ești tu luptător, trebuie să pașești pe locul luptei dezbrăcat; dacă ești ostaș, trebuie să te arăți la bătălie înarmat. Cum însă sunt cu puțință amândouă aceste deodată ? Totodată a fi dezbrăcat și înarmat? Ascultă! Dezbracă-te de treburile lumesti și vei fi gol ca un luptător, armează-te cu armele duhului și vei fi înarmat ca un ostas; dezbracă grijile cele vremelnice, căci timpul postului este un timp de luptă, armează-te cu armele duhului, căci nouă ne stă înaintea un greu război împotriva Satanei și a puterii lui. De aceea noi trebuie să ne dezbrăcăm, pentru ca diavolul să nu se poată apuca de nimic, și să fim înarmați din toate părțile, pentru ca să nu putem fi răniți de nicăieri. Lucrează acum ogorul sufletului tău, smulge spinii și pălămida, seamănă în locul lor cuvântul lui Dumnezeu, pune și sădește plantele cele frumoase ale înțelepciunii, și atunci tu vei fi un duhovnicesc lucrător de pământ. Secera duhului tău, care se tocise prin necumpătate, prin post iarăși se va ascuți; pregătește-te de călătorie la cer, pășește pe calea cea aspră și îngustă, căci cel subțiat prin post poate mai ușor să treacă prin ușa cea strâmtă. Furtuna patimilor trebuie acum să o liniștești, valurile poftelor celor fără rânduială să le domolești, corăbioara sufletului tău să o scapi, să întrebuințezi toată prevederea și vei fi un cărmaci duhovnicesc. La toate acestea postul ne dă prilej și învățătură. Eu însă înțeleg nu postul cel obișnuit, ci postul cel adevărat, adică nu numai înfrânarea de la mâncare, ci încă

și înfrânarea de la păcate; căci nu, singur postul bucatelor în sine, ci numai postul cel adevărat poate mântui pe om.

Așadar, pentru ca noi să nu ne ostenim în zadar și să ni se răpească folosul postului, să cercetăm cum și în ce chip trebuie să postim. Fariseul acela din Evanghelie încă postea (*Lc. 18, 10* și urm.), dar aceasta nu i-a folosit la nimic, ci s-a întors deșert în casa sa, pe cand vameșul, care nu postise, l-a întrecut. Ninivitenii au postit și iarăși au dobândit harul lui Dumnezeu. Dar și jidovii posteau, fără ca aceasta să-i fi mântuit. Să vedem acum ce însușiri a avut postul ninivetenilor și prin ce au îmblânzit ei mânia cea mare a lui Dumnezeu. Era oare postul lor numai înfrânare de mâncare și îmbrăcarea hainelor de jale ? Nicidecum, ci era o schimbare a toată viața lor. De unde știm aceasta ? De la însuși profetul. Când el vorbește despre mânia lui Dumnezeu și despre postul ninivetenilor, și despre iertarea dumnezeiească, cea dobândită, arată și temeiul acestei iertări prin cuvintele: „Căci Dumnezeu a văzut faptele lor” (*Iona 3, 10*). Care fapte? Oare înfrânarea lor de la mâncare și purtarea hainelor de jale? Nu, ci tăcând despre aceasta, zice: „Fiindcă fiecare a părăsit calea sa cea rea, Domnului i-a părut rău de nenorocirea ce voia a aduce asupra lor”. Așadar, vezi că ninivetenii nu prin înfrânarea de la mâncare, ci prin schimbarea viețuirii lor au scăpat de primejdia cea mare și iarăși au împăcat pe Dumnezeu.

Dar eu zic aceasta nu pentru a înjosi postul, ci pentru a-l cinsti cu adevărat, căci cinstea postului stă nu întru înfrânarea de la mâncare, ci întru înfrânarea de la păcate, iar cine mărginește postul său numai la a nu mânca, acela necinstește postul mai mult.

Tu postești! Bine, dar arată-mi aceasta prin fapte ! Prin ce fapte ? - întrebi tu.

Iată: când vezi un sărac, fie-ți milă de dânsul; când vezi un vrăjmaș, împacă-te cu dânsul. De vezi pe aproapele tău norocit, nu-l pizmui. Ține ochii tăi în frâu, ca să nu arunce priviri poftitoare și necurate. Nu numai gura ta trebuie să postească, ci încă și ochii și urechile, picioarele și mâinile și toate membrele trupului tău. Mâinile tale să postească rămânând curate de averea cea nedreaptă și de lăcomia câștigului. Picioarele tale trebuie să postească nemergând la desfătărilor necuviincioase. Ochii trebuie să postească neuitându-se cu poftă și cu aprindere. Privirea este mâncarea ochilor. Dacă privirea este neiertată, păcătoasă, vătăma postul, ducând tot sufletul la pierdere. Ar fi cea mai mare nebie a opri gurii chiar mâncarea cea învoită, iară ochiului, dimpotrivă, a-i îngădui privirea cea păcătoasă. Tu te înfrânezi de carne. Bine. Dar nu-ți lăsa nici ochii a căuta la pofta cărnii, încă și urechile tale trebuie să postească. Dar postul urechii stă în a nu asculta clevetirile și vorbele cele rele asupra cuiva. Căci se zice în Sfânta Scriptură: „Să nu ascuți vorbele cele mincinoase” (*leș. 23, 1*). încă și gura trebuie să postească, înfrânându-se de la vorbele cele de rușine și de înjurături sau sudalme; căci ce ar folosi, dacă noi nu mâncăm carnea dobitoacelor, dar ca niște fiare sălbatice sfâșiem numele cel bun al fraților noștri ?

Defăimătorul, într-adevăr, sfâșie și mănâncă pe aproapele său. Despre aceasta vorbește Pavel, când zice: „Iară de vă mușcați unul pe altul și vă mâncați, căutați să nu vă mistuiți unul de către altul” (*Gal. 5, 15*). Deși nu ai înfipt dinții tăi în carnea, nici în trupul aproapelui tău, dar ai mușcat sufletul lui cu clevetirea ta, l-ai rănit cu bănuiala ta cea rea, ți-ai pricinuit ție însuși, lui și multor altora înmiite daune. Căci tu, prin clevetirea aproapelui tău, ai făcut mai rău pe cel ce te-a ascultat; de este el un păcătos, acum va fi mai îndrăzneț, căci cunoaște un tovarăș al păcatului său; de este el un drept, acum ușor se va amăgi întru mândrie și prin păcatul altora va ti împins a cugeta lucruri înalte despre sine. Tu ești vinovat încă și prin aceea că numele lui Dumnezeu se hulește; căci precum prin vederea faptelor celor bune numele lui Dumnezeu se cinstește, așa prin descoperirea păcatelor El se defăima și se necinstește. Pe lângă aceasta, pe omul pe care îl defaimi, prin defăimarea ta l-ai făcut mai fără de rușine și totodată mai învrăjmășit asupra ta.

Să nu-mi zică nimeni că numai când ar vorbi cineva neadevărul despre aproapele său, atunci l-ar defăima, iară nu când vorbește adevărul. Nu, nu este așa; căci și aceea este o călcare de lege, când cineva vorbește asupra aproapelui ceva de rau, care este adevărat. Fără îndoială și fariseul acela numai adevăr a vorbit despre vameșul, și totuși aceasta nu i-a ajutat, iar toate faptele lui cele bune au fost zadarnice. Dar poate tu voiești să îmbunătățești pe fratele tău, văzându-i păcatele lui. Iată, dacă tu voiești aceasta, atunci plânge, cere de la Dumnezeu ajutorul lui, ia pe fratele tău la o parte, sfătuiește-l îndeosebi, povățuiește-l, mângâie-l.

Arată păcătosului că tu îl iubești, dovedește-i că numai din îngrijire pentru dânsul și pentru că voiești binele lui, iară nu spre a-l rușina, pomenești păcatele lui. Arată-i cea mai mare dragoste și prietenie, fără să te rușinezi a face toate, dacă ținta ta este de a-l face mai bun. Așa fac adeseori doctorii, care măgulesc pe bolnavii cei nesupuși, spre a-i îndemna să primească doctoriile cele vindecătoare. Fă și tu așa și arată preotului rănila aproapelui tău. Aceasta înseamnă a te îngriji de dânsul și a te interesa ele îmbunătățirea lui.

Dar sfătuirea mea nu privește numai pe aceia care vorbesc rău de alții, ci și pe aceia care aud niște asemenea vorbe. Pe acești din urmă îi sfătuiesc eu așa astupa urechile și a urma psalmistului, care zice: „Urât-am pe cel ce grăiește rău în ascuns despre aproapele său” (*Ps. 100, 5*). Voiește cineva să-ți spună ceva despre altul, zi-i: dacă voiești, să lauzi pe cineva cu bucurie, voi pleca urechea mea. Iară de voiești să vorbești rău despre cineva, eu voi astupa urechile mele la vorbele tale. Căci ce-mi va folosi mie a afla că acesta sau acela este un păcătos? Mai zi defăimătorului: „Pentru noi înșine trebuie să ne îngrijim, cum am putea să dăm seamă de păcatele noastre și să întoarcem grija la cercetarea propriei noastre vieți”. Căci cu ce ne-am putea noi dezvinovăți și afla iertare, când noi nu ne îngrijim de treburile noastre proprii, dar ne ocupăm așa de mult cu cele străine? Este necuviincios când cineva trece pe lângă o casă, a se uita înăuntru

cu curiozitate, iscodind ce se face acolo. Dar încă mai necuviincios și mai nemoral este a iscodi viața și purtarea altor oameni.

Oamenii aceștia, care pururea se îngrijesc de cele străine, săvârșesc însă și o altă nebulie foarte mare. Dacă iarăși au iscodit ceva, îndată o spun altuia, dar opresc pe acesta cu asprime de a mai spune cuiva, și tocmai prin aceasta dau a înțelege că ei au săvârșit ceva vrednic de prihănit. Căci, dacă tu dorești ca ceva să nu se mai spună, ar fi trebuit tu însuși mai întâi de toate să nu spui. Voiești tu ca ceva să nu fie cunoscut, atunci trebuie ca tu însuși să o faci mai întâi. Dar dacă tu însuși nu poți tăcea, în zadar îndemni pe alții la tăcere.

Dar poate tu vei zice: „Este foarte dulce și plăcut a defăima pe altul”. Dimpotrivă, a nu defăima este plăcut. Cine a defăimat pe altul, cade în încurcături, se teme de urmările cele rele, se căiește, și adeseori și-ar mușca limba; și tremură, ca nu cumva ceea ce a spus să îi aducă o mare primejdie și o cumplită daună. Dimpotrivă, cine stăpânește limba sa, este liber de toată această mâhnire și trăiește într-o liniște dulce. „De ai auzit ceva - zice înțeleptul Sirah, las-o să moară în tine; fii liniștit, nu vei crăpa din aceasta” (*Sir.* 19, 10). Ce vrea să zică aceasta: „Lasă-o să moară în tine” ? Aceasta vrea să zică: stârpește-o, îngroap-o, fă-o să nu mai iasă afară.

Așadar, înainte de toate, trebuie să te ferești a asculta pe cel ce vorbește rău de aproapele tău. Iară dacă ai auzit ceva asemenea, îngroap-o, omoar-o în tine, dă-o uitării, ca să fie ca și cum nu ai fi auzit-o. Atunci vei putea să petreci o viață liniștită, pașnică. Dacă defăimătorii vor vedea că disprețul nostru îi ajunge mai degrabă pe dânșii decât pe cei defăimați, atunci ei curând se vor lăsa de obiceiul lor cel rău, vor părăsi păcatul lor, iar pe viitor vor grăi bine despre aproapele; iară despre noi vor spune cu laudă că suntem mântuitorii și binefăcătorii lor.

Deci să fugim, iubiților, de defăimări, și să recunoaștem că patima defăimării este o cursă a Satanei și o groapă plină de răutate și de pândituri.

Căci diavolul pentru aceea ne-a împins la acest obicei rău, pentru ca noi să nu ne îngrijim de mântuirea sufletului nostru, iar ca răspunderea noastră să o facă mai mare. Și defăimarea nu numai pentru aceea este ceva rău, pentru că noi avem să dăm seamă despre fiecare cuvânt, ci și pentru aceea că defăimarea ne răpește orice dezvinovățire pentru păcatele noastre, făcându-le mai grele și mai de osândit.

Cine critică cu amărăciune păcatele altora, acela nu are a aștepta nici o iertare pentru păcatele sale. Căci Dumnezeu ne va judeca nu numai după mărimea păcatelor noastre, ci și după cum am judecat noi pe alții. De aceea Hristos a zis: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați” (*Mt.* 7, 1).

Așadar, păcatul nostru în acea lume se va arăta nu numai așa cum este el în sine, ci, prin judecata noastră cea aspră despre aproapele, el se va face mai grozav și mai vrednic de osândă. Dimpotrivă, cel domol, cel iubitor de oameni, cel blând micșorează mărimea păcatelor sale.

Așadar, în acest sfânt timp al postului să alungăm toată defăimarea din gura noastră, fiind convinși, că de am mânca numai cenușă, această viață aspră nu va putea folosi, dacă nu ne vom înfrâna totodată de prihanire și de defăimare. Să postim deci, iubiților, în așa chip, ca noi să ne înfrânăm nu numai de la mâncare, ci și de la păcate. Atunci noi încă din viața de acum vom avea bună nădejde de mântuire, iară în viața cea viitoare ne vom apropia de Hristos cu o veselă încredere și vom putea gusta bunurile cele negrăite ale cerului, de care fie să ne împărtășim cu toți, prin harul și prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea în vecii vecilor ! Amin.

Cuvant la Duminica a Cincea a Marelui Post

“Cereti si vi se va da”
(In.16,24)

Puterea Rugaciunii

“Desigur, nimic nu este mai puternic decat rugaciunea. Un imparat in haina de porfira nu e mai marit decat rugatorul pe care il impodobeste vorbirea sa cu Dumnezeu. Precum un om , vorbind cu imparatul in prezenta intregii ostiri, a comandantilor si a domnilor, prin aceasta atrage asupra-si ochii tuturor si capata insemnatate, asa se intampla si cu cel ce se roaga. Socoteste numai ce inseamna cand un om, in prezenta tuturor Ingerilor, Arhanghelilor, Serafimilor, Heruvimilor si a tuturor puterilor ceresti, cu toata bucuria si siguranta , se apropie de imparatul imparatilor si cuteaza a vorbi catre Dansul? Care cinste s-ar putea asemana cu aceasta? Dar nu numai cinste, ci si un mare folos urmeaza pentru noi din rugaciune, chiar inainte de a fi primit lucrul pentru care ne rugam.

Adica indata ce ridica cineva mainile sale la cer si cheama pe Dumnezeu, deodata retrage inima sa de la toate lucrurile cele pamantesti si se stramuta cu duhul in viata cea viitoare. El atunci gandeste numai la cele ceresti si in timpul rugaciunii nu are nimic comun cu viata cea pamanteasca, daca inca se roaga bine. Daca cumva se atata mania lui , ea usor se potoleste prin rugaciune; daca poftele lui se aprind, focul lui lesne se stinge; de l-ar chinui insa si pizma, el lesne o va alunga, intamplandu-se ceea ce zice profetul despre rasaritul soarelui. Dar ce zice el? “ Pus-ai intuneric si s-a facut noapte , cand se misca toate fiarele padurii; puii leilor tipa dupa prada si cer de la Dumnezeu hrana lor; cand cand insa rasare soarele, ele fug si se tarasc in culcusurile lor”Ps.103,20-22). Deci precum la ivirea razelor soarelui toate fiarele padurii o iau la fuga si se ascund in culcusurile lor , tot as, cand rugaciunea, ca raza soarelui, iese din gura noastra si se lumineaza sufletul nostru, fug toate patimile cele fara de minte si dobitocesti, ascunzandu-se in cotloanele lor, insa numai daca ne rugam cu ravna si trezvie.

De ar veni atunci chiar satana, el va trebui sa se departeze. Adica, precum stapanul cand vorbeste cu o sluga a sa, nu cuteaza o alta sluga a se apropia si a-l stingheri, asa cu atat mai putin cuteaza duhurile cele rele a ne stinghericand vorbim cu Dumnezeu cu ravna cuviincioasa.

Rugaciunea este un liman pentru cei zbuciumati de furtuna, o ancora pentru cei goniti de valuri, un toiag pentru cel ce se clatina, o comoara pentru cei saraci, o siguranta pentru cei bogati, un ajutor impotriva bolilor si o ocrotire pentru sanatate.

Rugaciunea face nepieritoare bunurile ce le avem si cu toata graba goneste relele ce ne bantuiesc. De vine vreo ispita, ea usor se alunga, de se intampla pierderea averii, sau altceva ce tulbura sufletul, rugaciunea vindeca si aceasta curand. Rugaciunea este scapare contra tristetii, temelia veseliei, pricina de bucurie statornica, muma adevaratei intelepciuni. Cine se poate ruga cu toata puterea, fie el cel mai sarac om, el totusi va fi cel mai bogat dintre toti; acelaia inasa, caruia ii lipseste rugaciunea, de ar sedea chiar pe scaun imparatesc, tot este cel mai sarac dintre toti. Ahab nu era oare imparat, nu avea el oare aur si argint cu prisosinta? Dar fiindca era lipsit de rugaciune, nu s-a dus el oare sa-l caute pe Ilie, pe un om care nu avea locuinta, nici alta haina decat un simplu cojoc?

Vezi ca Ilie era mai bogat decat Ahab? Ca pana ce el a vorbit si a rugat ploaia de la Dumnezeu, imparatul cu toata oastea sa, se aflau in mare nevoie. Aceasta este puterea rugaciunii! Rugaciunea este arma cea mai tare, vistierie care niciodata nu se desarta, bogatie nesecata, liman fara valuri, temelia pacii, radacina, izvorul, mama tuturor bunatatile, mai puternica decat o imparatie.

Adeseori domnitori impodobiti cu coroana au zacut doborati de friguri, chinuiti de arsita cea arzatoare; doctorii, sotiile, slugile si generalii stateau imprejurul lor, dar nici mestesugul doctorilor, nici altceva asemenea, n-a putut sa aduca vreo ameliorare bolnavului.

Atunci venea un om care si-a pus increderea sa in Dumnezeu, numai se atingea de trupul celui bolnav savarsind o rugaciune curata si toata boala se indeparta. Ceea ce nu putuse nici bogatia, nici multimea slujitorilor, nici mestesugul si cercarea doctorilor, nici marirea puterii imparatesti, foarte adeseori a savarsit rugaciunea unui singur sarac si nevboias.

Asa puterea rugaciunii a stins si puterea focului, precum la cei trei tineri in cuptorul cel infocat; a domolit turbarea leilor, precum la Daniil, a pus capat razboaielor, a curmat bataile, a alungat furtunile, a izgonit duhurile cele rele, a deschis portile cerului, a spart catusele mortii, a alungat bolile, a abatut paguba si nenorocirea, a intarit cetatile cele zguduite, a inlaturat si ridicat pedepsele cele dumnezeiesti si panditurile cele omenesti.

Eu inasa vorbesc de rugaciunea care nu zace numai pe buze, ci se ridica din adancul inimii. Caci precum copacii cei inradacinati adanc nu se rastoarna si nu se smulgnici de inmiitele navaliri ale vijeliei, tocmai pentru ca radacinile cele

infipite adanc in pamant sunt tari, asa si rugaciunea care se naste din adancul sufletului se suie cu siguranta la inaltime, pt ca radacina sa e tare si nu poate fi rasturnata de nici o furtuna a gandurilor. De aceea zice si profetul: “ dintr-un adanc am strigat catre Tine , Doamne.” Ps.129,1.

Dar atat mai sus se inalta rugaciunea cand iese dintr-o inima stramtorata si evlavioasa. Precum apa cand curge pe un camp ses si se poate lati pe o mai mare intindere, nu se suie la inaltime, dar cand se strange si se apasa, tasneste la inaltime mai iute ca sageata, tot asa si duhul omenesc, cand se indulceste de o liberare mare, se imprastie oricum; dar cand se strange sau se apasa prin vreo nenorocire, atunci transmite la inaltime o rugaciune curata si binesunatoare.

Si, ca sa stii ca rugaciunea care se savarseste in nevoie mai intai decat toata ascultarea, asculta pe profetul ce zice: "In necazul meu am chemat pe Domnul si m-a auzit" (Ps. 119.1).

Rugaciunea totodata usureaza sufletul cel necajit. Caci daca cel necajit capata oarecare alinare cand el poate povesti altor oameni nenorocirea lui si a o descrie, fiindca prin aceasta graire el departeaza oarecum patimile, apoi nu oare cu atat mai vartos vei afla mare mangaiere si alinare, cand vei spune Domnului, patimile sufletului tau?

Unui om adeseori ii este impovarator cel ce se jeluiește de suferintele sale si voieste a plange pe sanul sau ; se fereste de el si il impinge la sine; la Dumnezeu nu e asa , El lasa pe oricine , ba inca il atrage; si cu cat mai indelungat ii vei povesti suferintele tale , cu atat mai mult te iubeste si se pleaca la rugaciunea ta. Aceasta ne-o spune insusi Hristos, cand zice : “ veniti la mine toti cei osteniti si insarcinati, si eu va voi odihni” Mt.11,28.

Asadar El ne cheama la Sine ne cheama la Sine, pentru aceea nu ne lasa neascultati; ne atrage la Sine nu ne respinge ; si de am avea asupra- ne intunerice de pacate, cu atat mai grabnic sa alergam spre Dansul; ca El a venit nu ca sa-i cheme pe cei drepti, ci pe cei pacatosi (Matei 9,13).

Numai noi insine sa ne predam Lui, numai noi sa alergam la Dansul si sa nu ne mai lasam de El si ne vom incredinta cat de adevarat este graiul: ca nimica in lume nu ne poate in adevar tulbura, cand noi nu rugam cu ravna si cu sinceritate.

Intampla-se orice, totul se va departa usor prin rugaciune.

Si ce este de mirat ca rugaciunea poate departa necazurile omenesti, cand ea asa de usor starpeste si dezradacineaza pacatul? Deci pentru ca noi sa

petrecem cu norocire viata aceasta de fata, totodata sa ne eliberam de pacatele noastre si sa putem oricand cu bucurie a ne infatisa la scaunul Judecatii lui Hristos, de-a pururea sa ne gatim noua pentru acest scop locul cel mantuitor al rugaciunii amestecandu-l cu lacrimi, cu ravna, cu indelunga rabdare. Atunci noi vom dobandi o indestulare statornica si indulcirea de bunatatile cele ceresti, de care fie ca noi toti sa ne impartasim , prin harul si iubirea de oameni Domnului nostru Iisus Hristos, caruia impreuna cu Tatal si cu Duhul Sfant, se cuvine lauda in vecii vecilor! Amin.”

Cuvant la Duminica Floriilor

*„De-ai fi cunoscut și tu în ziua aceasta,
cele ce sunt către pacea ta.”
(Lc. 19. 42).*

Păcătosul este cel mai nenorocit, când are pe pământ numai norocire

Nimica nu neliniștește pe cei mai mulți așa de tare ca aceea că bogații cei mai prihăniți se îndulcesc de multă norocire, pe când dreptii sau cei îmbunătățiți adeseori suferă cea mai amară sărăcie și mii de alte răni care sunt încă mai cumplite decât sărăcia.

De aceea mulți zic: „Unde este pronia, unde este dreptatea cea dumnezeiască, unde este judecata cea dreaptă ? Cel înfrânat și cel îmbunătățit sunt nenorociți, pe când cel desfrânat și cel rău sunt norociți; acesta este admirat, celălalt nesocotit, acesta trăiește în îndestulare și desfătare, celălalt este certat de sărăcie și de mizeria cea mai mare”.

Așa vorbește cel nepriceput, dar în adevăr păcătosul este omul cel mai ticălos și mai nenorocit din lume, chiar când nu se pedepsește îndată; el tocmai atunci este cel mai nenorocit când nu se pedepsește și când nu i se întâmplă nimic potrivit.

La boli și la rele noi nu deplângem pe cel ce se lasă a se vindeca, ci pe acei ce sunt nevindecabili. Iară ce este boala și rana pentru trup, aceea este păcatul pentru suflet. Și ceea ce este tăietură și doctorie pentru trupul cel bolnav, aceea este nenorocirea pentru un suflet bolnav.

Ați înțeles ce zic eu ? Fiți cu luare aminte, căci eu voiesc să vă comunic o învățătură de adevărată înțelepciune. Presupune că tu vezi pe cineva care are o bubă rea, din care ies viermi și curge puroi, iar acela își neglijează rana și bubă; dar mai vezi încă pe un altul, care suferind de aceeași boală, se slujește de mâinile doctoricesti, lasă a se arde și a se tăia, și bea doctorii amare. Spune-mi mie, pe care din aceștia doi vei deplânge tu, pe bolnavul care nu se supune vindecării sau pe acela care întrebuințează leacurile ? Firește că pe acela care nu se lasă a se vindeca. De asemenea, înfățișează-ți doi păcătoși, căci și păcătosul este un bolnav; unul dintre ei se pedepsește pe pământ, celălalt nu. Deci să nu zic că acest din urmă este un norocit, căci este bogat, căci poate jefui sărmanii, căci împilează văduvele, se află bine, cu toate răpirile sale, se îndulcește de cinste și de considerație, are dregătorie și putere, și nu cunoaște nici una dintre patimile cele obișnuite omenesti, nici friguri, nici nenorocire, nici vreun fel de boală. Este înconjurat de-o grămadă de copii, se bucură de o vârstă norocită ș.a.

Și cu toate acestea, tocmai pe dânsul trebuie să-1 deplângeți mai mult, căci el este bolnav fără a primi vindecarea. Cum așa ? Îți voi spune. Când vezi pe cineva suferind de idropică și trupul lui umflându-se, iară el cu toate acestea nu aleargă la doctor, ci mai vârtos robește plăcerii de a bea, ține o masă îmbuibătoare, se îmbată în toate zilele și așa tot mai mult sporește boala sa, spune mie, îl lauzi tu oare pe acesta ca pe un norocit, sau îl socoti nenorocit? Dacă, dimpotrivă, vezi pe un altul, care de asemenea este idropic, însă caută ajutorul doctorilor, rabdă foamea, trăiește foarte cumpătat, mănâncă și bea neobișnuit de puțin și primește cele mai amare doctorii, care deși pricinuiesc dureri, însă tocmai prin aceasta restatornicesc sănătatea, nu-1 vei socoti pe acesta mai norocit decât pe acela ? Negreșit, că unul este bolnav și nu se vindecă, celălalt este bolnav și se vindecă. Cura este grea, dar folositoare. Așa este și în viața noastră cea de acum. Numai că aici nu este vorba de un trup bolnav, ci de un suflet bolnav. Locul bolii îl ține aici păcatul, doctoria cea amară fiind pedeapsa dumnezeiască. Adică ceea ce lucrează doctorul cu doctoria, cu tăierea și cu arderea, Dumnezeu lucrează cu pedepsele. Precum la boli fierul și focul cele adeseori întrebuintate, deși ard dureros, opresc cangrena și stârpsc buba și sunt foarte mântuitoare, tot așa la un suflet bolnav, foamea și bolile și alte rele de tot felul se întrebuintează în locul fierului și al focului, spre a împiedica întinderea cangrenei sufletului și a-1 vindeca.

Gândiți iarăși la doi desfrânați, unul bogat, altul sărac. Care din doi dă mai multă nădejde de mântuire ? Negreșit cel sărac. De aceea, nu zice că cel bogat este norocit, pentru că trăiește în desfătare și prisosință; mai vârtos trebuie să socotești norocit pe acela care, fiind desfrânat, este sărac și se chinuiește de foame, căci sărăcia este pentru dânsul dascălul unei vieți mai bune. Așadar, când vezi un păcătos norocit, plângi, căci răul lui este îndoit; el este bolnav și totodată nevindecabil. Iară când vezi un păcătos în nenorocire, mângâie-te, atât pentru că el prin nenorocire se va îmbunătăți pentru viitor, cât și pentru că el prin aceasta curăță multe dintre păcatele săvârșite de dânsul.

Unii oameni se pedepsesc numai aicea pe pământ, alții se curăță în această lume, și primesc pedeapsa deplină în această lume; și apoi sunt și din aceia care se pedepsesc și în această lume și în cealaltă. Pe care din cei trei oameni îi socotiți voi cei mai norociți? Desigur, pe cei dintâi, căci ei încă aici se curăță de păcatele lor, iar acolo se fericesc veșnic. Iară după aceștia, pe care? Poate pe aceia care nu se pedepsesc aicea, dar în cea lume suferă pedeapsa deplină ? Nicidecum aceștia nu sunt cel de al doilea în nenorocire, ci mai vârtos aceia care se pedepsesc și aicea și acolo. Căci fiind ei și aicea pedepsiți, de bună seamă pedeapsa lor acolo va fi mai ușoară. Iară cine numai în cea lume va primi deplina pedeapsă, acela va trebui să sufere acolo un chin neîmblânzit, ca îmbuibatul cel bogat din Evanghelie, care nu putea dobândi nici măcar o picătură de apă, adică, nici cea mai mică mângâiere în munca sa, căci el aici nu curățise nimic din păcatele sale.

Si pe un asemenea om, care trebuie să sufere în acea lume o pedeapsă atât de grozavă, îl veți socoti oare fericit pentru traiul bun de pe pământ ?

Dacă unii se miră de norocirea celor prihăniți, apoi judece ei, că si răpitorii, prădătorii de biserici, ucigașii, corsarii (hoții de mare), înainte de a fi trași la judecată, trăiesc întru desfătare și îndestulare, se îmbogățesc prin nenorocirea altora, adună comori nedrepte și în toate zilele se îmbuibază. Iară când judecătorul rostește hotărârea asupra lor, atunci se pedepsesc pentru toate acestea. Tot așa se întâmplă și celor ce țin femeii posadnice, mănâncă la mese îmbuibătoare, semeții care înalță sprâncenele și batjocoresc pe cei săraci. Când Unul Născut Fiu al lui Dumnezeu va veni la Judecată cu îngerii Săi și va șede pe tronul Său, și toată lumea se va aduna împrejurul Lui, atunci ei vor fi aduși goi și lipsiți de toată mărirea lor, nu vor afla nici un mijlocitor și fără milă vor fi aruncați în râul cel de foc. De aceea, nu-i lăuda ca pe niște norociți pentru traiul lor cel bun pe pământ, ci deplânge-i pentru pedeapsa viitoare. Iar pe cel drept să nu-l socotești nenorocit, chiar de-ar fi sărac, ci laudă-l ca pe un norocit, pentru viitoarea sa bogăție cerească.

Dar cum de nu este nici unul, veți zice voi, care să se îndulcească de repaus atât aici cât și dincolo ? Aceasta, iubiților, nu poate să fie, numărându-se lucrurile cele cu neputință. Căci, desigur, nu se poate ca pe acea lume să se îndulcească de cinste cel ce trăiește aici fără grijă, în siguranță și în desfătare, cu necumpătate și cu ușurătate ale minții. Cine voiește a fi acolo părtaș la cinste, acela nu poate trăi aici fără cercare și osteneală. Deși nu l-ar apăsa sărăcia, totuși el are a se lupta de-a pururea împotriva poftelor, iar aceasta nu este o mică muncă și povară. Deși nu l-ar chinui vreo boală, totuși îl rănește fierbințeala mâniei; și înfrânarea mâniei pricinuieste dureri nu mici. Deși n-ar veni asupra-i vreo nenorocire, totuși el are a se lupta de-a pururea cu gândurile cele păcătoase; iară spre a înfrâna poftele cele nestăpânite, a birui ambiția, a smeri semeția, a se lepăda de dezmierdări și a trăi cu o aspră înfrânare, se cere osteneală nu mică. Cine însă nu face aceste și alte asemenea lucruri, acela nu se poate mântui. Prin urmare, cerul nu se poate dobândi fără osteneală, fără luptă și încercări.

Dar aud întrebând: pentru ce oare Dumnezeu pedepsește pe unii încă în lumea aceasta, iară pe alții în cealaltă ? Dacă ar pedepsi pe toți încă din lumea aceasta, ar trebui să stârpească tot neamul omenesc, că toți suntem căzuți sub osânda judecății dumnezeiești. Iară dacă aici n-ar pedepsi pe nimenea, atunci cei mai mulți ar fi și mai ușuratici la minți, ar tăgădui pronia și cârmuirea dumnezeiască, și la ce treaptă de răutate nu s-ar sui ei ? De aceea Dumnezeu pedepsește pe unii, pentru ca ei acum să se lase de păcat, iar în acea lume să primească o pedeapsă mai ușoară, sau cu totul să se libereze ele ea. Totodată, Dumnezeu voiește ca prin pedeapsa și nenorocirea unora să facă pe alți păcătoși mai înțelepți. Iară pe alții nu-i pedepsește, nu le trimite nenorocirea cea meritată, pentru ca ei, gândind la mărirea răbdării și milostivirii celei dumnezeiești, să se rușineze și să intre în sine și să se libereze, atât de pedeapsa cea de acum, cât și ele cea viitoare. Dacă însă ei totuși rămân în păcatele lor, și nici măcar prin

îndelung răbdarea lui Dumnezeu nu se îndreaptă, atunci pe dânșii îi așteaptă o pedeapsă cu atât mai mare pentru îngrozitoarea lor ușurătate de minte.

Deci, iubiților, știind acum toate acestea, să luăm aminte la noi înșine cu toată strictețea. Când Dumnezeu ne pedepsește și ne trimite o nenorocire, noi să-i aducem mulțumire; când ne aflăm bine și norociți, să gândim la siguranța noastră și, deșteptați prin nenorocirea altora, să laudăm și să mărim pe Domnul, prin pocăință, înfrângere și mărturisirea păcatelor. Să lepădăm toate greșelile, pe care le-am săvârșit în lumea aceasta, cu toată râvna să ștergem toate petele sufletului și să rugăm pe Dumnezeu să ne ajute a ne despărți de lumea aceasta și a intra în cealaltă curați și pregătiți, ca acolo să nu ne însoțim cu bogatul cel îmbuibat, ci cu Lazăr în sânul lui Avraam, îndulcindu-le de bucuria cea nemuritoare. Căreia fie ca Dumnezeu să ne facă părtași, prin harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.

Cuvant

despre Evanghelia de la Matei,

care se citește în Sfânta si Marea Luni, la Liturghie

(Mt. 24, 3-35)

După ce Hristos a vorbit despre nenorocirea ce avea să vie asupra Ierusalimului și despre aceea că Apostolii vor birui toate piedicile, iar Evanghelia se va predica în toată lumea, se întoarce iarăși la descrierea ticăloșiei ce va veni peste iudei, pe când ucenicii vor predica strălucit Evanghelia în toată lumea. „Atunci cei din Iudeea să fugă la munți”. Atunci, când ? Când acestea se vor întâmpla, când urâciunea pustirii va fi în locul cel sfânt. El prin aceasta înțelege, oastea romană. Atunci, zice el, să fugiți, căci nu va fi nici o nădejde de mântuire. Altădată iudeii din războaie grele se ridicaseră, ca în timpurile lui Sanherib și ale lui Antioh. Oastea lor fusese împrăștiată, templul cucerit; însă s-au ridicat macabeii împotriva vrăjmașului și a urmat o deplină schimbare. Dar pentru ca ei să nu aștepte și acum ceva asemenea, le curmă toată nădejdea. Abia viața singură, zice El, vor putea ei să-si mântuiască. De aceea, cei ce se vor afla pe acoperământul casei, să nu se mai pogoare în casă spre a-și lua hainele. El prin aceasta le arată nenorocirea de care nu vor putea scăpa și prin care oricine se va afla acolo neapărat va pieri.

Pentru aceasta adaugă el: „Cel ce va fi în câmp să nu se întoarcă înapoi să-și ia haina sa”; căci dacă cei ce se aflau în cetate trebuia să fugă din ea, cu atât mai puțin puteau să vină în ea cei ce se aflau afară din dânsa. „Vai celor însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea”; celor dintâi pentru că ele, cu povara pântecului lor, nu vor putea fugi atât de repede; iar celorlalte pentru că vor fi oprite de dragostea pruncilor lor și nu se vor putea mântui.

A părăsi banii și hainele este ușor, dar cine va părăsi ceea ce i-a dat firea ? însemnând mai departe mărimea ticăloșiei. Domnul zice: „Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna sau Sâmbăta; căci va fi atunci necaz mare cum nu a mai fost de la începutul lumii până acum, și nici nu va mai fi”. Bagă de seamă că el vorbește către iudei și lor le descrie nenorocirea ce are să vină asupra-le. Căci atunci când Vespasian s-a arătat cu ostile înaintea Ierusalimului, Apostolii nu mai erau acolo, și nu serbau Sâmbăta. Pentru ce nu iarna sau Sâmbăta ? Nu iarna, pentru anotimpul cel rău; nu Sâmbăta, pentru că legea oprea a face o cale lungă, așadar a fugi departe. Si când Hristos zice că n-a mai fost un necaz așa de mare și nici nu va mai fi, aceasta nu este o exagerare a lucrului. Cine citește cărțile istoricului iudeu Iosif Flaviu, care viețuia pe atunci, va vedea că aceasta este adevărat.

Si să nu zică cineva că el poate a spus minciună spre a înfățișa profetia lui Hristos ca fiind adevărată. Desigur, nu; căci el nu era unul dintre credincioși, ci un iudeu foarte râvnitor. Iară el povestește că ticăloșia aceea a covârșit toată tragedia și nici un război n-a nenorocit vreodată un popor, într-o ademenea

măsură. Așa de mare a fost foametea, încât mumele își sfâșiau copii și se certau pe carnea lor, morții se tăiau bucăți și se mâncau. Iudeii înșiși trebuie să spună, și încă mai mult spune adevărul, că această grozavă nenorocire a venit asupra Iudeii pentru omorârea lui Iisus Hristos.

Pentru că aceasta a fost cea mai mare fărâdelege din câte s-au săvârșit pe pământ, de aceea și necazul acela a fost cel mai mare din câte a văzut pământul. „Și de nu s-ar fi scurtat zilele acelea, zice Domnul, n-ar mai scăpa nici un trup, dar pentru cei aleși se vor scurta zilele acelea”. Prin aceasta El arată că iudeii ar fi meritat și mai mare pedeapsă, iar sub „zilele acelea” înțelege El timpul împresurării, ceea ce va să zică: dacă războiul romanilor ar fi ținut mai îndelung, toți iudeii ar fi pierit. Și el nu înțelege numai pe jidovii cei din Iudeea, ci și pe cei ce erau afară de această țară, căci pretutindena pe unde ei viețuiau, au fost atunci prigonți și alungați, atâta erau ei ele urâți.

Dar pe cine numește Iisus în acest loc: „cei aleși”? Pe credincioșii care locuiau între iudei. Adică pentru ca iudeii să nu poată zice că acea nenorocire este o pedeapsă pentru predicarea și închinarea lui Hristos, de aceea Domnul arată că credincioșii nu numai că n-au fost pricina acelei nenorociri a iudeilor, că mai vârtos aceștia ar fi pierit cu totul, dacă între ei n-ar fi fost nici un creștin. Căci dacă Dumnezeu ar fi lăsat războiul să dureze mai îndelung, n-ar fi rămas nici un iudeu, însă Dumnezeu a scurtat războiul, pentru ca cei credincioși dintre iudei să nu piară împreună cu cei necredincioși. Și cu privire la aceasta zice Domnul: „Pentru cei aleși se vor scurta zilele acelea”. Zice aceasta spre a da mângâiere credincioșilor ce locuiau printre iudei, ca să nu se teamă că și ei vor pieri cu dânșii. Iar dacă Dumnezeu are o astfel de îngrijire pentru cei credincioși, că pentru dânșii chiar și alții s-au mântuit, și pentru creștini au rămas în viață și iudei, de ce cinste mare se vor împărtăși ei în timpul cununilor (adică în cer)? Și el nu numai că îi mângâie, dar îi și abate treptat de la obiceiurile iudaicești; căci când templul nu mai există, firește încetează și legea. Aceasta însă nu o zice lămurit, ci numai arată la ea, vorbind despre pierirea Ierusalimului.

Atunci de vă va zice vouă cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo, să nu-l credeți. Că se vor scula hristoși mincinoși și profeți mincinoși, și vor da semne mari și minuni, cât să amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși. Iată, mai înainte v-am spus. Deci de vă vor zice vouă: Iată este în pustie, să nu ieșiți; iată este în cămări, să nu credeți. Că precum iese fulgerul de la răsărit, și se arată până la apus, așa va fi și venirea Fiului Omului”.

După ce Iisus a vorbit despre pierirea Ierusalimului, acum El aduce vorba despre venirea sa cea de-a doua și descrie ucenicilor Săi semnele aceleia; dar nu numai lor, ci și spre folosul nostru și al neamurilor viitoare. El zice „atunci”. Acest „atunci” nu va spună că cele următoare sunt legate după timp cu cele înainte mergătoare, sau au să se întâmple îndată după, aceea, ci numai că ele au să se întâmple în viitor.

De asemenea, prin cuvintele: „în zilele acelea venit-a Ioan Botezătorul” (Mt. 2, 1), nicidecum nu arată timpul cel mai de aproape ce a urmat, ci arată

ceva ce s-a întâmplat cu mulți ani mai târziu. Cuvintele „în zilele acelea” nu înseamnă timpul în care s-au întâmplat cele dinainte, ci când s-au întâmplat cele următoare, pe care el voia să le povestească. În cele dinainte vorbise el despre nașterea lui Hristos, despre venirea magilor și despre moartea lui Irod. La aceasta unește nemijlocit cuvintele: „în zilele acelea a venit Ioan Botezătorul”, povestind ceea ce s-a întâmplat cu 30 de ani mai târziu. Acest chip de povestire adeseori se află în Sfânta Scriptură. Așa și aici ea lasă toată întinderea cea mare de timp dintre surparea Ierusalimului și sfârșitul lumii, povestind ceea ce are să se întâmple cu puțin înainte de pieirea lumii.

Atunci, de va zice vouă cineva: „Iată aicea este Hristos, sau acolo”, să nu credeți. Când a grăit despre pieirea Ierusalimului, el a vorbit și despre profeții cei mincinoși, care vor amăgi oamenii în timpul Apostolilor; dar cu mult mai rău descrie el pe profeții cei mincinoși care se vor arăta cu puțin timp înainte de pieirea lumii; „ei vor da semne mari și minuni, cât să amăgească, de va fi cu putință, pe cei aleși”. Aici vorbește el de Antichrist și de slugile lui, despre care și Pavel zice: „a căruia venire este dinspre lucrarea Satanei, întru toată puterea și semne și minuni ale minciunii, și cu toată amăgirea pentru cei pieritori” (II Tes. 9, 10).

Domnul îndeamnă la pază. El zice: „Să nu vă duceți nici în pustie, nici în cămări”. El nu zice: „Duceți-vă la dânsul, dar să nu-l credeți”, ci „să nu ieșiți”, căci vicleșugul lui Antichrist este mai mare și susținut prin minuni.

Mai departe El descrie cum va veni iarăși, prin cuvintele: „precum iese fulgerul de la răsărit”... Așadar, El nu va întrebuița nici un trimis, nici un vestitor, ci într-o clipă Se va arăta El tuturor, în toată lumea. El zice: „Unde este stârvul, acolo și vulturii”; aceasta însemnează că îngerii, Mucenicii și Sfinții îl vor înconjura. Mai departe pomenște de semnele cele înfricoșătoare.

„Îndată după necazul zilelor aceleora, soarele se va întuneca”. Prin „zilele necazului” înțelege el pe cele ale lui Antichrist și ale profeților lui mincinoși, când mare necaz este de a fi mulți amăgiți. Dar acest necaz nu va dura îndelung. Căci, dacă pentru cei aleși s-a scurta și războiul iudaic, cu atât mai vârtos se va scurta pentru dânsii și acest necaz. De aceea zice el „îndată”, căci mai toate se vor întâmpla deodată.

Abia va sosi Antichrist și profeții săi, și Hristos Se va arăta. „Soarele se va întuneca” aceasta nu va să zică se va desființa, ci va fi covârșit de strălucirea venirii Sale; „și stelele din cer vor cădea”, căci ele atunci nu vor mai fi trebuincioase, nemaifiind noapte.

„Si puterile cerului se vor clăti” pe bună dreptate, când ele vor vedea o așa de mare schimbare. Căci dacă îngerii, precum zice Iov (Iov 38, 7), s-au uimit și-au lăudat pe Dumnezeu când s-au făcut stelele, mai vârtos se vor uimi ei când vor vedea o așa de mare prefacere; și vor privi toată lumea înaintea scaunului judecării lui Dumnezeu și, împreună cu slujitorii lor, pe acei oameni supuși pedepsei.

„Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer”, adică crucea mai strălucită decât soarele. Soarele se va întuneca, iară crucea va străluci, căci ea este mai luminoasă decât razele soarelui. Si acest semn se va arăta spre a rușina cu totul nerușinarea iudeilor. „Și toate semințiile lui Israel vor plânge”, când vor vedea crucea, căci ele nu au tras nici un folos din moartea lui Hristos și au răstignit pe Acela căruia ar fi trebuit să I se închine.

Iar după ce a amintit crucea, adaugă: „Și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă”. El va să zică: pentru că ai auzit de cruce, să nu crezi că a doua venire a lui Hristos va fi ceva trist, ci mai vârtos El va veni cu putere și cu slavă multă. Iară crucea o poartă El, pentru ca prin ea păcatele acelora de sine să se osândească, așa precum un bătut cu pietre ar arăta pietrele și petele de sânge de pe haine.

Și vine pe nor, precum s-a înălțat la cer pe nor. Văzând acestea, semințiile vor plânge, pentru că înșiși își rostesc hotărârea, înșiși se osândesc. „Și va trimite pe îngerii Săi, cu glas mare de trâmbiță, și vor aduna pe cei aleși al Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini”. Când auzi aceasta, gândește la aceia care așteaptă osânda, încă si aceasta auzind ei, va fi pentru dânșii o pedeapsă.

Dar pentru ce îi cheamă El pe îngeri, când, precum zice, se va arăta tuturor de năprasună ca un fulger? Pentru ca ei, cei aleși, si prin aceasta să se cinstească. Pavel zice: „Ei se vor răpi în nori” (I Tes. 4, 16). El va zice aceasta când grăiește despre înviere și adaugă: „Domnul într-o poruncă, cu glasul arhanghelului, se va pogori din cer” (II Tes. 4, 15). Așadar la înviere, îngerii vor aduna pe cei drepți, și adunați fiind, vor fi răpiți în nori, iar acest lucru se va face într-o clipă. Dar la ce slujesc trâmbițele și sunetele? Spre deșteptare, spre arătare de bucurie, dar și spre arătarea durerii celor osândiți.

Vai nouă în acea zi înfricoșată! Pe când noi ar trebui să ne bucurăm de auzirea sunetului trâmbițelor, ne umplem de tânguire și zdrobire. „Eu am venit să slujesc, nu să Mi se slujească” zice Hristos (Mt. 20, 28).

Eu sunt prietenul tău, capul tău, sunt fratele tău, soră, mamă, toate, și nu voiesc alta decât să fii și tu prietenul Meu. Eu am fost sărac pentru tine, cerșetor pentru tine, am fost răstignit pentru tine, am fost pus în mormânt pentru tine, în cer mă rog Tatălui pentru tine și am venit pe pământ ca mijlocitor pentru tine la Tatăl. Tu ești Mie totul, frate împreună moștenitor, prieten, membru.

Ce dorești mai mult?

Pentru ce te tragi îndărăt de la Acel ce atât de mult te iubește?

Pentru ce lucrezi tu numai pentru lumea aceasta?

Pentru ce torni tu apă într-un vas fără fund?

Căci aceea face cel ce lucrează pentru lumea cea de acum.

Pentru ce voiești tu să apuci focul și să abați aerul?

Pentru ce alergi în zadar? Toate au sfârșitul lor; arată-mi, deci, și sfârșitul râvnei tale pentru lume. Dar tu nu poți aceasta. Toate sunt deșertăciune. Să mergem la morminte; arată-mi pe tatăl tău, arată-mi pe nevasta ta cea moartă.

Unde este cel ce purta haine împletite cu aur, cel ce ședea în trăsură pompoasă, cel ce avea putere pe viață și pe moarte ? Eu nu văd nimic alta decât oase și viermi. Toate acele sunt pulberi și vis și umbră, un chip sec, ba nici măcar un chip.

Si dea Dumnezeu ca la sfârșit numai acesta să fie răul. Cinstea, traiul cel bun și bogăția sunt, negreșit, aici numai o umbră, dar cele ce au fost legate cu ele, cele ce au urmat din ele: zgârcenia, desfrânarea, acestea nu sunt umbre, ci sunt scrise în cer, fie cuvinte, fie fapte.

Cu ce ochi vom privi noi la Hristos în Ziua Judecării ?

Hristos, mai departe, aduce pilda smochinului, spre a însemna timpul. Precum vara este aproape,, când frunzele smochinului cresc, așa și sfârșitul lumii va fi aproape, zice el, când vor veni profeții cei mincinoși și Antihrist, si se vor întâmpla acele senine.

Totodată, aceasta înseamnă că viața din acea lume este pentru cei drepti vara cea duhovnicească; pe când pe păcătoși îi așteaptă iarna. El zice mai departe: „Nu va trece neamul acesta până ce toate aceste se vor întâmpla”.

Ce înțelege El prin „toate acestea” ? Atât cele ce privesc Ierusalimul, războaiele, foametea, ciuma, cutremurele de pământ, hristoșii cei amăgitori, profeții cei mincinoși, răspândirea Evangheliei în toată lumea, cât și celelalte numărate mai sus, care se vor săvârși până la a doua venire a lui Hristos.

Dar atunci, cum putea El să zică: „neamul acesta” ? El prin aceasta nu înțelege pe cei ce trăiau atunci, ci neamul credincioșilor; căci Sfânta Scriptură întrebunțează zicerea „neam” nu numai spre a arăta o știută perioadă de timp, ci spre a rosti felul și chipul cucerniciei și al purtării, ca Psalmistul când zice: „Acesta este neamul celor ce-l caută pe Dumnezeu” (Ps. 23, 6).

Hristos voiește să spună, că Ierusalimul va pieri și o mare parte din iudei se vor prăpădi, dar neamul celor credincioși va rămâne, nu se va birui de foamete și de ciumă, de cutremure și de războaie, de profeții cei mincinoși și de amăgitori, în sfârșit, spre a-i întări și mai mult în credință, El adaugă: „Cerul și Pământul vor trece, iar cuvintele Mele nu vor trece”, adică mai degrabă se va nimici cerul și pământul, cu toată tăria lor cea mare, decât să nu se îplinească ceva din cuvintele Sale. El cu aceasta voiește să arate, totodată, că Biserica, pe care El a întemeiat-o, este mai înaltă și mai trainică decât cerul și pământul, iar El este Plăsmuitorul a toată lumea, Domnul și Stăpânul cerului și al pământului.

Cuvant la Sfânta și Marea Marți

„Dați lui Dumnezeu
cele ce sunt ale lui Dumnezeu”
(Mt. 22, 21)

Impotriva lenevirii de a veni la Biserică

Ni se pare că n-am isprăvit nimic, când ne-am dat osteneala de a vă îndemna să fiți mai osârdnici cu vizitarea adunării, unde se face slujirea cea dumnezeiască; căci iarăși Biserica este deșartă și părăsită de fiii ei. De aceea, eu iarăși trebuie să vă îngreuez și să vă fiu povară, pe de-o parte dojenind pe cei de față, pe de alta probozind pe cei ce lipsesc. Pe aceștia din urmă, pentru că rămân în lenevire și în ușurătatea minții lor, iară pe voi, pentru că nu vă îngrijiți cu râvna cuvenită pentru mântuirea confrăților voștri.

Eu iarăși sunt silit să vă îngreuez și să vă fiu povară, nu pentru mine și pentru folosul meu, ci pentru voi și pentru mântuirea voastră, care îmi este scumpă. Poate să se supere pe mine oricine vrea, poate să mă ocărăscă pentru aceasta și să mă vorbească de rău, că totuși nu voi înceta de a vă fi povară, în felul acesta, și această împovărare este lucrul cel mai bun, pe care-l pot eu face.

Căci poate, poate că tocmai prin aceasta vă veți sfii și de acum înainte vă veți îngriji pentru mântuirea fraților voștri, ca nu de-a pururea să fiți proboziți pentru unul și același lucru. Căci ce-mi folosește mie, când voi lăudați predicile mele, dar nu umblați după fapta bună; și ce mă va vătăma pe mine, când voi îmi veți retrace lauda voastră, dar eu voi vedea că fapta bună și cucernicia voastră cresc ?

Nu aplauzele ascultătorilor, ci îndreptarea lor este adevărata laudă pentru un predicator. Cuvintele care plac pier repede în aer, iară îndreptarea ascultătorilor este pentru predicator și pentru ascultători un folos durabil și netrecător. Lauda voastră poate numai aici jos, pe pământ, să dea predicatorului însemnătate, iară îndreptarea sufletelor voastre îi va da lui duh de veselie, când se va înfățișa la scaunul Judecății lui Hristos.

A nu se îngriji cineva de mântuirea celorlalți oameni nu este un păcat mic, ci acesta merită o pedeapsă aspră și neînlăturată, cum s-a întâmplat robului acela din Evanghelie, care a îngropat talantul său în pământ.

El a fost dojenit nu pentru vreo purtare fără de orânduială în viața sa privată, nici pentru vreo necesitate, căci el a întors totul neatins. Dar vinovăția lui a stat în aceea că el n-a dobândit talantul, nu l-a îndoit, iar pentru aceasta a fost vrednic de osândit.

Din aceasta vedem că, spre a se mântui cineva, nu este de ajuns ca noi înșine să fim aprinși ele râvnă pentru slujirea de Dumnezeu; cineva trebuie să îndoiască talantul său, iar aceasta se face când noi ne îngrijim nu numai de mântuirea sufletului nostru, ci și de a confrăților noștri.

Sluga aceea, desi a zis. „Iată, ce-i ai al tău" (Mt. 25, 25), totuși aceasta n-a fost deajuns pentru apărarea sa, căci Domnul a zis către dânsul: „Se cuvenea ție să fi dat argintul meu schimbătorilor".

Socotește acum cât de ușoare sunt poruncile Domnului ! Adică omul cere de la sluga sa, care a împrumutat bani de la stăpânul său, ca ea să-i aducă iarăși îndărăt; Dumnezeu însă nu face așa; El cere numai ca talantul să fie dat cu împrumut, și nu ne face răspunzători de înturnarea lui. Aceasta va să zică: ***îndeamnă pe aproapele tău, dă-i sfatul tău, fă numai datoria ta, iar a-1 îndupleca nu stă în puterea ta.***

Dumnezeu cere numai ca tu să pui talantul tău și să-1 dai la dobândă.

Ce este mai lesne decât aceasta? Și cu toate acestea, sluga aceea a numit pe Domnul său aspru și nemilostiv.

Așa fac slugile cele rele și leneșe, ele totdeauna aruncă greșalele lor asupra stăpânilor. De aceea a fost acela pedepsit și legat și aruncat în întunericul cel mai dinafară. Pentru aceea, ca să nu ne întâmpine și pe noi același lucru, să îndemnăm și să sfătuim pe frații noștri, fie că ascultă ei cuvintele noastre sau nu. Dacă ei ne vor urma, se vor ferici și pe dânsii și pe noi; iară dacă nu ne vor urma, vor trage asupra-le cea mai grea osândă, fără ca noi, în ce ne privește, să suferim cea mai mică vătămare.

Noi ne-am făcut datoria, le-am dat sfatul și povățuirea cea bună; ne-urmarea lor nu poate a ne aduce vreo vătămare.

Nu atunci păcătuim noi, când nu câștigăm pe alții, ci numai atunci când neglijăm de a le da îndemn și povățuire. Iară dacă noi totdeauna i-am îndemnat și i-am sfătuit bine, de acolo înainte, Dumnezeu nu pe noi, ci pe dânsii are să-i tragă la socoteală.

Însă omul pe care cineva de-a pururea îl sfătuiește și-1 învață, abia este cu putință ca la sfârșit să nu se îndrepteze și să nu se facă râvnitor. Eu pot la aceasta să aduc o zicătoare cunoscută, care spune că apa, picând neconținut pe o piatră, la sfârșit o găurește. Ce este mai moale decât apa și ce este mai vârtos decât piatra ? Cu toate acestea, neconținerea picurării biruiește firea cea vârtosă a pietrei. Iară dacă neconținerea poate birui chiar firea, cu atât mai vârtos va putea ea să biruiască voia; creștinătatea, iubiților, nu este o jucărie, un lucru de a doua mână. Aceasta noi o spunem de-a pururea, și totuși nimica nu isprăvim. Ce gândiți voi, câte dureri simt eu, când observ că în zilele de sărbători mulțimea cea mare se aseamănă cu valurile cele nenumărate ale mării, iară acum nu se arată la slujirea de Dumnezeu nici a suta parte din acea mulțime ?

Unde sunt acum aceia care ne îmbulzesc în zilele de sărbători ? Eu îi caut, îi jelesc acum, gândind câți dintre dânsii iarăși se duc la pieire după ce au fost mântuiți odată, cât de mulți frați văd eu lipsind, cât de mic este numărul celor ce doresc mântuirea și ce mare parte a Bisericii se aseamănă unui trup mort și nemișcat. Dar voi veți zice, poate: ce ne pasă nouă ?

Trebuie să vă pese foarte mult. Vai acelora care nu caută să mântuiască pe confrății lor, nu-i îndeamna, nu le dau sfat! Trebuie să vă pese vouă, celor ce nu-

i siliți și nu-i întoarceți de la ușurătatea minții și de la lenea lor. Cum că noi nu trebuie să ne îngrijim numai de noi, ci și pentru alții, Hristos ne-a arătat-o lămurit, când ne-a numit sare, aluat și lumină (Mt. 5, 13; 14 și 13, 33). Căci anume aceste lucruri sunt folositoare și avantajoase pentru alții.

Lumina luminează și se arată nu pentru dânsa însăși, ci pentru aceia care șed în întuneric. Și tu ești o lumină - nu pentru ca să ai lumină pentru tine singur, ci pentru ca să poți întoarce și pe cei răătăciți. Căci la ce folosește lumina dacă ea nu poate sluji celor ce șed în întuneric ?

Si ce folosește un creștin, dacă el nu câștigă pe nimenea și nu întoarce pe nimenea în fapta cea bună?

Tot așa sarează sarea, nu pe sine însăși, ci împiedicând alte trupuri ca să nu treacă în putrejune și nelăsându-le să se piardă. Asemenea trebuie să faci și tu. Dacă Dumnezeu te-a făcut sare duhovnicească, tu ești dator a sara și a îmbrospăta membrele care trec în putrejune, adică pe confrății tăi, care sunt leneși și cugetă cele pământești, a-i depărta de lene ca de putrejune; și iarăși a-i lega cu trupul Bisericii.

Tot pentru aceasta Dumnezeu te-a numit aluat, încă și aluatul nu se dospește pe sine însuși, ci plămădeala, oricât de mare sau mică ar fi ea. Așa trebuie să fiți și voi. ***Chiar de ați fi puțini după număr, totuși după credință și după râvna cea cucernică trebuie să fiți puternici și tari.***

Deci, precum aluatul nu este slab, cu toată micimea lui, ci prin puterea sa cea lăuntrică covârșește toată plămădeala, așa și voi puteți întoarce la râvnă un număr mult mai mure, numai de veți voi.

Învinovați vara, căci aud pe unii făcând aceasta și zicând: „Căldura acum este prea mare, zăduful este nesuferit, nu putem să ne strângem și să ne înghesuim într-o adunare prea mare, ne umplem de sudoare și de nădușeală”; cand ziceți aceasta, în adevăr mie-mi este rușine de voi, căci acestea sunt vorbe femeiești, de nimica și fără putere.

Este o adevărată rușine măcar a răspunde la astfel de dezvinovățiri, dar totuși trebuie să facem aceasta; căci dacă voi nu vă roșiți a spune acestea, cu atâta mai puțin trebuie să roșim noi de a vă răspunde. Deci, ce să vă răspundem noi la aceste pricinuri ? Eu vă voi aminti istoria celor trei bărbați din cuptorul cel cu foc, care în mijlocul flăcărilor ce-i înconjurau din toate părțile, ce se atingeau de gura și de ochii lor și amenințau a-i năbuși, totuși n-au încetat a aduce Domnului Dumnezeu cântarea cea sfântă a laudei, în mijlocul focului îl lăudau mai veseli decât pe o drăgălașă pajiște.

Pe lângă aceasta vă voi aminti de Daniil și de groapa leilor din Babilon, încă și de o altă groapă plină de noroi, care era aproape să înăbușească pe profetul Ieremia. Pe cei ce vor să dezvinovățească nevenirea lor la Biserică prin arșiță, îndată îi voi duce de la această groapă la temniță și le voi arăta cum Pavel și Sylva sunt încătușați acolo, plini de vânătași și de răni, cu trupul sfâșiat de mulțimea loviturilor, cum ei totuși în mijlocul nopții cântau laude lui Dumnezeu și săvârșeau prea sfânta lor priveghere. Toți acești sfinți din cuptorul cel înfocat,

din groapa leilor, din temniță, din câtuși și din tot felul de pătimiri nespuse, niciodată nu s-au îngreuiat de toate acestea, ci le-au suportat cu o râvnă neobosită, într-o evlavie arzătoare și preamărire a lui Dumnezeu.

Noi însă, care nici măcar o mică parte din pătimirile acelor sfinți nu am răbdat, am vrea să ne lăsăm de îngrijirea mântuirii sufletelor noastre pentru căldură, pentru puțină arșiță și sudoare, a ne feri de adunările servirii dumnezeiești, și în locul lor să ne amestecăm în societățile cele pierzătoare, care nu au în sine nimic sănătos ? Nu este aceasta o nebunie ?

Cuvântul lui Dumnezeu este o rouă atât de plăcută și drăgălașă, iar tu vorbești de arșiță ? Hristos zicea curat: „Apa pe care Eu o dau omului se va face într-însul izvor săltător întru viața cea veșnică” (In. 4, 1, 4); și iarăși: „Cel ce crede întru mine, precum a zis Scriptura - râuri de apă vie vor curge din pântecul lui” (In. 7, 38).

Când ai tu izvoarele și râurile cele duhovnicești, spune-mi, te mai temi de arșița cea trupească ? Când este vorba de târg, unde este așa de mare zgomot, așa de cumplită înghesuială și așa de nesilnică arșiță, nu te aperi cu căldură, și totuși nu poți zice, că în târg suflă numai vânt plăcut și răcoros, iară aici în Biserică s-a strâns tot pripecul și arșița.

Mai degrabă este cu totul dimpotrivă, căci Biserica este podită cu pietre răcoroase, împotriva razelor soarelui ea este apărată prin ziduri și acoperământ și prin bolți înalte, acolo, din contră, fiecare loc este expus razelor celor arzătoare ale soarelui, pe lângă aceea, acolo domnește o înghesuială cumplită, mult fum și praf, și încă multe altele, care pricinuiesc greutăți. Din aceasta vedem că astfel de pricinuiiri și dezvinovățiri ale nevenirii la Biserică, precum le-am pomenit eu, trebuie a le însuși lenevirii și moleșirii sufletului care nu este încălzit de flacăra Sfântului Duh.

Însă eu adresez vorba mea nu tocmai celor absenți, ci mai vârtos vouă, care nu-i atrageți aici, nu-i opriți de la lenevirea lor și nu-i faceți să vină la această masă mântuitoare. Când slugile voiesc să săvârșească o lucrare împreună, cheamă pe toți soții lor; voi însă când aveți să săvârșiți o slujbă duhovnicească Domnului Dumnezeu, slujirea cea dumnezească, nu vă îngrijiți de soții voștri la slujire, ci-i lăsați a pierde acest mare câștig. Dar dacă ei nu voiesc? Va zice cineva: stăruiește asupra-le, nu-i lăsa până ce vor voi! Dacă vor vedea că noi nu-i slăbim, ba neconținut îi zorim, vor voi și ei. Dar toate acestea sunt numai o îndoială și o dezvinovățire de nimic.

Câți părinți sunt aici care n-au cu dânșii pe copiii lor ? Nu poți tu oare nici pe copiii tăi să-i aduci aici ? De aici înțelegem noi că mulți lipsesc din această adunare nu numai pentru lenevirea lor, ci și pentru că voi nu v-ați făcut datoria.

Dacă voi până acum nu ați fost râvnitori la aceasta, trebuie să fiți cu atât mai mult de acum înainte. Fiecare să aducă, de acum, la Biserică, împreună cu dansul, pe vreunul dintre cei de aproape ai săi; tatăl să-și aducă fiul, fiul pe tatăl său, bărbatul pe nevasta sa, femeia pe bărbatul său, stăpânul pe sluga sa, fratele pe frate, prietenul pe prieten; unul să încurajeze și să îndemne pe altul a se arăta

toți aici. Ba nu numai pe prietenii noștri, ci încă și pe vrăjmașii noștri să-i invităm la această comună comoară ele norocire. Și când vrăjmașul va vedea această grijă a ta pentru mântuirea sufletului său, desigur îi va trece ura asupra ta.

Zi celui ce nu voiește să meargă la Biserică: nu te rușinezi tu oare de jidovi, care cu așa mare strictețe păzesc sâmbăta lor și chiar înaintea serii acelei zile se opresc de orice lucru ? Vineri, când soarele se pleacă spre apus, ei curmă toate afacerile, cumpărarea și vânzarea încetează. Jidovii încă și acum păzesc legea lor atât de curat, măcar că vremea ei a trecut și măcar că ea nu le ajută, ci mai mult îi vătăma; iară tu, care de la umbră ai trecut la lumină și te-ai învrednicit a vedea soarele dreptății, tu, care ai dreptul de cetățenie al cerului, și căruia ți s-a încredințat adevărul, tu nu vei voi oare să arăți o râvnă așa de mare ca jidovii?

Numai pe o mică parte a zilei te chemăm aici și tu nu vei voi oare nici această mică parte să o întrebuințezi spre ascultarea cuvântului lui Dumnezeu ? Spune-mi, ce iertare poți tu nădăjdui ? Cu ce poți tu oare să te dezvinovățești temeinic și cuviincios ? Este cu neputință, așa cum este cu neputință ca cineva, fiind atât de leneș și ușuratic de minte, să dobândească iertare, chiar de ar făptui el mii de treburi și isprăvi pământești.

Nu știi tu că, dacă vei veni aici și te vei ruga lui Dumnezeu, atunci treburile tale vor merge mai bine ?

Tu ai multe griji vremelnice ! Tocmai de aceea vino aici, pentru ca prin părtașia ta la această adunare să câștigi ajutorul lui Dumnezeu și, liniștindu-te, iarăși să te duci de aici. Tu vei câștiga atunci pe Dumnezeu întru ajutorul tău și, susținut de mâna cea cerească, nu vei mai fi biruit de duhurile cele rele.

Dacă tu iei parte la rugăciunea Episcopului, părintelui nostru, și la evlavia obștească, dacă auzi cuvântul lui Dumnezeu, dacă cu chipul acesta dobândești ajutorul cerului și ieși de aici înarmat cu aceste arme, atunci nici Satana nu te va mai putea vătăma, nici vreunul dintre oamenii cei înrăutățiți, a căror ocupație este de a jigni și de a cleveti pe alții.

Iară dacă tu fără aceste arme te duci de la casa ta la târg, lesne vei putea fi biruit de toți cei ce te pândesc. De aici vine că multe din afacerile noastre, atât private, cât și publice, nu merg după dorința noastră; de aici vine că noi nu ne grijim înainte de toate de suflet și de duh, ci nesocotim orânduiala, pradă treburilor celor lumești. De aici vine că toate merg așa pe dos și fără de rânduială, și domnește o confuzie așa de mare.

Mai zic încă o dată, socotiți ce durere mare trebuie să simtă sufletul meu, cand gândesc că în sărbători toată cetatea de la sine și fără invitare se grămădește aici; iară dacă a trecut sărbătoarea, nimeni nu mai vine aici, chiar de m-aș osteni și i-aș invita toată ziua ?

Aceasta cu adevărat mi-a pricinuit mult necaz, și eu am zis în sine-mi: sfatul și îndemnarea sunt zadarnice, voi faceți toate numai din obicei, și prin predicarea mea nu vă faceți mai buni și mai râvnitori. În sărbători veniți aici

mulțime, iară dacă a trecut sărbătoarea, atunci se vede că predica mea nu a adus nici un folos.

Nu dovediți voi oare cu acestea, că predica mea, întrucât va privește pe voi, este nefolositoare și de prisos?

Poate că noi pe mulți i-am supărat cu cuvintele noastre. Dar tocmai cei leneși nu prea iau la inimă dojana noastră, altminterea ar trebui ca ei să lepede ușurătatea minții și să se facă mai osârdnici.

Spune mie, poți tu oare trage din vreo afacere lumească atât de mare folos, pe câtă pagubă îți aduce lipsirea de la Biserică ? Este cu neputință de a trage din vreo altă societate atâta folos, pe cât din această sfântă adunare.

Tu gândești poate la sala judecății, la casa sfatului, sau la palatul împărațesc. Este adevărat, noi aici în Biserică nu dăm nimănui vrednicii și dregătorii, comandamente ori altele asemenea; dar noi dăm aici o vrednicie, care este mai mărită decât cea împărătească; de fapt nu noi, ci harul lui Dumnezeu dă aici această vrednicie. Dar care este acea mare vrednicie pe care o primesc cei ce vin aici ? Ei se învață a birui patimile cele nebunești, a stăpâni poftele cele păcătoase, a învinge mânia, a înăbuși zavistia și a subjuga deșertăciunea.

Un împărat, care sade pe tronul său împodobit cu coroană, nu este așa de mărit ca omul la care mintea sade pe scaun, domnește peste patimile cele înjosite și se împodobește cu această putere precum cu o coroană mărită. Spune-mi, ne folosesc oare porfira și hainele cele pompoase, și coroana cea înfrumusețată cu pietre scumpe, dacă sufletul este robul patimilor?

Ce ne folosește nouă a fi liberi și mari, dacă partea cea mai însemnată a noastră, sufletul, suspină într-o robie înjositoare ? Precum nu ne folosește nouă nimic, când trupul nostru din afară pare sănătos iară înlăuntru îl ard frigurile, așa nu ne ajută nouă stăpânirea cea pământească, ba chiar nici tronul cel împărațesc, când înlăuntru sufletul este sfâșiat de poftele cele sălbătice și duhul este răsturnat de pe tronul stăpânirii de către patimi, încât se gârbovește de silnicia lor și tremură de năpădirile lor.

Deci pentru ca să nu ni se întâmple una ca aceasta, de aceea aleargă la noi Profeții și Apostolii, din toate părțile, cu Sfintele Scripturi și cu îndemnurile și sfaturile lor domolesc patimile noastre, îmblânzesc sălbăticia poftelor noastre, ajutându-ne a ajunge la o domnie care este mai mărită decât o împărăție.

Pentru aceasta am zis eu că cel ce se depărtează de la slujirea de Dumnezeu și se lipsește de aceste sfaturi, singur se rănește pe sine de moarte, vătămându-se însuși mai mult decât orice altă vătămare ar putea să fie pe pământ. Dimpotrivă, cei ce vin aici trag mai mare folos decât de oriunde de aiurea, precum am arătat în curgerea cuvântării noastre.

Legea lui Moise a zis: „Să nu te arăți înaintea Domnului Dumnezeului tău deșert" (leș. 23, 15) Deci, dacă fără de jertfă nici la templul Vechiului Testament nu se putea merge, cu atât mai mult trebuie a aduce cu sine jertfa, când cineva se adună cu frații săi la slujirea de Dumnezeu cea creștinească.

Iară jertfa, pe care cineva trebuie să o aducă cu sine, este mai mărită și mai nobilă decât aceea din legea veche, căci aici omul are să aducă jertfă lui Dumnezeu propriul său suflet.

Nu știi că sunt păsări care ademenesc la sine pe altele ? Așa să facem și noi, căci cum ne vom putea noi oare dezvinovați, când animale necuvântătoare ademenesc la sine pe altele de felul lor, iară noi, care suntem înzestrați cu minte și cu judecată, să neglijăm oare o astfel de prinsoare ?

De aceea eu vă zic: mergeți pe la casele confrăților voștri, aduceți-i cu voi la maica noastră cea obștească, la Biserică.

Nu este de ajuns să auzim; trebuie să și facem. Ba încă ne atragem o pedeapsă mai mare, când noi măcar că de-a pururea auzim sfătuirile, dar nu facem ce se zice. Apostolul zice așa: „Nu cei ce aud legea sunt drepti la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea vor fi îndreptați” (Rom. 2, 13).

Aceasta în ce-i privește pe cei ce ascultă. Dar nici predicatorul nu are nici un folos de la cuvântarea sa, dacă purtarea lui nu corespunde învățaturii sale și dacă nu pune în concordanță viața sa cu cuvântarea sa.

Ascultă ce zice Psalmistul și Apostolul. Psalmistul scrie: „Păcătosului i-a zis Dumnezeu: pentru ce tu povestești dreptățile mele, și iei așezământul de lege al Meu prin gura ta, iară tu ai urât învățătura” (Ps. 49, 17-18).

Iar Apostolul Pavel așa grăiește către cei ce se îngâmfează pentru învățătura lor: „Tu te bizuiești a fi povățuitorul orbilor și luminezi celor din întunec, îndreptător celor fără de minte, învățător celor neștiutori; dar pentru ce înveți numai pe alții, iară pe tine însuși nu te înveți?” (Rom. 2, 19-21).

Deci, fiindcă mie predicarea, iară vouă ascultarea nimic nu ne folosesc, dacă nu facem ceea ce se zice, ba încă prin aceea mai mult se mărește osânda noastră, de aceea noi să nu ascultăm numai în liniște cuvântul lui Dumnezeu, ci să-l și aplicăm în fapte.

Este foarte bine când cineva de-a pururea aude cuvântul lui Dumnezeu; dar oricât de bine este aceasta, totuși rămâne fără folos, dacă nu unim cu ea și ascultarea, care împlinește voia lui Dumnezeu. Așadar, să nu veniți aici în zadar și fără roadă, ci precum eu de multe ori v-am rugat, și nu voi înceta de a vă ruga, puneți toată râvna voastră, spre a-i aduce aici pe frații voștri; îndemnați pe cei rătăciți și dați-le sfat bun, nu numai cu cuvintele, ci și cu fapta, că învățarea prin fapte este cea mai puternică.

Chiar de nu ai vorbi, dar dacă la ieșirea ta din Biserică vei arăta celor ce au rămas afară de ea, prin aerul tău, prin căutarea ta, prin glas, prin mers și prin toată ființa ta, folosul ce ai câștigat de la Biserică, chiar aceasta este de ajuns, spre a-i sfătui și îndemna și pe dânșii să vină la Biserică. Adică noi trebuie să ieșim din Biserică, așa cum am ieși din locul cel mai sfânt, așa cum am ieși chiar din cer, mai îndreptați, mai înțelepți, mai serioși și mai legiuți în toate cuvintele și faptele noastre.

Când femeia pe bărbat, tatăl pe fiu, fiul pe tată, sluga pe stăpân, prietenul pe prieten și vrăjmașul pe vrăjmaș se vad astfel ieșind din Biserică, atunci toți

trebuie să recunoască de ce mare folos ne-am împărtășit noi aici; ei trebuie să recunoască folosul acesta, când vor vedea că noi ne-am făcut mai blânzi, mai răbdători și mai cucernici.

Gândește numai la ce taine ai fost de față în Biserică, că tu aici ai fost în ceata Serafimilor, ai fost în rândul cetățenilor cerului, ai cântat cu îngerii, ai vorbit cu Domnul întru rugăciune și te-ai unit cu Hristos.

Dacă noi înșine suntem într-o întocmire dreaptă, nu avem nevoie de vorbe multe ca să îndemnăm a veni la Biserică pe cei ce lipsesc, ci mai vârtos ei vor pricepe, din folosul cel mare de care ne-am împărtășit, pierderea pe care ei au suferit-o, iar pe viitor se vor grăbi a veni și ei la Biserică, ca să se împărtășească la rândul lor de acest folos.

Când ei chiar din cele din afară ale voastre vor vedea frumusețea sufletului vostru, ei de ar fi oricât de nesimțitori, totuși desigur se vor aprinde de dorul unei asemenea frumuseți. De aceea noi să împodobim omul nostru cel dinlăuntru, iar ceea ce am auzit aici în Biserică, în afară de ea să le punem în lucrare ! Precum luptătorul dă dovadă la săvârșirea luptei de cele ce a învățat în școala de gimnastică, așa și noi în afacerile vieții trebuie să arătăm cele ce am învățat aici în Biserică. Amin.

Cuvânt la Sfânta și Marea Joi

„ Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu,
întru Mine petrece și Eu întru el”
(In. 6, 56)

Despre Sfânta Cină

Noi avem de gând a ne apropia de masa cea prea sfântă, care umple pe fiecare de o sfială cucernică. Să ne apropiem dară de ea cu o conștiință curată. Să nu fie aici vreun Iuda, care poartă în inimă înșelăciunea împotriva aproapelui său, să nu fie vreun înrăutățit, care ascunde în sufletul său otrava prihanei.

Aici se află de față însuși Hristos, spre a găti pentru noi această masă, căci nu omul a putut să prefacă pâinea și vinul în trupul și în sângele lui Hristos, ci preotul stă acolo numai spre a înfățișa pe Hristos și a săvârși rugăciunea; numai harul și puterea lui Dumnezeu lucrează cea prefacere. „Acesta este trupul Meu” (Lc. 22, 19). Așa se rostește cuvântul, care aduce cea prefacere. Precum glasul acela, care a zis: „Creșteți și vă înmulțiți, și umpleți pământul” (Fac. 1, 28), deși era numai un cuvânt, dar a trecut în faptă, și a înmulțit omenirea, așa și la Cina cea Sfântă glasul acesta al lui Dumnezeu înmulțește harul la toți cei ce se împărtășesc din ea cu vrednicie.

De aceea să nu fie părtaș la această sfântă masă nici un fățarnic, nici un înrăutățit, nici un răpitor, nici un hulitor, nici un învrăjbit, nici un zgârcit, nici un bețiv, nici un lacom de avere, nici un desfrânat, nici un pizmăreț, nici un fur, nici unul cu răutatea ascunsă în inimă, ca nu cumva el însuși să-și atragă judecata, adică hotărârea osândirii. Iată, Iuda s-a împărtășit cu nevrednicie din Cina cea tainică, și apoi de acolo s-a dus și a vândut pe Domnul. De aici tu trebuie să vezi că diavolul tocmai asupra aceloră are stăpânire, care cu nevrednicie se împărtășesc din această Sfântă Taină, și că ei înșiși se aruncă într-o osândă încă mai mare.

Eu aceasta o zic nu pentru a vă înspăimânta de această sfântă masă, ci pentru a vă face mai cu luare aminte. Adică, precum hrana cea trupească, intrând într-un stomac bolnav, mai mult sporește boala, așa hrana cea sufletească, gustându-se cu nevrednicie, mai mult mărește răspunderea și osânda. De aceea vă conjur să nu ascundem în sufletul nostru nici un gând păcătos, ci să curățim inima noastră, căci noi suntem Biserica lui Dumnezeu, dacă facem aceasta! Așa, să curățim sufletele noastre, și să facem aceasta curând.

Cum și în ce chip ? - întrebi tu. Iată cum: dacă tu ai ceva împotriva vrăjmașului tău, stârpește mânia și curmă dușmănia, pentru ca la această masă să dobândești iertarea păcatelor tale. Tu te apropii de jertfa cea prea sfântă, cea înaltă. Hristos este aici Cel jertfit. Socotește, deci, pentru ce Hristos S-a adus pe Sine jertfă ? El a pățimit de bună voie, pentru ca să surpe zidul ce era între

Dumnezeu și oameni, să împace cerul și pământul, iar pe tine, din vrăjmaș lui Dumnezeu, să te facă iarăși soț al îngerilor.

Hristos a dat viața Sa pentru tine, iară tu nu voiești să curmi vrăjmășia contra aproapelui tău ? Cum poți tu așa să te apropii de masa păcii ?

Domnul nu a pregetat pentru tine a răbda toate patimile, iar tu pregeți a te lepăda de mânia ta!

Gândește, însă, că dragostea este rădăcina, izvorul și muma a tot binele.

Dar pentru ce nu voiești tu să ierți ?

„M-a mâhnit foarte adânc, zici tu, mi-a făcut o nedreptate înmiită, m-a adus chiar la primejdie de viață”.

Dar ce sunt toate acestea ? El, totuși, nu te-a răstignit, ca jidovii pe Domnul! Dacă tu nu ierți mâhnirea pricinuită ție de aproapele tău, nici Tatăl cel ceresc nu-ți va ierta ție păcatele tale; și cu ce conștiință vei putea tu să te rogi și să zici: „Tatăl nostru, care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău”, și celelalte mai departe?

Hristos tocmai pentru mântuirea oamenilor a dat însuși sângele Său, pe care aceștia l-au vărsat. Ce poți tu să faci, care să se asemene cu aceasta ?

Când, tu nu ierți pe vrăjmașul tău, strici nu atât lui, cât ție însuși, gătindu-ți pentru ziua cea viitoare a Judecării o osândă veșnică.

Căci Dumnezeu de nimenea nu se îngrețoșază așa de tare și pe nimenea nu osândește așa de mult ca pe cel ce rămâne neîmpăcat, a cărui inimă este umflată de mânie și aprinsă ele izbândire.

Ascultă, numai, ce zice Domnul: „Când aduci darul tău la altar, și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă darul tău înaintea altarului și mergi de te împacă mai întâi cu fratele tău; apoi, venind, adu darul tău” (Alt. 5, 23-24).

Ce zici ? Trebuie oare eu să las darul și jertfa ? Desigur, aceasta este ***jertfa păcii, iar dacă tu nu năzuiești la pace, părtășia ta la jertfă nu-ți aduce nici un folos.***

Așadar, dobândește mai întâi pacea, apoi vei putea să tragi și folosul de la jertfă. Pentru pace este întemeiată această jertfă, căci pentru aceasta a venit în lume Fiul lui Dumnezeu, pentru ca iarăși să împace neamul omenesc cu Tatăl, precum zice Pavel: „Acum El a împăcat toate și a nimicit vrajba pe cruce” (Col. 1, 22; Efes. 2, 16). Și El însuși nu numai că a venit ca să întemeieze pacea, ci ne și fericește pe noi, dacă vom face și noi la fel, când zice: „Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema” (Mt. 5, 9).

Deci, precum a făcut Hristos, Fiul lui Dumnezeu, așa fă și tu acum, pe cât este aceasta omului cu putință, căutând a face pace ție și aproapelui tău.

Dragostea este cea mai mare între faptele cele bune, pentru aceea Hristos pe împăciuitori îi numește „fii ai lui Dumnezeu”; și pentru aceea El, în cuvântarea cea pentru lăsarea jertfei la altar, a pomenit numai de împăcarea cu aproapele.

Gura ta primește acum trupul Domnului. De aceea păstrează limba ta curată de vorbele cele de rușine și semețe, de batjocură și de hulire; căci este foarte pierzător de a întrebuița la ocară și batjocură și la vorbe nebunești limba care a fost părtașă acestor prea Sfinte Taine.

Nu pângări cinstea pe care Dumnezeu ne-a dat-o în Cina cea Sfântă, ca ea să nu se facă pentru tine o mai mare răspundere și păcat. Dar tu primești Taina cea Sfântă nu numai cu gura, ci și cu inima; de aceea, să nu gândești rele și viclenie asupra aproapelui tău, ci ține sunetul tău curat de toată răutatea.

Aș putea, iubiților, să vă vorbesc mai mult despre aceasta, dar și cele ce s-au zis ajung pentru cei ce au primit întru sine sămânța cucerniciei, cu luare aminte și cu pricepere, dornici să urmeze celor zise. Așadar, vă rog neîncetat să gândiți la aceste cuvinte și de-a pururea să vă aduceți aminte de această sfântă unire, pe care o săvârșim noi acum, la masa Domnului!

Aici sufletele noastre se curățesc și toți ne facem mădulare ale lui Hristos; căci aici este un trup căruia toți ne facem părtași.

Așa, prin aceasta, ***noi ne facem un trup, ca sfânta dragoste cea întru Hristos să lege toate sufletele noastre.***

Dacă vom face aceasta, atunci putem să gustăm hrana cea sfântă cu o siguranță îmbucurătoare și ne vom face locașuri ale păcii celei agonisite de Hristos.

Dimpotrivă, ***dacă ne lipsește împăcarea, atunci, de am avea mii de fapte bune, toate acelea vor fi deșarte și zadarnice.***

Când Hristos S-a înălțat la Tatăl, în loc de bogăție și mărire, a lăsat ucenicilor Săi altă moștenire, prin cuvintele: „Pacea Mea dau vouă, pacea mea las vouă” (In. 14, 27). Însă ce bogăție și ce comoară poate să fie mai mare și mai scumpă decât pacea lui Hristos, care este un bine negrăit, pe care nu-l poate cuprinde cu desăvârșire nici o minte omenească ?

Fiindcă și profetul Zaharia știa acestea și vedea ce mare nelegiuire este ne-pacea, de aceea a zis: „Ascultă poporul meu, fiecare să grăiască adevăr cu aproapele său și nimenea să nu amintească întru inima sa jignirile suferite de la aproapele; fugiți de cuvintele cele mincinoase și nu veți vedea moartea [cea sufletească], zice Domnul” (Zah. 8, 16-17). El vrea să zică: De veți fi mincinoși și neîmpăcați, de veți jura jurăminte mincinoase și veți uita poruncile mele, veți muri (adică sufletele voastre se vor osândi).

Deci, iubiților, știind noi toate acestea, să părăsim orice mânie, să ținem pacea unii cu alții, să smulgem rădăcina răutății, să curățim conștiința noastră, să ne împărtășim de înfricoșatele taine ale Sfintei Cine cu blândețe și cu bunătate, să ne apropiem de masa cea sfântă cu umilință, cu smerenie, cu frică și cu lacrimi pentru păcatele noastre, pentru ca induratul Dumnezeu, privind din cer simțămintele noastre cele pașnice, dragostea noastră cea nefățarnică și conglăsuirea noastră cea frățească, să ne facă părtași tuturor bunătăților celor făgăduite, prin harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos,

căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh se cuvine lauda și închinăciunea în vecii vecilor ! Amin.

Cuvânt la Sfânta și Marea Vineri

*„Părintele Meu, de este cit puțință, treci de la Mine paharul acesta;
însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiești”
(Mt. 26, 39)*

Eu cred că mulți se întreabă pentru ce Hristos a grăit aceste cuvinte; și cei necredincioși vor răstălmăci aceste cuvinte, spre a întinde cursă fraților noștri celor mai slabi. Deci pentru ca noi atât năvălirea aceluia să o respingem, cât și pe frații noștri săi scăpăm de neliniște și de strâmtoare, să observăm aceste cuvinte mai de aproape, să ne oprim la tâlcuirea acestui loc și să pătrundem în înțelesul lui cel adânc.

Căci citirea și audierea cuvintelor nu ajută la nimic, dacă ele nu se și pricep încă și vistiernicul acela al împărătesei Candakiei citea, dar cât îi lipsea ucenicul lui Hristos, care să-i tâlcuiască cele citite, el nu înțelegea. Ca nu același lucru să vi se întâmple și vouă, fiți cu băgare de seamă la cuvintele noastre, ațintiți-vă priceperea voastră și primiți cuvântarea mea cu suflet plin de luare aminte și râvnitor. Ochiul vostru să se uite cu agerime, duhul vostru să fie ațintit și sufletul vostru să se curățească de toate grijile cele pământești, pentru ca noi să nu aruncăm cuvântul lui Dumnezeu în spini, nici pe piatră și nici pe cale, ci să cultivăm un ogor gras și roditor, spre dobândirea unui seceriș bogat.

Dacă veți asculta cuvintele mele așa, veți înlesni lucrarea mea, iar voi înșivă fără osteneală veți afla cele despre vă vorbesc. Ce zice locul din Biblie, care astăzi ne preocupă ? „Părinte, de este cu puțință, trecă de la Mine paharul acesta”.

Ce va să zică el cu aceasta ? Noi trebuie să dăm înțelesul cuvintelor, înainte de a le tâlcui mai departe. Așadar, ce voiește el să zică ? Voiește să zică: „Părinte, de este cu puțință, trecă de la mine”.

Ce zici tu ? Prin urmare, nu știa El, oare, de este aceasta cu puțință sau nu ? Cine cutează a adevărați aceasta despre Hristos, măcar că cuvintele par a însemna aceasta ? Însă nu trebuie să ne agățăm de un cuvânt, ci să pătrundem în înțelesul, în scopul celui ce vorbește, să învățăm a cunoaște pricina și timpul grăirii sale, și toate acestea a le combina, spre a descoperi înțelesul cel ascuns. Dar cum putea înțelepciunea cea veșnică și negrăită, cum putea Cel ce cunoaște pe Tatăl, precum Tatăl cunoaște pe Fiul, cum se putea ca Acesta să nu știe de trebuie a pătimi sau nu? O astfel de știință, că cineva trebuie a pătimi, negreșit, nu este mai însemnată și mai înaltă decât știința înțelepciunii celei lăuntrice și a firii lui Dumnezeu, pe care numai singur Fiul le cunoaște cu desăvârșire. El zice așa: „Precum Tatăl Mă cunoaște pe Mine, și Eu cunosc pe Tatăl” (In.10, 15). Dar ce vorbesc eu despre Unul-Născut Fiul al lui Dumnezeu ? Chiar profeților nu le era necunoscut, de trebuia să pătimească Iisus sau nu, ci ei au spus mai

înainte, foarte lămurit și hotărât, că aceasta trebuia să se întâmple cu toată siguranța. Ei au știut și au predicat că Hristos va fi răstignit, pentru ce se va face aceasta și ce binecuvântare va curge de aici pentru omenire, că El se va îngropa, dar va învia; a știut vânzarea Iudei, judecata cea nedreaptă și celelalte, toate acestea descriindu-le întocmai. Și Acela care a trimis pe profeți și le-a poruncit să vestească toate acestea, El însuși să nu le fi știut oare ? Ce om cu judecată va zice aceasta ? Așadar, tu vezi că acele cuvinte nu trebuie cineva să le înțeleagă cu ușurință.

Dar nu numai partea aceasta dintâi a cuvintelor acelora dă de gândit, ci și graiurile următoare, încă și mai mult. El zice: „De este cu puțință, trecă de la Mine paharul acesta”. Așadar, se pare că nu numai că nu știa de este aceasta cu puțință sau nu, ci pare încă a se feri de moartea cea de pe cruce. Căci cuvintele Sale par a avea acest înțeles: „De este iertat, aș voi să scap de cruce și de moarte”. Și cu toate acestea, când Petru, căpetenia Apostolilor, zisese lui Hristos: „Milostiv fii Ție, Doamne, să nu fie Ție una ca aceea, ca să fii omorât” (Mt. 16, 22), El l-a mustrat cu cuvinte foarte aspre, zicându-i: „Du-te de aici, satano, că sminteală îmi ești; că nu cugeti cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor” (Mt. 16, 23).

Nu demult, Hristos fericise pe Petru pentru mărturisirea lui (Mt. 16, 17), iară gândirea de a nu fi răstignit l-a părăsit așa de nebunească, încât pe Apostolul, pe care îl fericise și căruia îi dăduse cheile împărăției cerului, acum îl numește Satană, căci a zis: „Milostiv fii Ție, Doamne, și să nu se întâmple Ție moarte pe cruce”. Cum oare să nu voiască acum a fi răstignit Acela, care așa de tare mustrase pe ucenicul Său și așa de aspru îl înfruntase, pentru că îi zisese: „Să nu te răstignești?”. Și cum putuse El, în pilda despre păstorul cel bun, să pună ca o faptă bună, de căpetenie, moartea Sa pentru oi ? El a zis așa: „Eu sunt păstorul cel bun; iară păstorul cel bun își pune viața pentru oi” (In. 10, 11).

Și apoi adaugă la aceasta: „Iară năimitul, care nu este păstor, lasă oile și fuge, când vede lupul venind”. Dacă însușirea păstorului cel bun este de a-și pune viața, precum însușirea năimitului este "de a nu face aceasta, apoi cum putea tocmai Cel ce S-a numit pe Sine păstor bun să se roage a scăpa de moarte? Cum a putut El să zică: „Eu [sufletul] de la Mine însumi îl pun” (In. 10, 18)? Dacă pui tu sufletul tău propriu, de bună voie, cum poți ruga pe altul să te apere de moarte ? încă și în alt loc zice Hristos: „Pentru aceasta Tatăl Mă iubește, că Eu îmi pun sufletul Meu, ca iarăși să-l iau” (In. 10, 17). Iară dacă El nu voiește a se răstigni, ci se ferește și roagă de aceasta pe Tatăl, apoi tocmai pentru aceasta, cum poate el să fie iubit de Tatăl ?

Dragostea precede tocmai din conglăsuirea voințelor. Și dacă Hristos nu ar fi voit să se răstignească, cum putea Pavel să zică: „Umblați întru dragoste, precum și Hristos v-a iubit pe voi și S-a dat pe Sine la moarte pentru noi” (Efes.5, 2)? Insuși Hristos zice că El voiește să se răstignească: „Părinte venit-a ceasul, preamărește pe Fiul Tău” (In. 17, 1). Prin preamărire înțelege El răstignirea. Dacă El altădată ruga moartea de la Tatăl, cum de se ferește El acum

de dânsa ? Iară cum că prin preamărire înțelege El răstignirea, ascultă ce zice de aceasta Evanghelistul Ioan: „încă nu era Duh Sfânt, că încă nu se preamărise Hristos" (In. 7, 39). Înțelesul acestor cuvinte este acesta: Harul lui Dumnezeu nu se dăduse, căci mânia lui Dumnezeu nu se ridicase deasupra oamenilor și Hristos nu mersese încă la moartea cea de pe cruce. Adică crucea a stârpit mânia lui Dumnezeu asupra oamenilor, a lucrat împăcarea, a prefăcut pământul în cer, a unit pe oameni cu îngerii, a dărâmat tăria morții, a surpat puterea diavolului, a stârpit puterea păcatului, a eliberat lumea din rătăcire, a reîntors adevărul, a speriat duhurile cele rele, a dărâmat capiștele idolești, a răsturnat jertfelnicile lor, a mânat fumul jertfelor, a sădit fapta cea bună și a întemeiat bisericile.

Crucea este voința Tatălui, cinstea Fiului, bucuria Sfântului Duh, dar și mărirea Sfântului Pavel, care zice: „Să nu fie mie a mă lăuda, fără numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos" (Gal. 6, 14).

Crucea este mai luminoasă decât soarele și mai strălucită decât razele soarelui. Chiar de s-ar întuneca soarele, crucea totuși strălucește; și soarele se întunecă, pentru că se covârșește de sclipirea crucii. Crucea a rupt zapisul ce era asupra noastră (Col. 2, 14), a nimicit temnița morții și ne-a dat cea mai desăvârșită dovadă de dragoste a lui Dumnezeu: „Căci așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul-Născut Fiul său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară" (In. 3, 16). Și Pavel zice: „Fiind noi vrăjmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său" (Rom. 5, 10).

Crucea este o tărie nebiruită, o pavăză neînvingătoare, siguranța bogățiilor, norocirea săracilor, ocrotirea celor prizonieri, înarmarea celor năpădiți, liberarea de patimi, temelia faptei celei bune, semnul cel mărit și minunat. Crucea iarăși a deschis raiul, a vârat într-însul pe tâlharul și a introdus în cer neamul omenesc, care era aproape să se prăpădească, nici măcar de pământ nefiind vrednic. Așa de multe bunătăți ni s-au împărtășit și ni se vor împărtăși prin cruce, și Hristos să nu fi voit să se răstignească ! Spune-mi, cine ar putea adevărat aceasta ? Iară dacă El, într-adevăr, n-ar fi voit să se răstignească, cine l-ar fi silit, cine l-ar fi nevoit ? Pentru ce oare a trimis El înainte pe Profeți, ca să prevestească că El se va răstigni, și că El voiește aceasta; pentru ce i-a trimis înainte, dacă El nu voia să pătimească ? Si pentru ce a numit el crucea „pahar", dacă nu avea plăcere de dânsa? Căci prin aceste cuvinte El arată cât de mult dorește crucea. Adică precum cel însetat pofteste un pahar, tot așa dorea El răstignirea. De aceea a zis El: „Eu doar am dorit să mănânc cu voi aceste paști" (Le. 22, 15). Și El a zis aceasta nu fără temei, ci pentru că după cină îl aștepta răstignirea.

Deci cum putea Acela, care numise răstignirea preamărire și pedepsise pe Apostolul Său pentru că voia să-L oprească de la moarte, cum putea Acela, care prin pilda păstorului celui bun arătase lămurit că va merge la moarte pentru oile Sale, care declarase că avea așa mare dor de dânsa și că se duce la moarte de bună voie, cum putea El să se roage ca să nu-l atingă moartea ? Dacă El însuși n-ar fi voit să moară, nu s-ar fi putut oare împiedica vrăjmașii Lui de la prigonirea lor ? Dar tu vezi că El de bună voie merge într-o întâmpinare a lor. Și

cand ei L-au întâlnit. El i-a întrebat: „Pe cine căutați!”. Ei I-au răspuns : pe Iisus. Și El a zis către dânșii: „Eu sunt”; atunci ei s-au ferit și au căzut la pământ (In. 17, 4-6). Așadar, după ce El mai întâi i-a lovit cu orbire și le-a arătat că El putea scăpa, atunci S-a predat pe Sine lor, pentru ca tu să vezi că nu prin silă sau de nevoie, sau prin puterea prigonitorilor Săi, ci de bună voie și nesilit a răbdat acestea, precum cu mult mai înainte se hotărâse. Pentru aceea profeții au fost trimiși înainte, pentru aceea patriarhii au prevestit aceasta și pentru aceea crucea cu mult mai înainte a fost arătată și preînchipuită, prin cuvinte și prin fapte.

Cu toate acestea, ceea ce acum urmează în cuvintele lui Hristos, ne pune pe gânduri și mai mult. Adică, după ce Hristos a zis: „De este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta”, El adaugă: „însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiesti”. Aici, chiar după literă, se întâlnesc două voințe. Tatăl voind ca El să fie răstignit, iară El nu. Noi vedem în toate celelalte locuri ale Sfintei Scripturi că Hristos de-a pururea voiește la fel cu Tatăl, de-a pururea este în conglăsuire cu Dânsul. Căci când El zice: „Părinte, păzește-i pe dânșii, ca să fie una, precum și Noi una suntem” (In. 17, 11), El cu aceasta nu zice alta decât că voința Tatălui și a Fiului sunt cu desăvârșire asemenea. Și când zice: „Graiurile, care Eu le grăiesc, nu de la Mine le grăiesc, ci Tatăl este Cel ce grăiește întru Mine” (In. 14, 11), iar prin aceasta arată aceeași. Când zice: „Eu de la Mine însumi nu am venit” (In. 7, 28) și: „Nu pot Eu să fac de la Mine nimic” (In. 5, 30), El nu voiește să zică că n-are putere la aceasta, ci voiește a arăta lămurit că în vorbele, faptele și în toate lucrurile voia Lui și a Tatălui sunt cu desăvârșire deopotrivă.

Căci cuvintele: „Eu nu grăiesc de la Mine” arată nu lipsa de putere, ci conglăsuirea lui cu Tatăl. De unde însă vine că El acum zice: „Nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiesti”; pentru ce oare Mântuitorul lumii zice așa ? Vă rog să fiți cu mare băgare de seamă. Era foarte greu de a crede în întruparea Fiului lui Dumnezeu. Această covârșire a iubirii Sale de oameni și mărimea pogorării Sale erau înspăimântătoare, cerându-se multe dovezi pentru ca ele să fie socotite adevărate. Căci gândește, numai, ce va să zică a auzi și a afla că Dumnezeu cel negrăit și netrecător, care nu se poate cuprinde cu mintea, nu se poate vedea cu ochii și nu se poate pipăi, Acela „în mâna căruia sunt marginile pământului” (Ps. 94, 4), care „caută spre pământ și-l face a se cutremura, Cel ce se atinge de munți și ei fumegă” (Ps. 103, 32), a cărui strălucire, chiar când ei se pogoară, nu o pot suporta heruvimii, ci își acoperă fețele cu aripele lor, că Acesta care este cu mult mai înalt decât toate gândurile și decât toate cugetele, întrecându-i pe îngeri, pe Arhangheli și pe toate puterile cerești, să voiască a se face om și să primească trupul cel format din pulbere, să intre în pântecul fecioarei și să petreacă acolo nouă luni, a se adăpa la pieptul ei și a suferi toate întâmplările omenești - nu este oare aceasta de cea mai mare mirare ? Iară pentru că ceea ce avea să facă era atât de miraculos și neobișnuit, încât mulți n-ar fi putut crede, de aceea Dumnezeu a trimis mai întâi pe profeți ca să prevestească aceasta; și a profetizat încă Patriarhul Iacov, când a zis: „Din vlăstare fiul meu te-ai înălțat, te-ai culcat și ai adormit ca un leu” (Fac. 49. 9). încă și Isaia a zis despre Dânsul;

„Iată fecioara va zămislî și va naște fiu, și se va chema numele lui Emanoil" (îs. 7, 14). Și în alt loc zice el: „Văzutu-l-am ca un prunc și ca o rădăcină pe pământ însetat" (îs. 53, 2). Încă și David a vorbit despre venirea Lui în trup prin cuvintele: „Pogori-se-va ca ploaia pe lână și ca picătura ce cad pe pământ" (Ps. 72, 6), pentru că El a intrat în pânțele mamei sale fără a fi fost băgat în seamă și fără vuiet.

Însă toate aceste prevestiri ale înnoierii Sale nu erau încă de ajuns, ci pentru ca El să fie socotit om cu adevărat, s-a supus la toate cele omenești. De aceea nu s-a înfățișat El deodată ca om crescut, ci s-a născut și s-a nutrit de mamă-Sa, a crescut și a sporit, pentru ca prin toate acestea să fie crezută omnia Lui cea adevărată. Ba încă nu s-a oprit la această dovadă, ci a suferit cu trupul Său toate slăbiciunile firii omenești, a însetat și a flămânzit, a dormit și a ostenit, ba a mers și la cruce și a pățimit atât de mult, pe cât poate vreun om pătimi.

De aceea a căzut de pe fața Lui sudoarea ca picăturile de sânge, pentru aceea s-a întristat și s-a descurajat. Deci, precum El flămânzea și ostenea, dormea și mânca și bea, tot așa și pregeta a muri, și prin aceasta a arătat adevărata Sa omnia; căci dragostea către viață este sădită în firea omenească. Așadar, spre a arăta că trupul, pe care El l-a luat, nu este nălucire, nici părere, de aceea El a pus la iveală înaintea noastră patimile Sale.

Acesta este un temei. Afară de aceasta, pot să vă mai aduc și un altul, care este tot așa de însemnat; care este acesta? Hristos a voit să învețe pe oameni toate faptele cele bune. Iară cine voiește să dea învățătură dreaptă, trebuie să învețe nu numai prin cuvinte, ci și prin fapte. Aceasta este învățarea cea mai bună. Când cârmaciul stă lângă învățacul său, arătându-i cum să țină cârma, unește vorba cu exemplul; el nu numai vorbește, nici numai lucrează, ci le unește amândouă. La fel face și zidarul. Pune pe învățacul său lângă sine și îi arată, prin cuvânt și prin faptă, cum trebuie să zidească. Tot așa fac și ceilalți meșteri, învățarea și exemplul sunt pretutindeni legate la un loc. Deci, fiindcă Hristos a venit ca să ne învețe toate faptele cele bune, de aceea El învața ce trebuie a face și totodată și El însuși făcea; căci El zice așa: „Cine va face și va învăța așa, acela mare se va chema întru împărăția cerului" (Mt. 5, 19).

Iată, El voia ca noi să fim smeriți și blânzi, și a învățat aceasta cu cuvintele, însă El a învățat aceasta și prin faptele Sale, căci după ce a zis: „Fericiți cei săraci cu duhul, fericiți cei blânzi" (Mt. 5, 3-4), a arătat prin faptele Sale cum trebuie a împlini această datorie. El a luat fota, s-a încins cu dânsa și a spălat picioarele ucenicilor Săi (In. 13, 4-5). Ce a putut să fie asemenea acestei smerenii? Așadar, El a învățat această faptă bună nu numai cu cuvântul, ci și cu fapta. Tot așa a arătat El cu fapta blândețea și păciuirea Sa. Cum? El a fost lovit peste față de sluga arhiereului, dar zis numai atâta: „De am grăit rău, mărturisește de rău, iară de am grăit bine, de ce Mă bați?" (In. 18, 23).

El a poruncit a ne ruga pentru vrăjmași, dar iarăși ne-a învățat și aceasta prin faptele sale. Căci când spânzura pe cruce, a zis: „Părinte, iartă-le lor, că nu

știu ce fac" (Le. 23, 34). Așadar, precum El ne-a poruncit nouă să ne rugăm pentru vrăjmași, așa s-a rugat și El însuși, măcar că și fără de aceasta El putea să-i ierte, prin propria Sa putere.

Iarăși a poruncit El să facem bine celor ce ne urăsc, să binecuvântăm pe cei ce ne clevetesc. Si aceasta a făcut-o cu fapta, izgonind demonii din iudei, măcar că ei îl huleau, ca și cum ar fi El însuși cuprins de demon. El grămădea binefacerile asupra prigonitorilor Săi și a introdus în împărăția cerului pe cei ce au voit să-L răstignească. Mai departe zice El către ucenicii Săi: „Să nu purtați la brâțele voastre nici aur, nici argint, nici aramă" (Mt. 10, 9); și El a împlinit și aceasta, precum singur zice despre Sine: „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, iară Fiul Omului nu are uncie să-Și plece capul" (Mt. 8, 20).

El ne-a învățat și cum să ne rugăm. Apostolii au zis către Dânsul: „Doamne, învață-ne să ne rugăm" (Lc. 11, 1); și de aceea El însuși se ruga, pentru Ca ei să învețe de la Dânsul a se ruga. El însă trebuia să le arate lor nu numai că trebuia a se ruga, ci încă și cum să se roage. De aceea, El le-a dat și formula rugăciunii: „Tatăl nostru, carele ești în ceruri" și celelalte. Fiindcă El ne-a poruncit a ne ruga: „si nu ne duce în ispită", adică în primejdie, ne învață aceasta însuși și cu fapta, când zice: „Părinte de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta", prin care învață pe toți credincioșii a nu se arunca singuri în primejdii, ci a aștepta năpădirea vrăjmașilor, iar atunci a arăta toată bărbăția. Ei nu trebuie a se grăbi înșiși și a se expune primejdiei.

Așadar, fiindcă El voia să învețe pe ucenicii Săi a se ruga, se roagă și El însuși, după firea Sa cea omenească, nu însă după cea dumnezeiească. Iară ca om s-a rugat El, pentru ca să ne învețe că trebuie să ne rugăm pentru izbăvirea noastră din primejdii. Iară dacă izbăvirea noastră va fi cu neputință, atunci să respectăm hotărârea cea dumnezeiească. De aceea a zis El: „însă nu precum voiesc Eu, ci precum voiești Tu". Aceasta nu trebuie a se înțelege ca și cum El ar avea altă voință decât Tatăl; și cuvintele acestea trebuie să fie învățătură pentru oameni, ca ei, chiar când sunt în necaz și în primejdie, când tremură și nu le place a muri, totuși trebuie să supună voința lor voinței Lui Dumnezeu. Pavel știa aceasta și a și împlinit-o. El a rugat pe Domnul ca să depărteze ispitele de la dânsul și a zis: „De trei ori pe Domnul am rugat" (II Cor. 12, 8), dar fiindcă aceasta nu era voia Domnului, el a adăugat: „de aceea binevoiesc întru neputință, în nevoi și în prigonire" (II Cor: 12, 10). Voiesc să vă spun aceasta mai lămurit.

Pavel era înconjurat de multe primejdii și s-a rugat ca să se mântuiască de dânsule. Dar a auzit cum Dumnezeu i-a zis: „Destul îți este harul Meu, că puterea Mea întru neputințe se săvârșește" (II Cor. 11, 9); și după aceea el a știut care era voia lui Dumnezeu, supunându-și voia sa voii lui Dumnezeu.

Așadar, Hristos amândouă acestea ne-a învățat prin rugăciunea Sa, să nu ne aruncăm înșine în primejdii, ci să ne rugăm pentru depărtarea primejdiei. Dacă ea totuși ne-a ajuns, să o întâmpinăm cu bărbăție și cu răbdare și să supunem voința noastră voinței lui Dumnezeu. Deci, știind noi acestea, să ne

rugăm, ca să nu cădem în ispită: iară dacă am căzut în ea, să cerem de la Dumnezeu răbdare și putere și totdeauna să supunem voința noastră voinței Lui. Atunci vom petrece viața aceasta de acum în liniște și vom dobândi bunătățile cele viitoare; căroră fie să ne învrednicim prin harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos. căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, acum și pururea și în vecii vecilor ! Amin.

Cuvant la Sfânta și Marea Joi

Despre vânzarea săvârșită de Iuda

Timpul de față ne aduce aminte a vorbi de grozava crimă a celui ce a vândut pe Hristos Domnul, în ziua de astăzi Iisus fu predat de ucenicul Său în mâinile iudeilor, însă voi, care auziți aceasta, nu vă tânguți pentru Iisus cel vândut, ci mai vârtos tânguți și jeliți pe Iuda, vânzătorul Său. Căci Iisus, prin aceea că a fost vândut, a mântuit lumea, pe când Iuda, prin vânzarea sa, și-a aruncat sufletul în pierzanie. Iisus cel vândut șade acum de-a dreapta Tatălui, în veci; iară Iuda vânzătorul își are locul în iad și suferă pedeapsă veșnică și nesfârșită. Așadar, el trebuie tânguit, precum însuși Hristos, când s-a uitat la Iuda, 1-a tânguit și 1-a plâns. „Căutând la el, s-a turburat cu duhul și a zis: Unul dintre voi Mă va vinde" (In. 13, 21). Pentru ce însă s-a tulburat El ?

Mai întâi spre a arăta cât de mare este iubirea de oameni a Sa, câtă îndurare, câtă bunătate a Domnului! Cel vândut plânge pentru vânzător! El îl plânge încă și pentru ca să-i dea prilej de a se lăsa de vânzarea sa. Fiindcă însă sufletul aceluia nu mai primea sămânța mântuirii, fiind nesimțitor la îndemnare și deșteptare, de aceea, întunecându-se de patimă, s-a aruncat în prăpastie, îndelung-răbdarea și sfătuirea Domnului Său nu i-au ajutat lui nimic. Și de aceea mai mult plângea Iisus, căci vedea că Iuda, după o învățătură așa de mult repetată și după îndesite sfătuiri, totuși s-a aruncat în bezna pierzării.

Pentru acesta Domnul simțea compătimire și plângea; și prin aceasta ne-a învățat mai cu seamă pe aceia să-i plângem, care fac rele, iară nu pe acei ce suferă relele. Așa, cel ce suferă nefiind vinovat, acela mai vârtos este de fericit. Pentru aceea a zis Hristos: „Feriți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerului" (Mt. 5, 10). Așadar, vedeți ce folos aduce suferința relelor. Dar priviți și la pedeapsa celor ce fac rele. După ce Pavel a vorbit despre făcătorii de rele, zice: „Sfârșitul lor va fi după faptele lor" (II Cor. 11, 15); și în alt loc: „Mânia lui Dumnezeu a sosit, în sfârșit, asupra lor" (II Tes. 2, 16). Așadar, vezi că făcătorii de rele moștenesc mânia lui Dumnezeu.

Însă eu, iubitorilor, nu vă spun aceasta în zadar, ci pentru ca pe viitor să nu vă mai mâniați pe cei ce vă fac rău, ci mai vârtos să-i jeliți și să-i plângeți; căci tocmai aceia ce vă fac vouă rău pe nedrept, sunt cei mai nenorociți. De aceea noi, după porunca Domnului, să ne rugăm pentru dânșii și să cerem de sus ajutorul cel dumnezeiesc. Chiar pentru noi înșine trebuie să iertăm pe cei ce ne jignesc, căci prin aceasta noi primim mai mult decât dăm, când lăsăm să se pornească mânia noastră asupra aproapelui. Tu întrebi: în ce chip primesc eu mai mult decât dau ? Ascultă cu luare aminte: când tu ierți vrăjmașului gresalele pe care le-a făcut el împotriva ta, ți se vor ierta și ție păcatele pe care le-ai săvârșit împotriva lui Dumnezeu.

Acestea din urmă sunt multe și abia de iertat, iară cele dintai sunt chiar ușor de iertat. Păcatele tale împotriva lui Dumnezeu sunt cei zece mii de talanți din Evanghelie; iară păcatele aproapelui împotriva ta sunt numai cei o sută de dinari. Dacă tu iei aproapelui tău cei o sută de dinari, se vor ierta și ție cei zece mii de talanți.

Dar să ne întoarcem iarăși la cuvântarea noastră despre crima Iudei și să vedem cum Domnul nostru a fost vândut, însă, ca să cunoaștem bine turbarea vânzătorului, nemulțumirea ucenicului și nespusa bunătate a Domnului, să ascultăm povestirea Evanghelistului însuși. „Atunci, zice el, unul din cei doisprezece, care se numea. Iuda Iscarioteanul, mergând la Arhierei, a zis lor: Ce-mi veți da mie, și eu îl voi da pe El vouă?” (Mt. 26, 14-15). Aceste cuvinte se pare că sunt foarte lămurite și că nu cuprind nimic alta ceva decât ceea ce se arată la întâia privire, însă, dacă se cercetează cu dinadinsul toate zicerile, atunci ele dau multă materie de gândire și arată o bogăție, de cugetări adânci.

Mai întâi trebuie să socotim timpul. Evanghelistul nu zice simplu: „El s-a dus la Arhierei”, ci adaugă: „Atunci s-a dus” etc. Pentru ce Evanghelistul înseamnă mai amănunțit timpul? Aceasta nu este în zadar. Mai înainte, adică, venise la Iisus o femeie cu un vas de alabastru și vărsase unsoarea cea prețioasă pe capul Lui. Ea a arătat multă credință, multă stimă, multă supunere și dăruire. Ea s-a lăsat cu totul de viața ei cea de mai înainte și s-a făcut mai bună și mai morală. Deci tocmai când păcătoasa s-a îndreptat, atunci ucenicul a vândut pe învățătorul său. Atunci când păcătoasa a vărsat asupra Domnului vasul cu mir și a șters picioarele Lui cu părul său, a arătat lui Hristos mare respect, prin mărturisirea sa stârpind toate păcatele sale, atunci ucenicul, care a văzut toate acestea, s-a dus spre a săvârși vânzarea sa cea rușinoasă. Acea s-a ridicat din bezna păcatului la cer; iar acesta, măcar că văzuse mii de minuni și de semne și măcar că primise nenumărate învățături, totuși a căzut în bezna iadului.

În astfel de mare nenorocire aruncă pe om ușurătatea minții lui și voința cea răzvrătită. De aceea zice Pavel: „Cel ce crede că stă neclintit, să ia aminte, ca să nu cadă” (I Cor. 10, 12) Dar ar putea cineva să zică: dacă Hristos a putut să atragă la Sine pe păcătoasă, pentru ce n-a putut El să atragă la Sine și pe ucenic? Negreșit, El putea să-l atragă la Sine, dar n-a voit să-l silească, ci a voit să-i lase voia lui cea liberă și să nu-l târască la Sine cu de-a sila. De aceea zice Evanghelistul: „Iuda s-a dus”, adică el n-a fost chemat, n-a fost silit de cineva, nici sfătuit, ci de bună voie a întreprins acest pas, s-a grăbit de bună voie la fapta cea de rușine, de nimic altceva împins la vânzarea Domnului Său, fără numai de răzvrătirea lui cea lăuntrică.

Evanghelistul spune mai departe: „Unul dintre cei doisprezece s-a dus” etc. și în aceste cuvinte zace o pără nu mică. Adică de spun că unul dintre cei aleși, care în toate zilele umblau cu Domnul și se învredniciseră de o mare încredere, unul dintre aceștia l-a vândut. Aici tu vezi totodată o dovadă de

bunătațe și de îngrijire îndelung răbdătoare a Domnului, care până în seara cea de pe urmă a suferit și a îndemnat la îndreptare pe vânzătorul și tâlharul.

Ai văzut cum păcătoasa a dobândit harul, iară apostolul s-a dus în pierdere. De aceea, uită-te la păcătoasă și nu te îndoii de iertate, dar uită-te și la prăpăstuirea apostolului și nu fii neîngrijitor și nu te bizui; amândouă sunt pierzătoare! Inima noastră este foarte plecată spre păcat și voința noastră este foarte schimbătoare; de aceea, noi trebuie să ne asigurăm și să ne întărim din toate părțile. „Unul dintre cei doisprezece s-a dus”. Vezi din ce societate stimabilă el a pierit și ce mare nenorocire este ușurătatea minții ?

Evanghelistul zice mai departe că cel ce s-a dus se chema Iuda Iscarioteanul. Așa îl înseamnă el mai întâi, spre a-l deosebi de un alt Iuda, cu porecla Tadeu, frate Sfântului Iacov cel tânăr. Dar pentru ce îl numește el, după locul nașterii sale, „Iuda, cel zis Iscarioteanul” și pentru ce nu zice „Iuda vânzătorul” ? El face aceasta pentru ca să ne îndemne a ne ține limba curată de vorbe de ocară și de aceea se stăpânește a-l numi „vânzătorul”. Să ne învățăm, deci, a nu vorbi rău despre nici unul dintre vrăjmașii noștri.

Dacă Evanghelistul chiar împotriva vânzătorului Domnului nu întrebuițează nici un cuvânt aspru, cum am putea noi să aflăm iertare când hulim pe cei de aproape ai noștri? Ba încă noi batjocorim nu numai pe vrăjmașii noștri, ci și pe cei ce sunt către noi cu bune plecări. Vă conjur, să nu mai fie una ca aceasta ! Ascultați numai ce zice Apostolul Pavel: „Nici un cuvânt putred să nu iasă din gura voastră”. (Efes. 4, 29).

Iuda a zis către Arhierii: „Ce-mi veți da mie, și eu îl voi da pe El vouă ?”. Ce glas nelegiuit, ce crimă ne bună ! Noi, iubitorilor, tremurăm numai gândind la aceasta. Cum a putut o gură omenească să vorbească astfel, o limbă omenească să se miște spre asemenea graiuri ? Cum s-a putut ca buzele să nu înțepenească și înțelegerea să nu se clinească ? Spune, Iudo, pentru ce ai vândut tu pe Domnul tău ? Aceasta a făcut-o iubirea de argint, această rădăcină a tuturor răutăților, această patimă care întunecă sufletele noastre; ea face să se uite chiar legile firii, răpind judecata cea sănătoasă și stârpind toată amintirea de prietenie, de mulțumire ș.a.; când o dată iubirea de argint orbește ochii duhului nostru, atunci noi umblăm cu totul în întuneric. Ca să te convingi desăvârșit despre aceasta, socotește numai cât de multe lucruri în sufletul lui Iuda iubirea de argint le-a dat uitării.

Indată ce ea a intrat în acest suflet, s-a uitat toată petrecerea cu Domnul, toată acea sfântă legătură și societate, însăși învățătura cea admirabilă a lui Hristos, toate acestea au fost uitate. Pentru aceea, cu drept zice Pavel: „Rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint.” (I Tim. 6, 10). „Ce-mi veți da mie, a zis Iuda, ca eu să vi-l dau pe El vouă ?”.

Iudo, tu trădai pe Cel ce prin cuvântul Său ține împreună toată lumea, vinzi pe Cel nesfârșit, pe Făcătorul cerului și al pământului, încă și al nostru Făcător? Dar spre a arăta cum că El de bunăvoie s-a lăsat a se vinde, ascultă ce a făcut Hristos. Tocmai în timpul trădării, când ei au ieșit asupra Lui cu săbii și cu

ciomege, cu făclii și cu felinare, El a zis către dânșii: „Pe cine căutați?”. Ei nu cunoșteau pe cel ce voiau să-l prindă. Așadar, împotriva voinței Lui cu atât mai puțin ar fi putut fi El trădat, căci ei nici nu-L cunoșteau, cu toate făcliile și felinarele lor. Însă ei, îndată ce au auzit glasul lui Hristos, s-au retras înspăimântați și au căzut la pământ. Ei n-au putut suferi nici glasul Lui și, prin căderea lor, și-au arătat slăbiciunea; dar Domnul însuși s-a predat prin Sine lor, zicând: „Eu sunt”.

După ce Iuda a vândut pe Domnul și a săvârșit crima sa cea turbată, a aruncat cei treizeci de arginți și a zis: „Greșit-am. că am vândut sânge nevinovat” (Mt. 27. 4). Mai înainte el zisese: „Ce-mi veți da mie, și eu îl voi da pe El vouă?”; iară acum, după ce a săvârșit păcatul, l-a cunoscut. De aici noi vedem că, dacă suntem ușuratici de minte și neîngrijitori, nici o îndemnare și sfătuire nu ne poate folosi la ceva; iară dacă suntem râvnitori și priveghetori, putem iarăși a ne ridica chiar din căderea în păcat. Privește numai: când Domnul îl sfătuia și voia a-l opri de la pravățul lui cel rău, el nu auzea și nu ținea seamă de sfătuire. Acum însă, după faptă, când nimeni nu-l sfătuia, acum s-a deșteptat conștiința lui și, fără ca cineva să-l îndemne a aruncat cei treizeci de arginți la picioarele Arhierilor.

Să socotim acum și deosebirea între Iuda și ceilalți ucenici. Toate acestea ni le povestește Evanghelistul cu de-amănuntul. El ne spune că, atunci când se făcea trădarea, când Iuda vindea pe Domnul, când el încheia negoțul cel rușinos și căuta prilej de a-L trăda, pe atunci s-au apropiat ceilalți ucenici de Domnul și L-au întrebat: „Unde voiești să gătim pasca ?” (Mt. 26, 17). Vezi pe unul, vezi și pe celălalt! Acesta umbla după trădare, iară acela voia să slujească Domnului. El încheia negustorie și voia să ia bani pentru sângele răscumpărătorului; iară ei se ocupau cu slujba Domnului.

Și el și ei văzuseră aceleași minuni și primiseră aceeași învățătură; de unde, deci, această mare deosebire? Ea vine de la voință. Voința este pricina binelui și a răului. Ucenicii întrebau: „Unde voiești să gătim pasca”. Care pască? Cea iudaică, care avea obârșia sa din Egipt, însă pentru ce ține Hristos această pască? Precum El în toate împlinise legea, așa voia să o păzească și în punctul acesta. De aceea a zis El și lui Ioan Botezătorul: „Se cade nouă a împlini toată dreptatea” (Mt. 3, 15).

Așadar, ucenicii voiau a găti nu pasca noastră, ci cea iudaică, însă pasca noastră, cea nouă, o gătea însuși Hristos, ba El însuși s-a făcut Mielul pascal, prin sfânta Sa patimă Dar pentru ce se duce la patimă ? Pentru a ne mântui de blestemul legii. De aceea a strigat Pavel: „Dumnezeu a trimis pe Fiul Său Cel născut din femeie, care s-a supus legii, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere” (Gal. 4, 4-5). Deci, ca să nu poată nimenea zice că El a ridicat legea, pentru că n-a putut să o păzească pentru greutatea și povara ei, de aceea El a împlinit-o în toate punctele, iar apoi a desființat-o. Și pentru aceasta a ținut El și pasca. Iară pasca cea iudaică era o preînchipuire a celei creștinești. Ca să vezi aceasta, uită-te numai la asemănarea lor. Acolo este un miel și aici este un Miel. Acolo se

jertfa un dobitoc, aici însuși Stăpânul vieții. Acolo este umbră, aici Adevărul. Soarele mântuirii a răsărit și umbra a dispărut, Jertfa mielului pascal al iudeilor nu era numai o preînchipuire a viitorului Miel pascal; care a pătimit pe cruce.

Pe când ucenicii mâncau și beau, a luat Iisus pâinea cu sfintele și neîntinatele Sale mâini, a săvârșit rugăciunea cea de mulțumire, a frânt-o și a zis către ucenici: „Luați și mâncați; acesta este trupul Meu, care pentru voi se frânge, spre iertarea păcatelor”. Și după aceea a luat paharul, l-a dat și a zis: „Acesta este sângele Meu, care pentru voi se varsă spre iertarea păcatelor” (Mt. 26, 26-28). Și Iuda era de față pe când Domnul zicea toate acestea. Așadar, o, Iudo, acesta este sângele pe care tu l-ai vândut pentru treizeci de arginți! Acesta este sângele pe care tu nu demult așa de rușinos l-ai târguit cu fariseii cei necucernici!

Cât de mare este dragostea lui Hristos! Cât de mare este nerecunoștința Iudei! Domnul îl hrănea și sluga vindea pe Domnul. El îl vindea pentru trezeci de arginți și Domnul își vărsa sângele Său; încă și pentru vânzătorul Său l-a vărsat, numai dacă el ar fi voit să se folosească de Dânsul. Si Iuda era încă de față la cină, pentru ca să nu aibă nici o dezvinovățire, mai vârtos pentru ca judecata să vină asupra lui. Numai cel ce are conștiința curată să se împărtășească din Cina cea Sfântă; nici un Iuda necredincios, nici un înrăutățit, nici unul care are otravă în inima sa, să nu cuteze a se apropia de masa cea sfântă; căci Apostolul Pavel zice: „Oricare va mânca pâinea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului și sângelui Domnului! (I Cor. 11, 27), de care grea vinovăție să ne păzească harul lui Dumnezeu totdeauna ! Amin.

Cuvânt la Învieerea Domnului nostru Iisus Hristos

„Domnul a înviat cu adevărat” (Lc. 24, 34)

Învieerea lui Iisus Hristos se dovedește prin minunile Apostolilor

Mulți pun întrebarea: pentru ce Hristos nu S-a arătat iudeilor îndată după învierea Sa ? Dar aceasta este o întrebare de prisos și nefolositoare. Dacă Hristos ar fi nădăjduit că ei prin aceasta s-ar fi întors la credință, negreșit El n-ar fi pregetat, după învierea Sa, a Se arăta tuturor.

Cum că ei n-ar fi crezut nici când El li S-ar fi arătat după învierea Sa, o dovedește învierea lui Lazăr. Acesta murise de patru zile, așa că putea și trecuse în putreziciune. Dar Hristos l-a rechemat la viață înaintea ochilor iudeilor, și iarăși i-a deșteptat; însă cu toate acestea, El n-a putut a-i aduce la credință; dimpotrivă, i-a făcut mai mari vrăjmași ai Săi. Căci ei au venit și voiau pentru aceasta a-L omorî. Dacă ei n-au crezut în El când a sculat din moarte pe un altul, nu s-ar fi înfuriat ei oare asupra Lui mai tare, când El li S-ar fi arătat iarăși ca înviat ? Ei prin aceea negreșit nu s-ar fi îndreptat, ci necucernicia și osânda lor ar fi sporit. Așadar pentru ca El să-i scape de o tulburare de prisos, nu S-a arătat lor, ci numai ucenicilor Săi; căci El i-ar fi expus la o mai mare pedeapsă, dacă după răstignire S-ar mai fi arătat lor.

Așadar, El S-a retras de la ochii lor, pentru ca să-i cruțe, dar S-a arătat lor prin minunile Apostolilor Săi. Era totuna ori să fi văzut pe Cel înviat, ori să fi auzit pe Petru grăind slăbănogului: „în numele lui Iisus Hristos, scoală-te și umblă” (F.A. 3, 6).

În adevăr, aceste minuni ale Apostolilor, săvârșite în numele lui Hristos, erau dovada cea mai puternică despre învierea Domnului, convingând despre învierea Sa mai mult decât arătarea Sa personală. Aceasta se adeverește din următoarele: Hristos a înviat și S-a arătat ucenicilor Săi, dar totuși și între aceștia s-a găsit unul, care nu voia să creadă în învierea Domnului, adică Toma. El dorea chiar ca, înainte de a crede, să pună degetul său pe semnele rănilor și cu mâna sa să poată pipăi coasta Domnului. Acest ucenic petrecuse cu Domnul în curgere de trei ani, mâncase cu Domnul de-a pururea la o masă, văzuse cele mai mari semne și minuni, auzise pe însuși Domnul vorbind, iar și acum, când el a văzut, pe Domnul înviat, nu voia să creadă, până ce mai întâi nu a văzut semnele cuielor și rana cea pricinuită de suliță! Spune-mi mie, în asemenea împrejurări ar fi crezut oare toată lumea, dacă ar fi văzut pe Cel înviat ? Cine ar putea cuteza să afirme aceasta ?

Dar noi putem încă și din o altă împrejurare a dovedi că minunile Apostolilor ne conving despre învierea lui Hristos mai puternic decât privirea în-

suși a înviatului. Când poporul a auzit cum a zis Petru către slăbănog: „în numele lui Iisus Hristos, scoală-te și umblă", au crezut mai multe mii (F.A: 4, 4). Acel Apostol, Toma, a văzut pe Cel înviat, și totuși nu voia să creadă; dar acești vrăjmași ai lui Hristos au văzut minunea lui Petru, și pentru ea au primit credința.

Așadar, această minune a trebuit să-i fi convins despre înviere mai lămurit și mai puternic decât însăși privirea. De aceea minunile și semnele Apostolilor sunt dovada cea mai puternică despre învierea Domnului. De aceea zice El însuși: „Adevăr, adevăr zic vouă, cel ce crede în. Mine va face aceleași, lucruri, pe care Eu le fac, ba încă și mai mari va face" (In. 14," 12). Căci fiindcă între acestea urmasse răstignirea și mulți prin aceea se scandalizaseră, de aceea acum era trebuință de minuni mai mari.

Dacă însă Hristos, după repausarea Sa, ar fi rămas întru mormânt, și întru moarte, precum afirmă, iudeii, și n-ar fi înviat, nici s-ar fi înălțat la cer, atunci nu numai că minuni mai mari nu s-ar fi putut face în numele Lui, dar nici una.

Luați aminte, că în cele zise se cuprinde dovada cea mai îndestulătoare a învierii lui Hristos. Repet încă o dată: Hristos, în cursul petrecerii Sale pe pământ, a săvârșit semne și minuni, a sculat morți, a vindecat leproși, a alungat duhurile cele rele, după aceea a fost răstignit și, după cum afirmă iudeii, nu a mai înviat.

Ce trebuie să răspundem noi acum iudeilor? Noi trebuie să le zicem: Dacă Hristos nu a înviat, cum pare după răstignirea Lui au putut să se facă în numele Lui încă mai mari minuni decât acelea pe care le-a făcut El însuși? Niciodată n-a făcut cineva după moartea sa lucruri mai mari decât în viața sa; însă după moartea lui Hristos, numele Său a lucrat minuni care, după fel și însușire și în tot chipul au fost mai mari, căci niciodată în timpul vieții Domnului umbra Sa n-a sculat morți, dar umbra Apostolilor, prin puterea lui Hristos, a făcut aceasta de mai multe ori.

Și iarăși minunile după înviere au fost mai mari, căci la minunile cele de mai înainte era însuși poruncitorul, iară după răstignirea Sa, chiar slugile Lui numai cu numele Lui au făcut minuni încă și mai mari și mai înalte, așa că prin aceasta puterea Sa a strălucit și mai tare și mai slăvit. Căci aceea, că un altul numai prin chemarea numelui lui Hristos a făcut minuni, este mult mai mare decât când El singur ar fi săvârșit minunile. Vedeți, iubiților, că minunile Apostolilor după învierea Domnului au fost mai mari decât minunile lui Iisus Hristos însuși?

Nu este oare aceasta o îndestulătoare dovadă despre înviere? Căci precum am și zis, mai adeverez o dată: dacă Hristos a murit și nu a înviat iarăși, atunci ar fi trebuit să înceteze și minunile Lui; dar în fapt ele nu numai n-au încetat, ci au urmat încă și mai mari și mai slăvite, adică acele săvârșite prin Apostoli. Iară dacă Hristos nu-ar fi înviat, atunci nici Apostolii nu ar fi putut săvârși în numele Lui astfel de minuni; căci era una și aceeași putere a Domnului, care lucra minunile atât înainte, cât și după răstignire, unele prin însuși Domnul, altele prin

Apostoli. Dar pentru ca dovada învierii să fie cu atât mai clară și mai adevărată, de aceea a trebuit ca minunile cele de după înviere să fie mai presus decât cele dinainte.

Dar de unde știm noi, întreabă cel necredincios, că Apostolii au săvârșit astfel de minuni în numele lui Iisus? Din Sfânta Scriptură, răspund eu. Dar tu nu voiești a primi această dovadă și tăgăduiești că Apostolii au făcut minuni; atunci recunoști tu într-înșii o putere a lui Dumnezeu încă mai mare, căci ei atunci fără minuni ar fi întors tot globul cel mare al pământului la cunostința dumnezeieștilor adevăruri, în adevăr, aceasta ar fi fost cea mai mare și mai extraordinară minune, ca niște oameni săraci, neînsemnați, neînvățați și nevoiași, în număr numai de doisprezece, să facă următori ai lor, fără minuni, așa de multe cetăți și popoare, așa de numeroase provincii, principii și domnitori, învățați și oratori, ba mai tot globul pământului!

Dar poate tu ai dori să vezi și astăzi săvârșindu-se minuni ? Ei bine, eu îți voi arăta niște lucruri asemenea, ba încă și mai mari decât cele de mai înainte, nu numai un înviat, nu numai un orb făcut să vadă, ci tot pământul, care s-a eliberat din întunericul amăgirii, îți voi arăta nu numai un lepros care s-a curățit, ci atâtea popoare întregi care s-au curățit de lepra păcatului, prin baia renașterii.

Ce minune mai mare dorești, tu, omule, când vezi o schimbare atât de mare și așa de repede urmată ? Voiești tu să știi cum a făcut Hristos tot globul pământului să vadă ? Iată: mai înainte oamenii priveau lemnul nu ca lemn și piatra nu ca piatră; ei numeau dumnezei aceste lucruri fără de viață, dar credința i-a învățat cine este Dumnezeu; căci numai prin credință poate fi pricepută această ființă veșnică și fericită.

Voiești tu să mai ai încă o dovadă despre înviere ? Prefacerea cea mare, care s-a săvârșit în duhurile Apostolilor după înviere; această prefacere este o dovadă pentru învierea Domnului, încă mai mare decât faptele cele minunate ale Apostolilor. Este îndeobște constatat că chiar omul care în cursul vieții sale a fost iubit, după moartea sa adeseori nu se mai pomenește. Dar dacă cineva nu a fost cu destulă inimă bună către un om în viață, și încă l-a și părăsit, cu atât mai sigur îl va uita după moarte. De acolo vine că nu este nimeni care în curgerea vieții părăsind pe prietenul sau pe învățătorul său, după moartea lui să-l prefere la orice alta și să-l pună mai presus de toate, și mai cu seamă când ar vedea că din această dedare și din această râvnă a sa ar ridica asupra-și mii de primejdii. Dar vezi că , aceea ce aiurea niciodată nu se face, s-a făcut la Hristos și la Apostoli. Ei, pe cand El încă trăia, s-au lepădat de El și L-au părăsit, la prinderea Lui ei au fugit și s-au depărtat, iar acum, după ce El a suferit nenumărate batjocuri și defăimări, ba chiar și moartea pe cruce, acum ei îl prețuiesc și-L înalță mai presus de toate, încât pentru mărturisirea numelui Lui ei cu bucurie jertfesc însăși viața lor.

Însă, dacă Hristos după moartea Sa nu ar fi înviat, cum ar fi fost cu putință ca aceia, care în timpul viețuirii Lui fugiseră de primejdie, acum, după moartea Lui, de la sine să se arunce în primejdii nenumărate ? Toți odinioară fugiseră, iar

Petru se lepădase de Domnul de trei ori, chiar cu jurământ. Și acest ucenic, care în timpul viețuirii lui Hristos se temea de o biată slujnică, încât de trei ori se lepădase de Domnul său, la urmă chiar prin jurământ, acum, după învierea Domnului, așa de neobișnuit s-a schimbat, încât el nu se înspăimântă nici de toată lumea, ci public, în mijlocul a tot poporul, predica, despre Cel răstignit și îngropat, că a înviat a treia, zi din morți și S-a înălțat la cer.

Aceasta o face el acum fără de nici o frică și această schimbare a sa ne vedește nouă, în faptă, că într-adevărat el a văzut pe Cel înviat. De unde a dobândit Petru această bărbăție ? De unde decât de acolo că el era deplin convins despre învierea lui Hristos ? Că el L-a văzut, a vorbit cu El și L-a auzit vorbind de cele viitoare, de aceea înfruntă el acum toate ostenele; știind că este vorba despre un Mântuitor viu, a dobândit acum un curaj mai mare și o putere mai tare, încât chiar a și murit pentru Hristos, și de voia sa a lăsat a se răstigni cu capul întors spre pământ. Așadar, când tu vezi că, după moartea lui Hristos, încă mai mari minuni se fac în numele Lui decât mai înainte și că ucenicii Lui acum îi sunt mult mai devotați decât înainte, că ei acum îndeobște vădesc o mai mare siguranță și în toate ocaziile se arată o schimbare atât de măreață și așa de admirabilă, fă singur încheierea din aceste fapte și întâmplări, că prin moartea lui Hristos n-a fost totul isprăvit, că mai vârtos El a înviat, trăiește, și că El, Cel răstignit, pururea rămâne Dumnezeu cel viu și nemuritor.

Căci dacă El n-ar fi înviat, ucenicii lui n-ar fi putut, după moartea Sa, să facă minuni încă mai mari decât înainte. Cândva îl părăsiseră chiar Apostolii Lui, iar acum toată lumea aleargă la El, nu numai Petru, ci mii și mii de alții, care au viețuit mai târziu și nu au văzut ei înșiși pe Cel înviat, și-au dat viața lor pentru Dânsul, au fost decapitați și au suferit nenumărate patimi, spre a rămâne statornici în mărturisirea credinței lor întru Dânsul și a putea muri întru ea.

Dar cum putea Acela, care după socotința ta, o, necredinciosule, a rămas în mormânt și nu a mai înviat, cum putea acest mort a Se arăta așa de tare și așa de puternic în următorii Săi, îndemnându-i să-L adore, și mai bucuroși a suferi și a răbda toate decât a lăsa credința întru El ? Vezi tu cum toate acestea dovedesc nesmintit învierea Lui ? Minunile, care după moartea Lui s-au săvârșit și încă și astăzi se săvârșesc, dăruirea cea mare a ucenicilor, pe care au arătat-o ei atunci și pe care o arată și astăzi, primejdiile căroră s-au supus credincioșii, toate acestea sunt dovezi despre învierea Domnului.

De aceea, iubiților, să nu încetăm niciodată a lăuda și a proslăvi pe Cel înviat, ca să putem să ajungem la bunătățile cele veșnice și negrăite, prin harul și prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl și cu de-viață-făcătorul Duh se cuvine cinstea și puterea, acum și pururea și în vecii vecilor! Amin.